

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

**គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកីឡា
ឆ្នាំ២០២២-២០៣០**

**“ទំនើបកម្មកីឡាកម្ពុជា មានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង បរិយាបន្ន
ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនិរន្តរភាព ”**

**បានទទួលការសម្រេចដោយអង្គប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ថ្ងៃសុក្រ ១៤កើត ខែត្រុបទ ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស. ២៥៦៦
រៀងរាល់ថ្ងៃទី០៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២**

មាតិកា

	ទំព័រ
អារម្ភកថា	i
សេចក្តីសង្ខេប	១
១- សេចក្តីផ្តើម	៣
១.១- ទិដ្ឋភាពរួម	៣
១.២- វឌ្ឍនភាព និងបញ្ហាប្រឈមនៃអនុវិស័យ	៥
១.៣- និន្នាការសាកល និងតំបន់ក្នុងវិស័យកសិកម្ម	១២
១.៤- និន្នាការក្នុងប្រទេសនៃវិស័យកសិកម្ម	១៣
១.៥- បញ្ហាប្រឈមក្នុងវិស័យកសិកម្ម	១៥
២- ចក្ខុវិស័យ	១៩
៣- គោលបំណង	១៩
៤- គោលដៅ	១៩
៥- យុទ្ធសាស្ត្រ	២១
៦- យន្តការសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ឆ្នាំ២០២២-២០៣០	៣៤
៧- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ	៣៥
៨- ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ	៣៧
៩- ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ	៣៨
១០- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៣៩
ឧបសម្ព័ន្ធ១ : សូចនាករគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ឆ្នាំ២០២២-២០៣០	៤១
ឧបសម្ព័ន្ធ២ : ម៉ាទ្រិកស្តីពីវិធានការគោលនយោបាយ/ផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់	៤២

លេខកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងក្លា ដើម្បីឱ្យប្រទេសជាតិមានសន្តិភាព សន្តិសុខ ពេញលេញ មានឯកភាពជាតិ និងឯកភាពទឹកដីទាំងស្រុង ក្រោមក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ **ឈ្នះឈ្នះ** ចាប់តាំងពីចុងឆ្នាំ១៩៩៨មក។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានបោះជំហានទៅមុខ យ៉ាងស្វាហាប់លើមាតិកាសន្តិភាព បង្រួបបង្រួមជាតិ សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានគ្រឹះ នេះ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានដំណើរការរីកលូតលាស់គួរជាទីមោទនៈ ដោយទទួលបានកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម ប្រមាណជាង៧% ក្នុងរយៈពេលពីរទសវត្សកន្លងមក ដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស នៃវិស័យឧស្សាហកម្ម កម្មន្តសាល សំណង់ កសិកម្ម សេវាកម្ម ទេសចរណ៍ និងអចលនទ្រព្យ។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែង ក្នុងការប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសមានប្រាក់ ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០និងជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។ ក្នុងន័យ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក៏មានមហិច្ឆតា ក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មវិស័យកសិកម្មឱ្យកាន់តែមានភាពប្រកួត ប្រជែង បរិយាបន្ន ធននឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមាននិរន្តរភាព ដែលនឹងនាំមកនូវការបង្កើនប្រាក់ ចំណូលគ្រួសារកសិករ វិបុលភាព និងសុខុមាលភាពយូរអង្វែងសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា។

គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ត្រូវបានរៀបចំដើម្បីឱ្យសម្រេច បាននូវចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែងនេះ។ គោលបំណងចម្បងរបស់គោលនយោបាយនេះគឺបង្កើនតម្លៃបន្ថែម សរុបនៃវិស័យកសិកម្មឱ្យកើនយ៉ាងតិច៣% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ កសិកម្មក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំខាងមុខ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់គោលដៅគោលនយោបាយជា យុទ្ធសាស្ត្រគឺ បន្តជំរុញកំណើនកសិកម្មប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែងខ្ពស់ តាមរយៈការផ្តល់សេវាកម្ម ដែលមានគុណភាព ដែលនឹងផ្តល់មកវិញនូវការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងអាហារមានសុវត្ថិភាពនិងមានអាហារូបត្ថម្ភ គ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងដី ធនធានព្រៃឈើ និងផលផលប្រកបដោយចីរភាព។ លើសពីនេះទៀត គោលនយោបាយនេះនឹងចូលរួមចំណែកសម្រេចឱ្យបានគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយ ចីរភាពកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០ ពិសេសគោលដៅទី២ គឺបញ្ចប់ភាពអត់ឃ្លាន សម្រេចឱ្យបានសន្តិសុខស្បៀង ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភនិងលើកកម្ពស់កសិកម្មប្រកបដោយចីរភាព។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើកទឹកចិត្តឱ្យគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងអស់អនុវត្តគោលនយោបាយជាតិ អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ដោយត្រូវរៀបចំកសាងផែនការសកម្ម ភាពជាក់លាក់សម្រាប់អនុវត្ត បង្កើន និងប្រើប្រាស់ធនធានក្នុងស្រុក ព្រមទាំងកៀរគរធនធានពីបណ្តាដៃ គូអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជននានា ចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយនេះឱ្យសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលប្រកប ដោយបរិយាបន្ននិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ពាក់ព័ន្ធគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ពិតជានឹងរួមសហការគ្នាអនុវត្តសកម្មភាពការងារទៅតាមភារកិច្ច ពិសេសសហគមន៍ អន្តរជាតិនិងបន្តផ្តល់ជំនួយ ទាំងបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីមចំណែកជួយទ្រទ្រង់ដល់ដំណើរការអនុវត្ត គោលនយោបាយនេះ ឱ្យទទួលបានលទ្ធផលផ្តែផ្កាជាវិជ្ជមានតាមផែនការនិងការរំពឹងទុក។

ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងស្មោះស្ម័គ្រ ដល់គណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍនានា ដែល បានចូលរួមយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងដំណើរការកសាងគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ ២០២២-២០៣០នេះនិងសូមលើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្ត ដើម្បីសម្រេច បាននូវចក្ខុវិស័យប្រែក្លាយប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០និងជា ប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។

ថ្ងៃចន្ទ ១៤ កើត ខែ អស្សុជ ឆ្នាំ ខាល ចត្វាស័ក ព.ស. ២៥៦៦
ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២២

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

សេចក្តីសង្ខេប

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែង ក្នុងការប្រែក្លាយប្រទេសកម្ពុជាទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០និងជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក៏មានមហិច្ឆតាក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មវិស័យកសិកម្ម ដើម្បីឱ្យវិស័យនេះកាន់តែមានភាពប្រកួតប្រជែង មានបរិយាបន្នផលនិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនិរន្តរភាព។

គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ផ្តល់នូវការតម្រង់ទិសយ៉ាងទូលំទូលាយនិងមុតស្រួចដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍វិស័យនេះ សម្រាប់ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជនរួមគ្នាអនុវត្ត។ គោលនយោបាយនេះបានដាក់ចេញនូវផ្នែកសំខាន់ៗចំនួន៤ គឺ (១) ការធ្វើទំនើបកម្មនិងពាណិជ្ជបរិយកម្មក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម (២) ការវិនិយោគសាធារណៈនិងឯកជនក្នុងវិស័យកសិកម្ម (៣) កំណើនប្រកបដោយចីរភាពនិងការបង្កើនភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង (៤) ការកែទម្រង់ស្ថាប័ននិងបញ្ហាអន្តរវិស័យ។

គោលនយោបាយនេះមានគោលបំណងជំរុញកំណើនកសិកម្មប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែងនិងបរិយាបន្ន ដែលផ្តល់នូវផលិតផលមានគុណភាពខ្ពស់ មានសុវត្ថិភាព និងអាហារូបត្ថម្ភ សម្រាប់បំពេញសេចក្តីត្រូវការក្នុងស្រុកនិងការនាំចេញ ដោយត្រូវគិតគូរខ្ពស់ដល់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី ទឹក ធនធានព្រៃឈើ និងផលជលប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងនេះ គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៤ ត្រូវបានកំណត់និងដាក់ឱ្យអនុវត្តរួមមាន៖

- (ទី១) លើកកម្ពស់ខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្មប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែង។
- (ទី២) បង្កើនការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកសិកម្ម ឥណទាន និងការសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម។
- (ទី៣) បង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានដីកសិកម្ម ព្រៃឈើ និងផលជលប្រកបដោយនិរន្តរភាព។
- (ទី៤) ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យកសិកម្ម។

ចំណុចសំខាន់នៃគោលនយោបាយនេះ គឺផ្តោតលើយុទ្ធសាស្ត្របង្កើនផលិតភាពនិងជំរុញកំណើនកសិកម្ម សំដៅពង្រីកការនាំចេញផលិតផលកសិកម្ម ព្រមទាំងការសម្របសម្រួល ការផ្លាស់ប្តូរទៅជាប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារទំនើបនិងប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០នេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងស្របតាមនិងប្រទាក់ក្រឡាទៅនឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពរបស់កម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០ យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥-២០២៥ ផែនទីបង្ហាញផ្លូវស្តីពីប្រព័ន្ធស្បៀងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ

ប្រកបដោយចីរភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០ ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីស្តារនិងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច
កម្ពុជា ក្នុងការរស់នៅជាមួយកូវីដ-១៩ តាមគន្លងប្រក្រតីភាពថ្មីសម្រាប់ឆ្នាំ២០២១-២០២៣ និងគោល
នយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដូចជាគោលនយោបាយជាតិដ៏ឡូងមីឆ្នាំ២០២០-២០២៥
គោលនយោបាយស្តីពីការជំរុញចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយឆ្នាំ២០១៦-២០២៦ និងក្របខ័ណ្ឌគោល
នយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជាឆ្នាំ២០២១-២០៣៥។

គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០នេះ ក៏ត្រូវបានរៀបចំដោយ
ប្រកាន់យកនូវអភិក្រម២កម្រិតគឺ (១) កម្រិតសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀង និង (២) កម្រិតសម្រាប់ការធ្វើ
ពាណិជ្ជបន្ថយកម្មកសិកម្ម និងកិច្ចអន្តរាគមន៍ផ្នែកគោលនយោបាយ គឺប្រើប្រាស់អភិក្រមខ្សែច្រវាក់តម្លៃ
ទាំងមូល។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ
២០២២-២០៣០ ផែនការមេវិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០៣០ ក៏នឹងត្រូវបានរៀបចំជាបន្តទៀត ដោយត្រូវបង្ហាញ
យ៉ាងលម្អិតនិងជាក់លាក់នូវសកម្មភាពគោលនយោបាយសម្រាប់អនុវត្ត។

យុទ្ធសាស្ត្រដែលបានរៀបរាប់ខាងលើគឺផ្តោតសំខាន់លើការរៀបចំនិងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោល
នយោបាយជាក់លាក់មួយ ដោយផ្អែកលើយន្តការសហការជិតស្និទ្ធនិងសម្របសម្រួលដើម្បីធានាការអនុវត្ត
គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មរហូតដល់ឆ្នាំ២០៣០ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០នេះ ត្រូវការថវិកា
ពីប្រភពសំខាន់បីគឺ ថវិកាជាតិ ថវិកាដៃគូអភិវឌ្ឍ និងការវិនិយោគរបស់វិស័យឯកជន។ ក្រសួងស្ថាប័ន
ពាក់ព័ន្ធត្រូវបន្តដាក់ចេញនូវកម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗ សំដៅធ្វើការ
វិភាជន៍ថវិកាជាតិនិងថវិកាដែលបានមកពីដៃគូអភិវឌ្ឍឱ្យបានសមស្រប ឆ្លើយតបទៅនឹងសូចនាករកំណត់
ក្នុងគោលនយោបាយនេះ។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបង្កើតគម្រោងលម្អិតដើម្បីដាក់
បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈ ផែនការវិស័យឆ្នាំ ដោយអនុលោមតាមសេចក្តីណែនាំរបស់
រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

គណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួល
ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ការ
អនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ប្រកបដោយជោគជ័យ ក៏នឹង
អាស្រ័យលើស្ថានភាពក្នុងតំបន់និងពិភពលោក ក៏ដូចជាសភាពការណ៍ក្នុងប្រទេស ដែលអាចជះឥទ្ធិពល
ដោយផ្ទាល់ឬដោយប្រយោលទៅលើដំណើរការនៃការធ្វើទំនើបកម្មកសិកម្ម ការប្រកួតប្រជែងកសិពាណិជ្ជកម្ម
ផលិតភាពនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីនិងកម្រិតនៃការវិនិយោគឯកជន។ ក្របខ័ណ្ឌយន្តការពិនិត្យ
តាមដាននិងវាយតម្លៃនឹងត្រូវបានអនុវត្តនៅគ្រប់កម្រិតទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចការនេះ។

ការប្តេជ្ញាយ៉ាងមុតមាំក្នុងការសម្របសម្រួលនិងអនុវត្តគឺជាមូលដ្ឋាននៃជោគជ័យ ដោយត្រូវប្រែក្លាយផែនការសកម្មភាពជាលក្ខណៈគោលនយោបាយដែលមានក្នុងគោលនយោបាយនេះឱ្យទៅជាការអនុវត្តជាក់ស្តែង តាមរយៈការខិតខំបង្កើននិងប្រើប្រាស់ធនធានក្នុងស្រុក ព្រមទាំងកៀរគរធនធានពីបណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍនិងវិស័យឯកជននានា ក៏ដូចជាការធ្វើសមាហរណកម្មឱ្យគួរអង្គពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងអស់ចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយនេះឱ្យសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលប្រកបដោយគុណភាពនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

១- សេចក្តីផ្តើម

១.១- ទិដ្ឋភាពរួម

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចាត់ទុកវិស័យកសិកម្ម គឺជាវិស័យនាំមុខមួយក្នុងចំណោមវិស័យដទៃទៀតដែលបានរួមរភាគទានដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិនិងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ វិស័យនេះក៏បានជួយផ្តល់ការងារនិងប្រាក់ចំណូលដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ ដែលមានជីវភាពរស់នៅពឹងអាស្រ័យលើការងារកសិកម្ម។ ក្នុងអាណត្តិទី៦នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ ដើម្បីពង្រឹងនូវបុរេលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នានានិងបរិស្ថានគាំទ្រដល់ការកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅរបស់កម្ពុជា ក្នុងទិសដៅសម្រេចឱ្យបានពេញលេញនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព។ យុទ្ធសាស្ត្រចម្បងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាគឺផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងលើការបង្កើនផលិតភាពនិងភាពប្រកួតប្រជែង ដើម្បីធានាបាននូវសន្តិសុខស្បៀងនិងសុវត្ថិភាពស្បៀង និងជំរុញការនាំចេញផលិតផលកសិកម្ម ហើយផ្តល់នូវការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងសកម្មភាពដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។

នាពេលកន្លងមក កំណើននៃវិស័យកសិកម្មមានការប្រែប្រួលនិងមានពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ(របបទឹកភ្លៀង រាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់)។ កំណើននៃវិស័យកសិកម្មមានប្រមាណ១,៧% នៅឆ្នាំ២០១៧ និង១,១% នៅឆ្នាំ២០១៨។ ចាប់ពីដើមឆ្នាំ២០២០ វិបត្តិនៃការឆ្លងរាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ ក៏បានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ហើយក៏បានធ្វើឱ្យកំណើននៃវិស័យកសិកម្មមានក្នុងរង្វង់០,៥% (កំណើននេះត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថានឹងកើនប្រហែល១,៤% នៅឆ្នាំ២០២១)។

អត្រាសមាសភាគចូលរួមចំណែកនៃវិស័យកសិកម្មបានថយចុះពី៣៣,៩% មកត្រឹម២០,៨% ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី កំណើននៃតម្លៃបន្ថែមសរុបរបស់វិស័យកសិកម្មក៏ជាទង្វើរណ៍មួយបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់ពីការរីកលូតលាស់នៃវិស័យកសិកម្មកម្ពុជា ក្នុងរយៈពេលជាងពីរទសវត្សរ៍កន្លងទៅ។ ជាក់ស្តែង តម្លៃបន្ថែមសរុបរបស់វិស័យកសិកម្មបានកើនឡើងពី១៥ ៩៣៨ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០១០ ដល់២៣ ៦៣៩ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺកើនឡើងប្រមាណជាង៤% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ការចូលរួមចំណែក(%)នៃអនុវិស័យកសិកម្មក្នុងវិស័យកសិកម្មរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅបាន

បញ្ហាព្យាបាល ផលិតកម្មដំណាំបានចូលរួមចំណែកធំជាងគេគឺប្រមាណពី៥៨% ទៅ៥៩% នៃផលិតផលកសិកម្ម សរុប។ ជាមួយគ្នានេះ ផលិតផលផលបានឈរនៅលំដាប់ទីពីរបន្ទាប់ពីដំណាំ គឺប្រមាណពី២២% ទៅ ២៤% ផលិតផលសត្វមានក្នុងរង្វង់ជាង១១% និងព្រៃឈើមានក្នុងចន្លោះពី៦, ៧% ទៅ៧% ប៉ុណ្ណោះ។

អត្រាពលកម្មកសិកម្មធៀបជាមួយនឹងកម្លាំងពលកម្មសរុបបានថយចុះពីរង្វង់៥៤% នៅឆ្នាំ២០១០ មកនៅត្រឹមតែប្រមាណ៣៥, ៥% នៅឆ្នាំ២០២០នេះ និងប៉ាន់ស្មានធ្លាក់ចុះដល់ក្នុងរង្វង់ពី២៣% ទៅ២៥% នៅឆ្នាំ២០៣០ខាងមុខនេះ។ ពលកម្មកសិកម្មមាននិន្នាការថយចុះជាបន្តបន្ទាប់និងបានបង្កើនកាលានុវត្តភាព នៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តកសិកម្មចូលមកជំនួសពលកម្មក្នុងផលិតកម្មកសិកម្ម ព្រមទាំងបានដោះស្រាយ ជាបណ្តើរៗនូវបញ្ហាកង្វះកម្លាំងពលកម្មកសិកម្មនេះ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្ត កសិកម្មក្នុងការរៀបចំដីស្រែមានប្រមាណជាង៩៨% និងការច្រូតកាត់ស្រូវដោយម៉ាស៊ីនច្រូតមានប្រមាណ ពី៧០% ទៅ៨០% ។

ក្នុងបរិបទនៃការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ វិស័យដែលជាក្បាលម៉ាស៊ីនជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា សំខាន់ៗ ដូចជាសំណង់ វាយនភណ្ឌ និងទេសចរណ៍មានការធ្លាក់ចុះ កសិកម្មត្រូវបានវាយតម្លៃថាជាវិស័យ មួយដែលមានភាពបន្ស៊ុំខ្ពស់ទៅនឹងវិបត្តិនេះ និងនៅមានសក្តានុពលធំធេងដែលកម្ពុជាអាចច្បាមយក ផលប្រយោជន៍បន្ថែមទៀតសំដៅរួមចំណែកដល់ការស្តារឡើងវិញក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី វិស័យនេះក៏នៅជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនដែលត្រូវដោះស្រាយ។ កំណើនផលិតភាពទាបនៅតែជាបញ្ហាសំខាន់ ដែលនឹងត្រូវផ្តោតលើការបង្កើននូវការផ្គត់ផ្គង់ពូជសុទ្ធ ការ ជំរុញឱ្យអនុវត្តបច្ចេកទេសសមស្រប និងពង្រីកប្រព័ន្ធស្រោចស្រពកសិកម្មឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់។ បន្ថែម លើសពីនេះ កម្ពុជានៅមានតម្រូវការបង្កើនវិនិយោគលើការកែច្នៃ ដោយត្រូវបន្តដោះស្រាយបញ្ហាស្ថិរភាព នៃការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីនិងឱ្យហ្សឺណេរ ព្រមទាំងការធានាឱ្យបាននូវការផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើមក្នុងខ្សែច្រវាក់ផលិត កម្មកែច្នៃ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ផលិតផលកសិកម្មកម្ពុជាមានប្រមាណតែ១០% ប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានកែច្នៃជា ផលិតផលពាក់កណ្តាលសម្រេចនិងផលិតផលសម្រេច (ពោតក្រហមមានប្រមាណ៣៧% ស្រូវមាន១៧% ស្វាយមាន១៤% ដំឡូងមីមាន៨% និងគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានត្រឹមតែ៣% ប៉ុណ្ណោះ)។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ផលិតផលកសិកម្មរបស់កម្ពុជាដែលនាំចេញភាគច្រើនទៅប្រទេសជិតខាង មានលក្ខណៈក្រៅផ្លូវការនិង មិនទាន់កែច្នៃ។ ម៉្យាងវិញទៀត សក្តានុពលនៃវិស័យកសិកម្មកម្ពុជាដែលនៅមាន ក៏ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងផង ដែរតាមរយៈកំណើនតម្រូវការក្នុងស្រុកនៃផលិតផលសំខាន់ៗ ដូចជាបន្លែ ត្រី សាច់ជាដើម ពិសេសសាច់ ជ្រូកដែលកម្ពុជាមិនទាន់បានផ្គត់ផ្គង់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ដែលជាហេតុត្រូវនាំចូលពីប្រទេសជិតខាង ដើម្បីបំពេញកង្វះខាតទាំងនេះ។

១.២. វឌ្ឍនភាពនិងបញ្ហាប្រឈមនៃអនុវិស័យ

១.២.១. អនុវិស័យដំណាំ

ផលិតផលស្រូវបានកើនឡើងជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំប្រមាណ៣,១% ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងមក (៨,២លានតោននៅឆ្នាំ២០១០ ដល់១០,៨លានតោននៅឆ្នាំ២០១៩ និង១២,២១លានតោននៅឆ្នាំ២០២១)។ អតិរេកស្រូវក៏បានកើនឡើងខ្លាំងក្លាផងដែរ គឺបានកើនពី៣,៩លានតោននៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៥,៧៥លានតោននៅឆ្នាំ២០១៩ និង៦,៩លានតោននៅឆ្នាំ២០២១។ ទិន្នផលស្រូវបានកើនពី២ ៩៧០គ.ក្រ.ក្នុងមួយហ.ត. នៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៣ ៤៩០គ.ក្រ.ក្នុងមួយហ.ត. នៅឆ្នាំ២០២១។ កំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៃផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំស្រូវមានប្រមាណ២,៤%(ដែលភាគច្រើនគឺកើនដោយសារការធ្វើប្រពលវប្បកម្ម) កំណើនផ្ទៃដីប្រមូលផលមាន២,២% និងទិន្នផលមធ្យមប្រចាំឆ្នាំកើនប្រមាណជាង២% ។

ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ផលិតកម្មដំណាំស្រូវបានប្រែប្រួលទៅតាមឆ្នាំនីមួយៗ។ ផលិតកម្មដំណាំស្រូវសម្រេចបានកំណើន៥,៧២%នៅឆ្នាំ២០០៩ កើនឡើងដល់៨,៧៥%នៅឆ្នាំ២០១០ និង៥,៨៣%នៅឆ្នាំ២០១២។ ស្ថានភាពអាក្រក់នៃគ្រោះរាំងស្ងួតបានធ្វើឱ្យផលិតកម្មដំណាំស្រូវធ្លាក់ចុះនៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៣និងឆ្នាំ២០១៥។ នៅឆ្នាំ២០១៦ ទឹកភ្លៀងបានធ្លាក់រាយប៉ាយល្អទូទាំងប្រទេស បានធ្វើឱ្យផលិតកម្មដំណាំស្រូវសម្រេចបាន៦,៦% ។ នៅឆ្នាំ២០១៧ កំណើននេះបានធ្លាក់ចុះបន្តិចវិញ ដោយសម្រេចបាន៥,៦៩% និង៣,៣៥%នៅឆ្នាំ២០១៨។ នៅឆ្នាំ២០២១ កំណើនផលិតកម្មដំណាំស្រូវសម្រេចបាន១១,៦%។ ជាការសង្កេត កត្តាអាកាសធាតុពិតជាមានឥទ្ធិពលខ្លាំងទៅលើផលិតកម្មដំណាំស្រូវក៏ដូចជាដំណាំដទៃទៀត។ ការបង្កើនសមត្ថភាពស្រោចស្រពកសិកម្ម គឺជាទិសដៅគោលនយោបាយចម្បងមួយសម្រាប់រួមចំណែកជំរុញកំណើនវិស័យកសិកម្ម។

បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗក្នុងវិស័យស្រូវអង្ករកម្ពុជា រួមមាន(១) រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវភាគច្រើនជួបនឹងកង្វះទុនសម្រាប់ប្រមូលទិញស្រូវក្នុងរដូវដែលប្រមូលផលច្រើន ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យស្រូវមួយភាគធំបានហូរចេញទៅប្រទេសជិតខាង (២) កង្វះការផ្គត់ផ្គង់ពូជសុទ្ធ ជាពិសេសពូជស្រូវក្រអូបដែលមានតម្លៃខ្ពស់ (៣) កង្វះទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រពដំណាំស្រូវ ជាពិសេសនៅក្នុងរដូវប្រាំង ខណៈដែលកសិករភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀងក្នុងរដូវវស្សា (៤) ភាពមានកម្រិតនៃការអនុវត្តបច្ចេកទេសដាំដុះប្រកបដោយភាគរហិតរបស់កសិករ ដូចជាការរៀបចំដី ការប្រើប្រាស់ពូជ ជីគីមី និងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតជាដើម (៥) កាលវិភាគដាំដុះពុំទាន់ត្រូវបានកែប្រែឱ្យស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីបញ្ចៀសហានិភ័យនៃគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ (៦) ផែនការដាំដុះដំណាំពុំទាន់ត្រូវបានអភិវឌ្ឍឱ្យបានជាក់លាក់ដើម្បីធានាបាននូវទិន្នផលនិងគុណភាព ដែលអាចប្រមូលផលបានតាមការរំពឹងទុកនិងក្នុងតម្លៃសមស្រប និង (៧) ការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅមិនទាន់អនុវត្តបានទូលំទូលាយនៅឡើយ។

ជាមួយគ្នានេះដែរ ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ផលិតកម្មដំណាំរួមផ្សំនិងឧស្សាហកម្មក៏មាន ការប្រែប្រួលទៅតាមឆ្នាំនីមួយៗ។ ផលិតផលដំណាំរួមផ្សំនិងឧស្សាហកម្មបានកើនពី៦,១៤លានតោននៅ ឆ្នាំ២០១០ និងមានសន្ទុះកើនឡើងខ្លាំងចាប់ពីឆ្នាំ២០១៤ ពី១៤,៧២លានតោន ដល់១៦,៦៤លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៨ (កំណើនមធ្យមប្រចាំឆ្នាំប្រមាណជាង១៣% រយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅ)។ ផលិតកម្មដំណាំ រួមផ្សំនិងឧស្សាហកម្មសម្រេចបានកំណើន៥% នៅឆ្នាំ២០០៩ កើនឡើងដល់ជាង៩,៦% នៅឆ្នាំ២០១៥ និង បានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម១,៤% នៅឆ្នាំ២០១៨ អាស្រ័យដោយបញ្ហាជីវិតសាមីកបានវាយលុកខ្លាំងមកលើ ផលិតកម្មដំឡូងមី និងនៅឆ្នាំ២០២១ ផលិតកម្មដំណាំឧស្សាហកម្មបានកើនដល់ជាង១៩លានតោន។

ផលិតកម្មដំឡូងមីបានរួមចំណែកក្នុងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបប្រមាណពី៣% ទៅ៤% ក្នុងខ្សែ ច្រវាក់តម្លៃទាំងមូល។ ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំកន្លងទៅ ផលិតកម្មដំឡូងមីសម្រេចបានប្រមាណ១៣លានតោន ក្នុងមួយឆ្នាំនិងបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកែច្នៃក្នុងស្រុកប្រហែល១៥% រីឯ៨៥%ទៀតត្រូវបាននាំចេញ ទៅបរទេស ពិសេសប្រទេសជិតខាង។ ក្នុងរយៈពេលមធ្យមនិងវែង តម្រូវការផលិតផលដែលធ្វើពីដំឡូង មីត្រូវបានព្យាករណ៍ថាមានការកើនឡើងខ្ពស់ ស្របពេលដែលប្រទេសមួយចំនួននឹងកាត់បន្ថយការដាំដុះ ដែលនេះជាសក្តានុពលសម្រាប់កម្ពុជាក្នុងការជំរុញការកែច្នៃដំឡូងមី សំដៅបង្កើនតម្លៃបន្ថែមក្នុងសេដ្ឋកិច្ច។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សក្តានុពលនេះនឹងមិនអាចទាញយកប្រយោជន៍បានអស់នោះទេ ដោយសារបញ្ហា ប្រឈមជាលក្ខណៈរចនាសម្ព័ន្ធនិងការសម្របសម្រួលស្ថាប័ន ដូចជា(១) អសិរិភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ដំឡូងមី ឱ្យបានទៀងទាត់ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកែច្នៃរបស់រោងចក្រត្រូវនៅទំនេររហូតដល់៤ទៅ ៦ខែក្នុងមួយឆ្នាំ (២) កង្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសំខាន់ៗ មានឡសម្បត្តិ ឃ្នាំងស្តុកដំឡូងមីនៅតាមតំបន់និង សហគមន៍ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យកសិករនិងអាជីវករត្រូវលក់ចំណិតដំឡូងមីទៅប្រទេសជិតខាង (៣) ថ្លៃដើម ផលិតកម្មសម្រាប់កែច្នៃនៅមានកម្រិតខ្ពស់ (៤) ភាពមានកម្រិតនៃកិច្ចសម្រួលកសិធុរកិច្ចនៃផលិតផល ដំឡូងមី (៥) កង្វះខាតពូជដែលមានគុណភាព (៦) កង្វះខាតការណែនាំបច្ចេកទេសនិងការតម្រង់ទិសកសិករ ដើម្បីអាចចំណាយទុនតិច ទទួលទិន្នផល និងគុណភាពខ្ពស់ (៧) ការគិតគូរជំរុញការបង្កើតសហគមន៍ដាំ ដំឡូងមីដើម្បីងាយណែនាំលើការប្រើប្រាស់ពូជ បច្ចេកទេស ជី និងបំពាក់គ្រឿងម៉ាស៊ីនសមស្របជាដើម។

ផលិតកម្មស្វាយចន្ទីក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាដំណាំឧស្សាហកម្មដែលមានសក្តានុពលមួយសម្រាប់ កម្ពុជា។ ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដោយសារតែទីផ្សារស្វាយចន្ទីមានភាពល្អប្រសើរ ការដាំដុះ ស្វាយចន្ទីមានការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងអត្រាកំណើនជាមធ្យមប្រមាណ២៤% ពេលគឺបានកើន ពី៩៣ ៩៤៤តោនក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ដល់២០៨ ៧៦៩តោននៅឆ្នាំ២០១៩។ ដោយសារតែលទ្ធភាពកែច្នៃក្នុង ស្រុកនៅមានកម្រិត ផលិតផលស្វាយចន្ទីប្រមាណ៩៧% ត្រូវបាននាំចេញទៅប្រទេសជិតខាងដោយមិន ទាន់កែច្នៃ។ បញ្ហាប្រឈមនៃការកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីគឺបណ្តាលមកពីកត្តាមួយចំនួន រួមមាន(១) ក្រុមហ៊ុន

កែច្នៃជួបនូវកង្វះខាតទុនបង្វិលសម្រាប់ប្រមូលទិញគ្រាប់ស្វាយចន្ទីពីកសិករក្នុងរដូវប្រមូលផលច្រើន
(២) ការចងក្រងកសិករដាំស្វាយចន្ទីជាក្រុមផលិតឬសហគមន៍កសិកម្មនៅមានចំនួនតិចតួចនៅឡើយ
ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យការផ្គត់ផ្គង់គ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានលក្ខណៈរាយប៉ាយ ជាការលំបាកសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនក្នុង
ការប្រមូលទិញ (៣) បច្ចេកទេសរបស់កសិករក្នុងការគ្រប់គ្រងដំងើ ការថែទាំដំណាំ និងការគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋាន
នៅមានកម្រិត (៤) ថ្លៃដើមផលិតកម្មកែច្នៃខ្ពស់ (៥) ភាពមានកម្រិតនៃកិច្ចសម្រួលកសិធុរកិច្ច។

ផលិតកម្មដំណាំស្វាយមានការវិវឌ្ឍគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ។ ក្នុងឆ្នាំ
២០១៩ ផ្ទៃដីដាំដុះស្វាយបានកើនឡើងដល់១២៤ ០០០ហិ.ត. ធៀបនឹង២៤ ០០០ហិ.ត. ក្នុងឆ្នាំ២០១០
និងមានផ្ទៃដីប្រមូលផលប្រមាណ៩១ ០០០ហិ.ត. ដែលអាចប្រមូលផលបានចំនួន១,៤៤លានតោន។ ថ្វី
ត្បិតតែផលិតកម្មដំណាំស្វាយមានការកើនឡើងខ្លាំង ការកែច្នៃស្វាយនិងការនាំចេញផ្លែស្វាយស្រស់ផ្លូវការ
ទៅកាន់ទីផ្សារអន្តរជាតិនៅមានចំនួនតិចតួចនៅឡើយ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ការកែច្នៃនិងការនាំចេញផ្លែស្វាយ
ស្រស់ផ្លូវការមានត្រឹមតែ៥%នៃផលិតផលស្វាយសរុប។ ការណ៍នេះបណ្តាលមកពីបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន
ក្នុងខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ទាំងមូល ដូចជា(១) កង្វះបច្ចេកទេសក្នុងការជុំវិញដំណាំស្វាយផ្តល់ផលតាមពេល
វេលាកំណត់ ការប្រើប្រាស់ធាតុចូលច្រើនខុសពីបច្ចេកទេសដែលធ្វើឱ្យថ្លៃដើមខ្ពស់ ប៉ុន្តែទទួលបានទិន្នផល
ទាប មិនអាចប្រកួតប្រជែងតម្លៃទីផ្សារបាន (២) អស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ស្វាយទៅក្រុមហ៊ុនកែច្នៃនិងនាំចេញ
ដោយសារកង្វះការចងក្រងក្រុមផលិតឬសហគមន៍អ្នកដាំស្វាយនិងការអនុវត្តកិច្ចសន្យាផលិតកម្មកសិកម្ម
(៣) កង្វះអនុលោមភាពនៃលក្ខខណ្ឌស្តង់ដារអនាម័យនិងភូតតាមអនាម័យនិងលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗទៀតដែល
កំណត់ដោយប្រទេសបញ្ជាទិញ (៤) កង្វះម៉ាស៊ីនសម្រាប់សត្វល្អិតដែលមានក្នុងផ្លែស្វាយដែលជាហេតុធ្វើ
ឱ្យស្វាយរបស់កម្ពុជាភាគច្រើនជួបការលំបាកក្នុងការនាំចេញទៅកាន់ទីផ្សារបរទេសបាន។

ផលិតកម្មដំណាំកៅស៊ូមានសន្ទុះរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺបានកើនពី១៨១,៤ពាន់ហិ.ត. នៅ
ឆ្នាំ២០១០ ដល់៤០៥,៦ពាន់ហិ.ត. នៅឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងអត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំ១៣,០៩%។ ផលិតផលកៅស៊ូ
សម្រេចបាន៤២,២៥ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១០ និងកើនដល់២៨៧,៦៣ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងអត្រា
កំណើនប្រចាំឆ្នាំ២២,៣៦%។ នៅឆ្នាំ២០២១ ផលិតផលកៅស៊ូសម្រេចបាន៣៦៨ពាន់តោន កើនឡើង៥,៤%
ធៀបនឹងឆ្នាំ២០២០។ ការនាំចេញផលិតផលកៅស៊ូក៏មានការកើនឡើង ដោយទំហំនៃការនាំចេញបានកើន
ពី៤២ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១០ ដល់២៨២ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១៩ (កើនឡើង៧ដងក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំ
កន្លងទៅ)។ នៅឆ្នាំ២០២១ ការនាំចេញផលិតផលកៅស៊ូសម្រេចបាន៣៦៦,៣ពាន់តោន កើនឡើង៨,៣%
ធៀបនឹងឆ្នាំ២០២០។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ តម្រូវការប្រើប្រាស់កៅស៊ូនៅលើពិភពលោកមាន១៣,៧០លានតោន
(ការផ្គត់ផ្គង់មានចំនួន ១៣,៧៦លានតោន) និងនៅឆ្នាំ២០២៥ សង្ឃឹមថានឹងមានតម្រូវការកើនឡើងដល់
១៧,៧លានតោន ហើយការផ្គត់ផ្គង់មានចំនួនប្រមាណ១៦,៩លានតោន។ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់នៃផលិតកម្ម

កៅស៊ូនៅកម្ពុជា រួមមាន(១) ទិន្នផលកៅស៊ូមានកម្រិតទាប ដោយសារការប្រើប្រាស់រុក្ខសម្ភារៈមិនមាន គុណភាព ការទទួលយកបច្ចេកទេសកៅស៊ូរបស់អ្នកដាំកៅស៊ូនៅមានកម្រិតទាប ការផ្សព្វផ្សាយមិនបាន ទូលំទូលាយ ព្រមទាំងការសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្នែកកៅស៊ូមិនទាន់បានល្អប្រសើរ (២) ថ្លៃកៅស៊ូទាបដោយសារ មិនមានទីផ្សារកៅស៊ូរបស់សហគមន៍ឬសមាគមអ្នកដាំកៅស៊ូ រោងចក្រកែច្នៃផលិតផលសម្រេចធ្វើពីកៅស៊ូ មានចំនួនតិចតួច ការនាំចេញកៅស៊ូភាគច្រើនមិនមានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់គុណភាព និងកៅស៊ូមិនទាន់ កែច្នៃមួយចំនួនធំត្រូវបាននាំចេញក្រៅផ្លូវការទៅប្រទេសជិតខាង និង (៣) កង្វះពលកម្មក្នុងផលិតកម្មកៅស៊ូ ដែលបណ្តាលមកពីលក្ខខណ្ឌការងារមិនប្រសើរដូចវិស័យកម្មន្តសាលឬសេវាកម្មផ្សេងៗ និងប្រាក់ពលកម្ម នៅមានកម្រិត។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ការនាំចេញសរុបនៃផលិតផលកសិកម្ម (ទិន្នន័យផ្លូវការដែលឆ្លងកាត់ប្រព័ន្ធ ត្រួតពិនិត្យភូតតាមអនាម័យ) បានកើនឡើងចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៣ ដែលទំហំនៃការនាំចេញសម្រេចបាន ចំនួន៣,៦លានតោន ឬស្មើនឹងជាង១ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក (ឆ្នាំ២០១២មានត្រឹមតែ៦៨០ពាន់តោន) និងនៅឆ្នាំ២០១៩ សម្រេចបានចំនួន៤,៨លានតោន ឬស្មើនឹងជិត១ ៥០០លានដុល្លារអាមេរិក (កើនឡើង ប្រមាណ៣៣%)។ នៅឆ្នាំ២០២១ ការនាំចេញសរុបនៃផលិតផលកសិកម្មបានកើនដល់៧,៩៨លានតោន។

ការនាំចេញអង្ករជាផ្លូវការ(ទិន្នន័យអង្ករឆ្លងកាត់ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យភូតតាមអនាម័យ) បានកើនឡើង ពី១០៥ពាន់តោន(ឬស្មើនឹង៦៣ពាន់ដុល្លារអាមេរិក) នៅឆ្នាំ២០១០ ដល់ប្រមាណជាង៦២០ពាន់តោន(ឬ ស្មើនឹង៤៤០លានដុល្លារអាមេរិក) នៅឆ្នាំ២០១៩ (កើនឡើង៦ដងក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅ) និងនៅ ឆ្នាំ២០២១ ការនាំចេញអង្ករជាផ្លូវការសម្រេចបាន៦១៧ពាន់តោន។ ការនាំចេញស្រូវក្រៅផ្លូវការទៅប្រទេស ជិតខាងត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាមានចំនួនជាង២លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។

១.២.២. ផលិតកម្មសត្វក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ

ផលិតកម្មសត្វក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ក៏មានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ទោះបីនៅ មានបញ្ហាមួយចំនួនត្រូវដោះស្រាយក៏ដោយ។ ជាទូទៅ ការចិញ្ចឹមសត្វរបស់ប្រជាកសិករជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មមានកំណើនប្រមាណ៥,៥៣% ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ក្នុងនោះការចិញ្ចឹម គោមានការថយចុះ២,៤៣% ការចិញ្ចឹមក្របីថយចុះ៤,៨១% ការចិញ្ចឹមជ្រូកកើន០,៧៩% និងការចិញ្ចឹមបក្សី (មាន់និងទា) កើនឡើង៧,១៤% ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំ។ ការចិញ្ចឹមសត្វរបស់ប្រជាកសិករជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មបានកើនពីជាង២៧លានក្បាលនៅឆ្នាំ២០១០ ដល់ជាង៤៥,៨៥លាន ក្បាលនៅឆ្នាំ២០១៩ (បើគិតជាទំហំទឹកប្រាក់គឺបានកើនពី១ ៤៥៨លានដុល្លារ ដល់១ ៨២៧លានដុល្លារ)។ នៅឆ្នាំ២០២១ ផលិតកម្មសត្វទូទាំងប្រទេសបានកើនដល់៥៩,៩៦លានក្បាល។

ជាការកត់សម្គាល់ ការចិញ្ចឹមគោរបស់ប្រជាកសិករជាលក្ខណៈគ្រួសារបានធ្លាក់ចុះជាមធ្យមប្រមាណ ២,៤៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ(ឆ្នាំ២០១០ មានចំនួនជាង៣,៤៨លានក្បាល និងនៅឆ្នាំ២០១៩ មានត្រឹមតែចំនួន ២,៧៧លានក្បាល) ដោយសារកង្វះកម្លាំងពលកម្មថែទាំនៅជនបទ ជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថកសិករ ក្នុងការបន្ថយការចិញ្ចឹមគោក្របីសម្រាប់ជាកម្លាំងអូសទាញ និងម៉្យាងទៀតសេវាកម្មកម្រវាស់ដោយគ្រឿង យន្តកសិកម្មបានរីកចម្រើនជួយជំនួសឱ្យកម្លាំងពលកម្មដែលខ្វះខាត។

ចំពោះការចិញ្ចឹមសត្វជ្រូករបស់កសិករគ្រួសារនិងកសិដ្ឋានជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម នៅមិនទាន់ មានការរីកចម្រើនខ្លាំងនៅឡើយ(ឆ្នាំ២០១០ ចិញ្ចឹមបានចំនួន២,២លានក្បាល កើនដល់៣លានក្បាលនៅ ឆ្នាំ២០១៧ និងបានថយមកត្រឹម២,១៨លានក្បាលនៅឆ្នាំ២០១៩)។ កំណើនយឺតនៃផលិតកម្មជ្រូកនេះគឺ អាស្រ័យដោយថ្លៃដើមផលិតកម្មមានតម្លៃខ្ពស់ ពិបាកប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងជ្រូកដែលនាំចូលពីប្រទេស ជិតខាង និងម៉្យាងទៀតកត្តាជំងឺសត្វ (ប៉េស្តជ្រូកអាហ្វ្រិកនិងជំងឺផ្សេងៗទៀត) បានកើតមានឡើងនាពេល កន្លងមក ដែលជាកត្តារាំងស្ទះដល់ការចិញ្ចឹមសត្វជ្រូកនៅកម្ពុជា។ ការចិញ្ចឹមបក្សី (ពិសេសមាន់ ទា) មាន សន្ទុះរីកចម្រើនខ្លាំងគួរជាទីមោទនៈ ទាំងការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈគ្រួសារនិងជាកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈ ពាណិជ្ជកម្មបានកើនពី២០,៨លានក្បាលនៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៤០,៣លានក្បាលនៅឆ្នាំ២០១៩ (ឬកើនពី ១០៩លានដុល្លារ ដល់៤០៤លានដុល្លារ)។

ជាការកត់សម្គាល់រួម សមាមាត្រ(%)នៃការចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារបាននិងកំពុងបន្តធ្លាក់ ចុះក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ គឺបានថយចុះពី៨០% នៅឆ្នាំ២០១៥ មកត្រឹម៦៥%នៅឆ្នាំ២០២០។ ផ្ទុយមកវិញ សមាមាត្រនៃការចិញ្ចឹមសត្វដោយកសិដ្ឋានជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មបានកើនដល់៣៥% នៅ ឆ្នាំ២០២០នេះ។ ជាក់ស្តែង ចំនួនកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វគ្រប់ប្រភេទបានកើនពី១ ០៩០កន្លែងនៅឆ្នាំ២០១៧ ដល់១ ២៩៣កន្លែងនៅឆ្នាំ២០២០។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី បញ្ហាប្រឈមសំខាន់នៃផលិតកម្មសត្វនៅកម្ពុជាគឺ (១) ថ្លៃដើមផលិតកម្មនៅ ខ្ពស់នៅឡើយ ពិសេសថ្លៃចំណាយលើចំណីសត្វ (ប្រមាណ៧០%នៃចំណាយសរុប) ថ្នាំបង្ការនិងព្យាបាលសត្វ ដែលជាហេតុនាំឱ្យមានការលំបាកក្នុងការប្រកួតប្រជែង (២) កង្វះពូជមាន់ ជ្រូក គោ ដែលមានគុណភាព បច្ចេកទេសផលិតនៅមានកម្រិត (៣) កង្វះដើមទុនសម្រាប់ពង្រីកការចិញ្ចឹមសត្វ និង (៤) ជំងឺឆ្លងសត្វនិង ជំងឺស្វីណូស (៥) កង្វះការផ្សព្វផ្សាយជំរុញការលើកទឹកចិត្តឱ្យកសិករចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារ ដើម្បី បង្កើនចំណូលគ្រួសារ (៦) កង្វះខាតការផ្គត់ផ្គង់ចំណីសត្វ ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ និងថ្លៃសមរម្យពិរោង ចក្រក្នុងស្រុកឬដោយជំរុញឱ្យកសិករចេះផលិតចំណីដោយខ្លួនឯង។

១.២.៣- អនុវិស័យជលផល

ការកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅវិស័យជលផលត្រូវបានបន្តអនុវត្តយ៉ាងសកម្ម។ កំណែទម្រង់នេះបានធ្វើឱ្យប្រជាជនទូទៅ ជាពិសេសអ្នកប្រកបរបរនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ អាចធ្វើអាជីវកម្មបានទូលំទូលាយជាងមុន។ ទិសស្នាក់ “សហគមន៍នេសាទគ្មានបទល្មើស” បាននិងកំពុងខិតខំអនុវត្តក្នុងគោលបំណងពង្រឹងសហគមន៍នេសាទឱ្យបានរឹងមាំ និងមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមគ្រប់គ្រង ថែរក្សាការពារធនធានជលផលឱ្យបានគង់វង្ស។ ក្នុងការចូលរួមចំណែកអនុវត្តការកែទម្រង់ ច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មមាត្រា៦ មាត្រា៤១ មាត្រា៤២ មាត្រា៤៣ និងមាត្រា៩៥ នៃច្បាប់ស្តីពីជលផលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១១៧/០១៥ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧។ វិសោធនកម្មនៃច្បាប់នេះ គឺជារបត់ច្រើននៃការកែទម្រង់វិស័យជលផលឱ្យស្របតាមតួនាទីភារកិច្ចនិងតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃសង្គមកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន។ បន្ថែមលើសពីនេះ ច្បាប់ស្តីពីជលផលថ្មីកំពុងត្រូវបានរៀបចំតាក់តែងសម្រាប់បម្រើឱ្យការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យជលផលនេះឱ្យមានលក្ខណៈបរិយាបន្ននិងនិរន្តរភាព។

ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅ បរិមាណជលនេសាទសរុប (ទឹកសាប សមុទ្រ និងវារីវប្បកម្ម) បានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺបានកើនប្រមាណជាង៥% ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំ។ ពេលកើនពី៥៥០ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៨៥៦,៤ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០២១។ ជលនេសាទទឹកសាបកើនពី៤០៥ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៤៧៩ពាន់តោននៅឆ្នាំ២០១៩ (+១,៩% ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)។ បរិមាណជលនេសាទសមុទ្របានកើនឡើងដូចគ្នាពី៨៥ពាន់តោន ដល់ជាង១២២ពាន់តោន ពីឆ្នាំ២០១០ និងឆ្នាំ២០១៩ (កើនប្រមាណ៤,១% ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)។ ផលវារីវប្បកម្មបានកើនឡើងពី៦០ពាន់តោន ដល់ជាង៣០៧ពាន់តោន ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០១០ និង២០១៩ (+១៩,៩% ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)។

ជាមួយនឹងវឌ្ឍនភាពនេះ វិស័យនេះនៅជួបបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន រួមមាន(១) បទល្មើសនេសាទនៅបន្តកើតមាន ទោះបីវិធានការបង្ក្រាបត្រូវបានអនុវត្តក៏ដោយ (២) សមត្ថភាពសហគមន៍នេសាទនៅមានកម្រិត ហើយជីវភាពរស់នៅពឹងអាស្រ័យតែលើរបរនេសាទ និងកំណើនតម្រូវការផល ផលិតផលជលផល (៣) ការសិក្សាស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រជលផលនិងវារីវប្បកម្មនៅមានកម្រិត (៤) ដីព្រៃលិចទឹកដែលជាជម្រកត្រីពងកូនមួយចំនួនត្រូវបានបាត់បង់ (៥) កង្វះបច្ចេកទេសក្នុងការចិញ្ចឹមត្រី កង្វះពូជត្រីដែលមានគុណភាពខ្ពស់ (៦) កង្វះទីផ្សារដែលមានស្ថិរភាពសម្រាប់ឱ្យកសិករយកត្រីទៅលក់ដោយផ្ទាល់ពេលគឺកសិករភាគច្រើនពឹងផ្អែកស្នើទាំងស្រុងលើអាជីវករប្រមូលទិញត្រី ដែលជាទូទៅរងនូវហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលថ្លៃ (៧) កង្វះដើមទុនក្នុងការពង្រីកកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមត្រី (៨) កង្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថ្នែកក្រោយពេលប្រមូលផល ដូចជាកង្វះផែត្រីនៅតាមសហគមន៍ មជ្ឈមណ្ឌលប្រមូលផ្តុំនិងចែកចាយត្រី ផ្លូវតភ្ជាប់ទៅកាន់កសិដ្ឋានវារីវប្បកម្ម បណ្តាញអគ្គិសនី សិប្បកម្មកែច្នៃត្រី ទឹកស្អាតជាដើម (៩) កង្វះតំបន់

ពិសេសសម្រាប់វិវឌ្ឍកម្មក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំ ដែលកៀងប្រភពទឹកនិងទីផ្សារ និង (១០) ការអភិរក្សនិង ការជំរុញផ្តល់ព្រំដីធម្មជាតិដែលមានតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់នៅពុំទាន់ត្រូវបានអនុវត្តគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។

១.២.៤- អនុវិស័យព្រៃឈើ

កម្មវិធីកែទម្រង់វិស័យព្រៃឈើ ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការអនុវត្ត ដោយបានខិតខំបង្កើន សមត្ថភាពបច្ចេកទេស សំដៅជំរុញការងារគ្រប់គ្រងឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងពិសេសការត្រួតពិនិត្យ តាមដានដីតឹងរឹងដើម្បីបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ ព្រមទាំងសម្រេចបាននូវលទ្ធផលធំៗជាច្រើន។ វិស័យព្រៃឈើបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ពិសេសវិស័យ នេះបានជួយលើកកម្ពស់ជីវភាព ផ្តល់មុខរបរ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ បទបញ្ជាលេខ ០១ បប ចុះថ្ងៃទី៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីវិធានការពង្រឹងនិងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានអនុវត្ត ដោយបានបង្កើនការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តនិង បានដកហូតដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនបានអនុវត្តកិច្ចសន្យាវិនិយោគ។

ជាការកែទម្រង់មួយថ្មីទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចផ្ទេរព្រៃការពារនិងអភិរក្សព្រៃឈើ១៣ កន្លែង តំបន់ព្រៃផ្តល់ផល៥កន្លែងពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជូនទៅក្រសួងបរិស្ថាន គ្រប់គ្រងនិងផ្ទេរតំបន់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច៧៣កន្លែងពីក្រសួងបរិស្ថាន ជូនក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គ្រប់គ្រងបន្ត។

ការដាំឈើឡើងវិញត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តខ្ពស់ ដោយសហការក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយ វិស័យឯកជន។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអនុញ្ញាតជាគោលការណ៍ដាំឈើលើដីព្រៃវេចរឹល ដោយសហ ការដៃគូជាមួយវិស័យឯកជន។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានចេញប្រកាស ស្តីពីវិធានព្រៃឯកជន ដែលប្រកាសនេះមានគោលបំណងកំណត់នូវវិធានព្រៃឯកជន សម្រាប់ជាគោល ការណ៍ណែនាំក្នុងការបង្កើតនិងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឯកជន។ ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ការដាំឈើ ឡើងវិញ ទាំងរដ្ឋនិងវិស័យឯកជន សម្រេចបានសរុបចំនួន៤០៨ពាន់ហិកតា។

ការបង្កើតសហគមន៍ព្រៃឈើមានសន្ទុះកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២១ សហគមន៍ ព្រៃឈើសរុបចំនួន៦៤៣សហគមន៍ត្រូវបានបង្កើត ដែលគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដី៥២២ ២៧៣ហិកតា និង មានសហគមន៍ព្រៃឈើចំនួន៥៣៦សហគមន៍ត្រូវបានប្រកាសទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ។ ជាមួយគ្នានេះ កិច្ច ព្រមព្រៀងព្រៃសហគមន៍ចំនួន៤៤៩ ត្រូវបានរៀបចំនិងផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ចំនួន១០៦ ក៏ត្រូវ បានអនុម័ត។

ជាការកត់សម្គាល់ កំណើនប្រជាជននាំឱ្យមានតម្រូវការប្រើប្រាស់ផល អនុផលព្រៃឈើ។ ការប្រែ ក្លាយដីព្រៃឈើជាកសិកម្មនិងដីលំនៅមានការកើនឡើង និងមានសម្ពាធលើព្រៃធម្មជាតិនិងប្រព័ន្ធបរិស្ថាន។

មជ្ឈដ្ឋានជីវៈចម្រុះ។ ការរំលោភកាន់កាប់ដីព្រៃឈើដោយខុសច្បាប់នៅតែជាបញ្ហាចោទ។ ទោះបីជាមាន ការអនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តត្រូវបានដាក់ចេញឱ្យអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ ក៏ការរំលោភកាន់កាប់ ដីព្រៃឈើនៅកើតមានមិនឈប់ឈរច្រើនរូបភាព។ ម៉្យាងវិញទៀត សហគមន៍ព្រៃឈើដែលបានបង្កើតរួច ហើយក៏នៅមានកង្វះការគាំទ្រ ទាំងផ្នែកបច្ចេកទេសនិងធនធានថវិកា ដើម្បីឱ្យដំណើរការគ្រប់គ្រងរបស់ សហគមន៍មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

១.៣- និន្នាការសាភាពនិងតំបន់ក្នុងវិស័យកសិកម្ម

ចំនួនប្រជាជនក្នុងពិភពលោកនឹងកើនឡើងពីប្រមាណជិត៨ពាន់លាននាក់នាពេលបច្ចុប្បន្ន ដល់ ៨,៥ពាន់លាននាក់នៅឆ្នាំ២០៣០។ ចំនួនប្រជាជននេះត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងដល់ជិត១០ពាន់ លាននាក់នៅឆ្នាំ២០៥០ ដែលនឹងធ្វើឱ្យមានកំណើននៃតម្រូវការស្បៀងអាហារជាចាំបាច់ (FAO, ២០១៧)។ ប្រជាជនក្នុងពិភពលោកនឹងត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ចំណីអាហារកាន់តែប្រសើរជាងមុននៅឆ្នាំ២០៣០។

ជារួម នៅឆ្នាំ២០៣០ តម្រូវការទីផ្សារ ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកនឹងកើនឡើង ហើយនឹង ផ្តល់កាលានុវត្តភាពមួយសម្រាប់កម្ពុជាក្នុងការផលិតនូវផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការទាំង នោះ។ ទីផ្សារនៃបណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុប ឥណ្ឌា អាស៊ាន ចិន កូរ៉េ និងជប៉ុន គឺជាគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃការនាំ ចេញផលិតផលកសិកម្មកម្ពុជា ពិសេសអង្ករ កៅស៊ូ ដំឡូងមី ពោត ស្វាយចន្ទី ម្រេច ស្វាយ ចេក និង ផលិតផលកសិឧស្សាហកម្មមួយចំនួនទៀត។ ក្នុងន័យនេះ កម្ពុជាត្រូវតែចាប់ច្បាប់យកនូវឱកាសនេះ ដើម្បី ផលិតនិងផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលកសិកម្មមានគុណភាពខ្ពស់ សុវត្ថិភាព ស្របតាមស្តង់ដារតំបន់និងអន្តរជាតិ។

ទម្រង់នៃការប្រើប្រាស់ម្ហូបអាហារបានផ្លាស់ប្តូរទៅជាអាហារដែលមានគុណភាពខ្ពស់និងថ្លៃជាងមុន ដូចជាសាច់ ផលិតផលទឹកដោះគោជាដើម។ ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍនឹងពឹងផ្អែកកាន់តែខ្លាំងឡើងលើការនាំ ចូលធាតុជាតិ ផ្លែឈើ បន្លែ សាច់ និងទឹកដោះគោ។ ការផលិតនូវផលិតផលទាំងនេះនឹងមិនដើរទាន់តម្រូវ ការទេ។ នៅត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ ប្រទេសទាំងនេះអាចផលិតបានតែ៨៦%នៃតម្រូវការធាតុជាតិក្នុងប្រទេសរបស់ ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។ ជាមួយគ្នានេះ ក៏មានការកើនឡើងនូវចំណូលចិត្តចំពោះអាហារដែលមានគុណភាពល្អ សម្រាប់សុខភាពនិងអាហារដែលមានមុខងារបន្ថែម ដែលអាហារទាំងនេះកំពុងជំរុញឱ្យមានតម្រូវការវត្ថុធាតុ ដើមចំណីអាហារដែលមានគុណភាពខ្ពស់។ ការអនុលោមពាក់ព័ន្ធនឹងស្តង់ដារអនាម័យនិងភូតតាមអនាម័យ នឹងត្រូវរឹតបន្តឹងក្នុងគោលដៅសុខុមាលភាពប្រជាជន។

ការពង្រីកផ្ទៃដីកសិកម្មសម្រាប់ផលិតកម្មស្បៀងអាហារនឹងមានសភាពយឺតយ៉ាវជាងកាលពីអតីតកាល។ ក្នុងរយៈពេល៣០ឆ្នាំខាងមុខ ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍនឹងត្រូវការ១២០លានហិ.ត.បន្ថែមទៀតសម្រាប់ដាំដំណាំ។ ប្រការនេះនឹងត្រូវការការពង្រីកផ្ទៃដីស្រែស្រពពី២០២លានហិ.ត. នាពេលបច្ចុប្បន្នដល់២៤២លានហិ.ត.។

នៅត្រីមាស២០៣០ ដែលបង្កើនសម្ពាធលើធនធានទឹកដែលកំពុងខ្វះខាតនៅតាមតំបន់ជាច្រើននៃពិភពលោក (FAO)។

បច្ចេកវិទ្យាទំនើបនិងសមស្របថ្មីៗនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលនាំមកនូវកំណើនផលិតកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព ព្រមទាំងជួយការពារបរិស្ថានកាន់តែប្រសើរឡើង។ ការបង្កើនផលិតភាពកសិកម្មនឹងមិនត្រូវពឹងផ្អែកតែលើការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកាន់តែច្រើនទៀតនោះទេ ពោលគឺកំណើននេះអាចដើរទន្ទឹមគ្នានឹងប្រព័ន្ធផលិតកម្មកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាពនិងភាគរូបវិស្វាស។ ម៉្យាងវិញទៀត ពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិកសម្រាប់ផលិតផលកសិកម្មនិងផលិតផលម្ហូបអាហារដែលមានលក្ខណៈស្តង់ដារអនាម័យខ្ពស់កាន់តែមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងឡើងនិងត្រូវផលិតឱ្យស្របទៅតាមតម្រូវការប្រើប្រាស់នាពេលខាងមុខ។

ដោយឡែក ការរាំងស្ទះដល់ដំណើរការក្នុងខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ ដែលបង្កឡើងដោយជំងឺកូវីដ-១៩ បានធ្វើឱ្យសន្តិសុខស្បៀងនិងអាហារូបត្ថម្ភស្ថិតក្នុងសភាពគួរឱ្យបារម្ភ។ តាមរបាយការណ៍របស់កម្មវិធីស្បៀងអាហារពិភពលោក(WFP) មនុស្សប្រមាណ១៣០លាននាក់និងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេស៥៥ កំពុងមានហានិភ័យរួចទៅហើយនៅឆ្នាំ២០២០ (Anthem, ២០២០)។ ការវាយតម្លៃដោយអង្គការស្បៀងអាហារនិងកសិកម្មនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ (FAO) ក្នុងឆ្នាំ២០២០ បង្ហាញថា វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ អាចធ្វើឱ្យប្រជាជនចំនួនពី៨៣ទៅ១៣២លាននាក់បន្ថែមទៀតធ្លាក់ចូលក្នុងក្រុមមនុស្សដែលខ្វះអាហារូបត្ថម្ភក្នុងឆ្នាំ២០២០ ដោយសារការបាត់បង់កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់ពិភពលោក។

ជាមួយគ្នានេះដែរ បណ្តាប្រទេសអាស៊ានបានបង្កើតផែនទីបង្ហាញផ្លូវមួយ ហើយបានដាក់ចេញនូវចក្ខុវិស័យឆ្នាំ២០២៥ របស់ខ្លួនសម្រាប់បណ្តារដ្ឋជាសមាជិកអាស៊ានអនុវត្តឱ្យមានលក្ខណៈសមាហរណកម្មភាពប្រកួតប្រជែងនិងនវានុវត្តន៍។ នៅក្នុងន័យនេះ បណ្តាប្រទេសអាស៊ានបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការពង្រឹងកម្លាំងដល់អ្នកផលិតនិងជាពិសេសសហគមន៍កសិកម្ម ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានា និងបង្កើនតួនាទីផលិតនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្មជាសកល (លេខាធិការដ្ឋានអាស៊ានឆ្នាំ២០១៨)។

១.៤. និន្នាការក្នុងប្រទេសនៃវិស័យកសិកម្ម

ប្រជាជននិងវិស័យកសិកម្ម : យោងតាមជំរឿនឆ្នាំ២០១៩ ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រជាជនចំនួន១៦ ៥២៤ ៤៨២នាក់ ក្នុងនោះមានជនចំណាកស្រុកចំនួន១ ២៣៥ ៩៩៣នាក់ដែលកំពុងធ្វើការនៅបរទេស។ ប្រជាជនកម្ពុជាប្រមាណ៧៦,២% រស់នៅតាមទីជនបទនិងពឹងផ្អែកលើសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងវិស័យកសិកម្ម។ នៅឆ្នាំ២០២០ ពលកម្មកសិកម្មមានចំនួនជាង៣៥,៥% ធៀបនឹងពលកម្មសរុប។ ជាការកត់សម្គាល់ គឺមានការថយចុះលើការពឹងផ្អែកប្រាក់ចំណូលកសិកម្មក្នុងតំបន់ជនបទនិងបន្តការធ្វើចំណាកស្រុកទៅរកការងារដែលមានប្រាក់កម្រៃប្រសើរ។ ប្រជាជនកម្ពុជាពឹងផ្អែកនឹងកើនដល់ជាង២០លាននាក់នៅត្រីមាស២០៣០ និង២៥លាននាក់នៅត្រីមាស២០៥០។ ប្រឈមនឹងស្ថានភាពនេះ ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម

អប់រំកសិកម្ម ការបង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញបច្ចេកទេស នឹងរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ខណៈដែលកម្រិតជីវភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើននឹងកាន់តែយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងឡើងលើគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ ចំណីអាហារ ជាពិសេសបន្លែ ផ្លែឈើ និងត្រីសាច់។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ : ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងលក្ខណៈជ្រាលជ្រៅនៃព្រឹត្តិការណ៍ចរន្តអែល នីណូនិងឡានីញ៉ា កំពុងបង្កផលប៉ះពាល់ (រយៈពេលខ្លីនិងវែង) លើវិស័យកសិកម្ម ដែលនាំមកនូវផលវិបាក គួរឱ្យកត់សម្គាល់ ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកផលិតក្រីក្រមិនសូវមានធនធាននិងមិនមានជម្រើសផ្សេងទៀត ក្នុងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត។ កម្ពុជាជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះនៅលើពិភពលោក ដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ(ភាគច្រើនដោយសារតែកសិករជាច្រើនប្រកបរបរកសិកម្មពីងផ្អែកលើទឹកភ្លៀង)។ តាមការព្យាករណ៍ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចកាត់បន្ថយផ.ស.ស.ប្រមាណ២,៥% នៅឆ្នាំ ២០៣០ និង៩,៨% នៅឆ្នាំ២០៥០។ និន្នាការនេះនឹងអាចពន្យារពេលដល់ការសម្រេចគោលដៅរបស់កម្ពុជា ដើម្បីក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ (UNDP, ២០១៨)។

ផលិតភាពកសិកម្មនិងនវានុវត្តន៍ : ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការកំពុងមានការផ្លាស់ប្តូររបស់ ប្រជាជនដែលមានចំនួនកាន់តែកើនឡើង វិស័យកសិកម្មនឹងត្រូវការផលិតកម្មទ្រុឌទ្រោមនៅឆ្នាំ២០៥០ (FAO, ២០១៧)។ យុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ថ្មីៗសម្រាប់វិស័យនេះនឹងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពអត់ឃ្លាន ការបង្កើតការងារ សន្តិសុខស្បៀង អាហារូបត្ថម្ភ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគនិងអ្នកច្នៃប្រឌិតថ្មីៗត្រូវតែខិតខំជាបន្តទៀត ដើម្បីបង្កើតគំនិតថ្មីៗ ជាប្រយោជន៍ដល់វិស័យនេះនិងសម្រាប់កសិករនៅជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍គួរត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែម ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្របនឹងប្រព័ន្ធផលិតកម្មបែបប្រពលវប្បកម្មនិងមាននិរន្តរភាព។

ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ : ប្រជាជនក្រីក្រនៅជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមួយភាគធំបានពីងផ្អែកលើធនធានធម្មជាតិ ដូចជាដីធ្លី ត្រី ព្រៃឈើ ទន្លេជាដើម សម្រាប់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគាត់។ លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធនធានទាំងនេះនៅមានកម្រិត ហើយកាន់តែមានការរឹតត្បិតបន្ថែមទៀត ដោយសារការបង្កើនការអនុវត្តច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្រើប្រាស់ដីធ្លីនិងការការពារបរិស្ថាន។ អង្កេតចន្លោះជំរឿនកសិកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៩ បានបង្ហាញថាក្នុងចំណោមសហគ្រាសកសិកម្មសរុបចំនួន១,៧លានគ្រួសារនៅកម្ពុជាមាន ១១% ចូលរួមសកម្មភាពប្រមូលឈើសម្រាប់ថាមពល។ ទន្ទឹមនឹងនេះ កំណើនប្រជាជននិងនគរូបនីយកម្មកំពុងជះឥទ្ធិពលទៅលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលបណ្តាលឱ្យមានការសឹករលាយបរិស្ថាន និងការបាត់បង់សេវាកម្មអេកូឡូស៊ីនិងជីវៈចម្រុះ។ ការប្រើប្រាស់ដី ទឹក ព្រៃឈើ និងអនុផលផ្សេងៗប្រកប

ដោយនិរន្តរភាព គឺតម្រូវឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែខ្លាំងឡើង ដើម្បីការពារលទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ច និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។

ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារ : ប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារគ្របដណ្តប់គ្រប់គ្នាអង្គ កិច្ចដំណើរការ ផលិតកម្ម ធនធាននៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃស្បៀងអាហារ និងការប្រើប្រាស់ស្បៀងអាហារ ហើយស្ថិតនៅក្នុង លំនឹងប្រកបដោយជីវជាតិជាមួយនឹងប្រព័ន្ធដទៃទៀត។ នាពេលខាងមុខគឺចាំបាច់ត្រូវស្វែងយល់អំពីបញ្ហា ប្រឈមនិងគម្លាតនៅក្នុងប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារបច្ចុប្បន្ន ដើម្បីប្រែក្លាយប្រព័ន្ធនេះឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធមួយ ដែលមាននិរន្តរភាពនិងបរិយាបន្ន ដែលផលិតអាហារមានគុណភាពសម្រាប់សុខភាពនិងមានជីវជាតិ ព្រមទាំងមានប្រាក់ចំណេញផងដែរ។ កិច្ចពិភាក្សាថ្នាក់ជាតិស្តីពីប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារឆ្នាំ២០២១ បានរៀបចំ ឱ្យមានផែនទីបង្ហាញផ្លូវស្តីពីប្រព័ន្ធស្បៀងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០ ដែលមានចក្ខុវិស័យច្បាស់លាស់ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធស្បៀងកាន់តែមានភាពរឹងមាំ ផ្តល់នូវសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូប ដោយគិតគូរពីចីរភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងបរិស្ថាន។

តម្រូវការនិងការប្រើប្រាស់ស្បៀងអាហារ : លទ្ធភាពទទួលបានអង្ករដែលជាអាហារចម្បងសម្រាប់ ប្រជាជនកម្ពុជាគឺគ្រប់គ្រាន់នៅថ្នាក់ជាតិ។ តម្រូវការក្នុងស្រុកនឹងមានការផ្លាស់ប្តូរទាំងប្រភេទនិងគុណភាព នៃអាហារ ជាមួយនឹងការវិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជាទៅជាប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យម។ ជាការសង្កេត គឺមាន ការកើនឡើងនូវការទទួលទានសាច់ច្រើននៅតាមតំបន់ប្រជុំជន។ ទន្ទឹមនឹងកំណើនប្រាក់ចំណូល ប្រជាជន មានឱកាសដើម្បីបង្កើនគុណភាពអាហារនិងមានការយល់ដឹងអំពីសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ សម្រាប់ទាំងអ្នក ប្រើប្រាស់និងអ្នកផលិត និងមានតម្រូវការរបបអាហារដែលល្អសម្រាប់សុខភាព។

វិសមភាពយេនឌ័រក្នុងវិស័យកសិកម្ម : ជាទូទៅស្ត្រីដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់និងចែក ចាយស្បៀងអាហារសម្រាប់គ្រួសារ។ ទោះយ៉ាងនេះក៏ដោយ ស្ត្រីបានរួមចំណែកចំនួន៤៨%នៃកម្លាំងពលកម្ម សរុបនៅកម្ពុជា ហើយប្រមាណ៣០%នៃស្ត្រីទាំងនេះបម្រើការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម(ADB, ២០២០)។ ស្ត្រីកម្ពុជាប្រឈមនឹងបញ្ហាធំៗជាច្រើនទាក់ទងនឹងការបង្កើនឱកាសសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគាត់(លទ្ធភាពប្រើ ប្រាស់ដីធ្លី បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងសេវាបច្ចេកទេសកសិកម្ម)។ ការដោះស្រាយវិសមភាពយេនឌ័រតាមរយៈ ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនិងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីអន្តរាគមន៍កសិកម្ម ក៏ដូចជាការធ្វើ សេចក្តីសម្រេចចិត្តនានា គឺជាគន្លឹះក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនិងបរិយាបន្ន។ ម៉្យាងវិញទៀត ការ អប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពបច្ចេកទេស គឺជាគន្លឹះក្នុងការបង្កើនឱកាសសម្រាប់ស្ត្រី ទាំងក្នុងនិងក្រៅវិស័យកសិកម្ម។

[Handwritten signature]

១.៥. បញ្ហាប្រឈមក្នុងវិស័យកសិកម្ម

ផលិតភាពកសិកម្ម : ផលិតភាពកសិកម្មនៅកម្ពុជាមានកម្រិតទាប បើធៀបជាមួយប្រទេសដទៃទៀតក្នុងតំបន់ ក្នុងនោះការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធផលិតកម្មទើបតែចាប់ផ្តើមនិងក្នុងល្បឿនយឺត។ យន្តកម្មកសិកម្មនិងការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្មសមស្រប តម្រូវឱ្យមានការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ការបង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសនិងការទទួលបានឥណទាននៅក្នុងវិស័យនេះទាំងមូល។ សមត្ថភាពក្នុងការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មទំនើបនិងសមស្របមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ជាពិសេសការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្ម(គ្រាប់ពូជ ដី និងថ្នាំកសិកម្ម) គ្រឿងយន្តកសិកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យាក្រោយប្រមូលផលជាដើម។ កត្តាទាំងនេះរួមចំណែកដល់ថ្លៃដើមផលិតកម្មខ្ពស់និងផលិតភាពទាប ដែលបណ្តាលឱ្យមានការលំបាកក្នុងការប្រកួតប្រជែង។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មកសិកម្មចាំបាច់ត្រូវសម្របតាមនិន្នាការកើនឡើងនៃការធ្វើចំណាកស្រុកពីជនបទមកទីប្រជុំជន។ កសិករដែលមានដីកសិកម្មតិចតួច មិនអាចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពិសេដ្ឋកិច្ចវិមាត្រនិងអាចប្រកួតប្រជែងបានទេ ដោយសារតែការចំណាយលើផលិតកម្មខ្ពស់ ដែលនាំឱ្យមានប្រាក់ចំណេញទាប។

ការបន្តនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងនិរន្តរភាព : វិស័យកសិកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជាងាយរងគ្រោះដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងវដ្តនៃព្រឹត្តិការណ៍ចរន្តអែលនីណូនិងឡានីញ៉ា។ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅមានកំណត់និងប្រព័ន្ធផលិតកម្មមានភាពធន់ទៅនឹងអាកាសធាតុនៅមានកម្រិតទាប។ បច្ចេកវិទ្យានិងឧស្សាហកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ គឺជាមធ្យោបាយចាំបាច់ដើម្បីធានានិរន្តរភាពយូរអង្វែងសម្រាប់វិស័យនេះ។ លើសពីនេះទៀត វិស័យនេះត្រូវការនូវការគាំទ្រនិងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នា ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការចាប់យកឧស្ម័នកាបូនិច ព្រមទាំងការសម្រេចបាននូវគោលដៅនៃរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពការចូលរួមចំណែករបស់ជាតិដើម្បីអនុវត្តអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនេះគឺចាំបាច់ ត្រូវដោះស្រាយបញ្ហានៃការថយចុះគម្របព្រៃឈើក្នុងប្រទេស រួមទាំងព្រៃកោងកាងនិងព្រៃលិចទឹក ដែលភាគច្រើនបង្កឡើងដោយការពង្រីកដីកសិកម្ម នគរូបនីយកម្ម និងការកាប់ឈើខុសច្បាប់។ អាងទន្លេសាបងាយរងផលប៉ះពាល់ដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារការផ្លាស់ប្តូររបបទឹកភ្លៀង ដែលអាចជះឥទ្ធិពលដល់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រជំនន់របស់បឹងនិងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ធនធានផលផល។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃផលិតកម្មកសិកម្ម : វិស័យកសិកម្មនៅតែមានកសិករខ្នាតតូចភាគច្រើន។ ការធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារខ្នាតតូចមួយភាគធំគឺធ្វើផលិតកម្មកសិកម្មដោយពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀងនិងនៅប្រើប្រាស់ធាតុចូល ឧបករណ៍កសិកម្មទំនើបតិចតួច។ ប្រមាណជាងមួយភាគបីនៃកសិករខ្នាតតូចនៅតែជាអ្នកផលិតដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត(មិនមែនផលិតដើម្បីពាណិជ្ជកម្ម)។ ការចងក្រងកសិករឱ្យនៅក្នុងបណ្តាញផលិតកម្ម

ផលិតកម្មឬសហគមន៍កសិកម្មគឺជាគន្លឹះសម្រាប់ជួយដោះស្រាយ ដើម្បីបង្កើនបាននូវបច្ចេកទេសផលិត ទទួលបានផលិតផលសមរម្យនិងពិសេសការអនុវត្តនូវផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា។

ការវិនិយោគនៃទីផ្សារការងារ ដោយសារការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ : ការណ៍នេះកំពុងបន្តកើត មានដែលចាំបាច់ត្រូវចាត់វិធានការអន្តរាគមន៍នានា ដើម្បីរក្សាការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មឱ្យមាននិរន្តរភាព និងកាត់បន្ថយជាបណ្តើរៗនូវការធ្វើចំណាកស្រុក។ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម បញ្ហានេះនឹងតម្រូវឱ្យមានដំណោះ ស្រាយជាក់លាក់សម្រាប់ប្រព័ន្ធកសិកម្មខ្នាតតូច ក្នុងការគាំទ្រដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនកសិករដែល ផ្អែកលើកសិកម្ម។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អាស្រ័យលើល្បឿននៃការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក តំបន់ និងអន្តរជាតិ ស្ថានភាពនេះអាចផ្លាស់ប្តូរបានល្អប្រសើរឡើងវិញ ដែលទាមទារឱ្យមានការឆ្លើយតប ប្រកបដោយភាពបត់បែននិងឆាប់រហ័សទាក់ទងនឹងវិធានការគាំទ្រវិស័យកសិកម្ម។

ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងទឹក : បញ្ហានេះនៅតែជាកត្តាគន្លឹះក្នុងការបង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម។ ការ ផ្គត់ផ្គង់ទឹកកសិកម្មនៅតែមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់តាមតម្រូវការរបស់កសិករ ជាពិសេសនៅក្នុងអំឡុងពេលរាំងស្ងួត ទោះបីជាប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនិងប្រព័ន្ធបង្ហូរដោះទឹកត្រូវបានកសាងនិងមានលទ្ធភាពអាចផ្គត់ផ្គង់ទឹកដល់ តំបន់សក្តានុពលកសិកម្មមួយចំនួនធំហើយក៏ដោយ។ ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងទឹកកសិកម្ម ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលជំរុញការកសាងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រទំនើបនឹងធ្វើឱ្យផលិតកម្មប្រសើរឡើងនិង បង្កើនភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការវិនិយោគលើការពង្រីកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ការកសាង សមត្ថភាពរបស់ប្រតិបត្តិករគ្រប់គ្រងនិងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនេះ ទាមទារនូវការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បន្ថែម ទៀត។

ការបង្កើនតម្លៃបន្ថែមដល់វិស័យកសិកម្ម : ផលិតផលកសិកម្មមានប្រមាណ១០%នៃផលិតផលសរុប របស់កម្ពុជាត្រូវបានកែច្នៃនៅក្នុងប្រទេស ហើយការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មកែច្នៃមានតែប្រមាណ៥% ប៉ុណ្ណោះនៃការនាំចេញផលិតផលសរុបក្នុងឆ្នាំ២០២០ ដែលកត្តានេះគឺបានបង្ហាញពីសក្តានុពលដ៏សំខាន់ សម្រាប់ការវិនិយោគលើការបង្កើនតម្លៃបន្ថែម ការកែច្នៃ ការបង្កើតការងារ និងកំណើនក្នុងវិស័យកសិកម្ម។

ការអភិវឌ្ឍផ្នែកកសិឧស្សាហកម្ម : ផ្នែកនេះគឺជាគន្លឹះក្នុងការបង្កើនតម្លៃបន្ថែមលើមុខទំនិញកសិកម្ម តាមរយៈការធានាគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពនៃផលិតផលម្ហូបអាហារនិងការកែច្នៃសម្រាប់នាំចេញ។ ក្នុងន័យនេះ ការបង្កើតបណ្តុំកសិឧស្សាហកម្មឬការបង្កើតតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសសម្រាប់កែច្នៃនិងនាំចេញផលិតផល កសិកម្មនិងការសម្របសម្រួលភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ វិស័យឯកជន និងអ្នកផលិត នឹងមានសារៈ សំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍផ្នែកនេះនាពេលខាងមុខ។

លទ្ធភាពទទួលបានធាតុចូលដែលមានគុណភាពក្នុងតម្លៃសមរម្យ : កង្វះគ្រាប់ពូជដែលមានស្តង់ដារ គុណភាពគឺជាឧបសគ្គដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ហើយធាតុចូលកសិកម្មភាគច្រើនត្រូវបាននាំចូលពីបរទេសនិងមានតម្លៃខ្ពស់។

ការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្រាប់សត្វល្អិតកាន់តែច្រើនសម្រាប់ការដាំបន្លែនិងស្រូវប្រាំងកំពុងធ្វើឱ្យមានការព្រួយ
បារម្ភកាន់តែខ្លាំងសម្រាប់អ្នកទទួលបាន។

ការដឹកជញ្ជូននិងឱ្យហ្សឺស្ទិក: ប្រទេសកម្ពុជាបានជាប់ចំណាត់ថ្នាក់ទី៤៤ ក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួន
១៣៧ លើភាពប្រកួតប្រជែងផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងឆ្នាំ២០១៧-២០១៨ នៅក្នុងសន្ទស្សន៍នៃភាពប្រកួត
ប្រជែងរបស់វេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចំណាយលើការដឹកជញ្ជូន ការស្តុកទុក
នៅកម្ពុជាគឺខ្ពស់ជាងការចំណាយនៅក្នុងប្រទេសជិតខាង។ ការណ៍នេះគឺបានធ្វើឱ្យថ្លៃដើមនាំចេញខ្ពស់និង
ពិបាកប្រជែងទីផ្សារ។

ការទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុនិងឥណទានរបស់កសិករខ្នាតតូច: ការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីខ្នាតតូចដល់ក្រុមងាយ
រងគ្រោះនិងអ្នកក្រីក្រនៅជនបទដោយគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុនិងអ្នកផ្តល់ប្រាក់កម្ចីឯកជន គឺជាកិច្ចការ
ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់។ ការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីដល់វិស័យកសិកម្មនិងជាពិសេសដល់កសិករខ្នាតតូចត្រូវបាន
គេចាត់ទុកថាមានហានិភ័យនិងមានអត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ដែលដាក់បន្ទុកធ្ងន់ធ្ងរដល់អ្នកខ្ចី។ ក្នុងស្ថានភាព
បច្ចុប្បន្ននៃជីកូរីដ-១៩ បានធ្វើឱ្យការខ្ចីប្រាក់កាន់តែជួបការលំបាក។

សមត្ថភាពសហគមន៍កសិកម្មនៅមានកម្រិត : សហគមន៍កសិកម្មដែលបានបង្កើតឡើងដើម្បីផ្តល់
អំណាចនិងបង្កើនជំនាញ ពង្រឹងការចូលទីផ្សារ បង្កើនអំណាចចរចា និងលទ្ធភាពទទួលសេវាកម្មបច្ចេកទេស
និងឥណទានគឺនៅមានចំនួនតិចនៅឡើយ។

ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនិងកំណែទម្រង់ស្ថាប័ន : ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សនិងការបង្កើនសមត្ថភាព
បច្ចេកទេសកសិកម្មនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាននៅមានកម្រិត និងត្រូវតែពង្រឹងកិច្ចការនេះជាចាំបាច់ ដើម្បីពង្រឹង
លទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់សេវាបច្ចេកទេសកសិកម្មដែលមានគុណភាពខ្ពស់ ដល់កសិករនៅតាមជនបទប្រកប
ដោយប្រសិទ្ធភាព។ ការកែទម្រង់ស្ថាប័នមានសារៈសំខាន់សម្រាប់នាំមកនូវការគ្រប់គ្រងវិស័យកសិកម្មឱ្យ
កាន់តែល្អប្រសើរ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាបច្ចេកទេសនិងអភិបាលកិច្ច។ ជាមួយគ្នានេះ ការ
ស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍គឺចាំបាច់ត្រូវបន្តពង្រឹងនិងពង្រីកបន្ថែមទៀត។ ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន
និងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលកសិកម្មនៅមានកម្រិត ដែលនឹងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញឱ្យអនុវត្តនាពេលខាង
មុខជាចាំបាច់។

ផ្អែកលើនិន្នាការនិងបញ្ហាប្រឈមសាកល ក៏ដូចជាក្នុងតំបន់ វិធានការគោលនយោបាយសម្រាប់
អន្តរាគមន៍ ដូចដែលមានចែងក្នុងគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ និងជាឧបករណ៍ដើម្បី
ដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានកើតមាននៅក្នុងវិស័យកសិកម្មទាំងមូល។ ការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយរយៈ
ពេល១០ឆ្នាំនេះ គឺដើម្បីបង្កើនកំណើនវិស័យកសិកម្មដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងខ្ពស់ មានបរិយាបន្ន និង
និរន្តរភាព។ គោលនយោបាយនេះ គឺដើម្បីគាំទ្រដល់បេសកកម្មក្នុងការបង្កើនការផ្តល់នូវផលិតផលឱ្យ

អាហារដែលមានគុណភាពខ្ពស់ មានសុវត្ថិភាព និងអាហារូបត្ថម្ភ រួមជាមួយនឹងការពារធនធានដី ទឹក ព្រៃ ឈើ និងជលផលប្រកបដោយចីរភាព។

២. ចក្ខុវិស័យ

គោលនយោបាយនេះ មានចក្ខុវិស័យកសាង **កសិកម្មកម្ពុជាជាកសិកម្មទំនើប មានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង បរិយាបន្ន ធននឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនិរន្តរភាព ដែលនឹងធ្វើឱ្យកើនឡើងប្រាក់ចំណូលគ្រួសារកសិករ វិបុលភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។**

៣. គោលបំណង

គោលនយោបាយនេះមានគោលបំណង **ជំរុញកំណើនកសិកម្ម តាមរយៈការបង្កើនផលិតភាព ការធ្វើពាណិជ្ជបន្ថយកម្ម ពិពិធកម្មកសិកម្ម និងជំរុញនីជីវចល្លបន្ថយកម្ម ប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែង បរិយាបន្ន ដែលផ្តល់នូវផលិតផលមានគុណភាពខ្ពស់ មានសុវត្ថិភាព និងធានាបាននូវសន្តិសុខស្បៀង ដោយត្រូវគិតគូរខ្ពស់ដល់ការគ្រប់គ្រងជីវធិ ទឹក ធនធានព្រៃឈើ និងជលផល។**

៤. គោលដៅ

- (ទី១) ការធ្វើទំនើបកម្មនិងពាណិជ្ជបន្ថយកម្មខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម
- (ទី២) ការវិនិយោគសាធារណៈនិងឯកជនក្នុងវិស័យកសិកម្ម
- (ទី៣) កំណើនប្រកបដោយចីរភាពនិងការបង្កើនភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង
- (ទី៤) ការកែទម្រង់ស្ថាប័ននិងបញ្ហាអន្តរវិស័យ។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងគោលនយោបាយនេះ គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៤ ត្រូវបានកំណត់និងដាក់ឱ្យអនុវត្តរួមមាន៖

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១ : "លើកកម្ពស់ខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្មប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែង"

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺផ្តោតលើការយកចិត្តទុកដាក់ជាសំខាន់ ដល់ការបង្កើនផលិតភាពពិពិធកម្ម និងការបង្កើនប្រាក់ចំណេញនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃដំណាំស្រូវ ដំណាំរដូវ កៅស៊ូ និងដំណាំកសិឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត ក៏ដូចជាផលិតកម្មសត្វនិងកសិផលដទៃទៀតដែលមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចបម្រើឱ្យការនាំចេញព្រមទាំងជំរុញការអភិវឌ្ឍកសិឧស្សាហកម្មដែលអាចធ្វើទៅបាននិងមានផលចំណេញខ្ពស់ ជាពិសេសការ

អនុវត្តអភិក្រមភាពជាដៃគូរវាង "វិស័យសាធារណៈ ផ្នែកឯកជន អ្នកផលិត/សហគមន៍កសិកម្ម(GPs)" សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍផ្នែកកសិពាណិជ្ជកម្មឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងខ្ពស់។ ជាមួយគ្នានេះ ត្រូវប្រើប្រាស់សក្តានុពលនៃបច្ចេកវិទ្យាវេជ្ជសាស្ត្រនិងឌីជីថលក្នុងផលិតកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាពនិងបង្កើនការអនុវត្តនូវវិធានការការពារដំណាំ អនាម័យនិងភូតតាមអនាម័យ និងការបើកទីផ្សារនាំចេញផលិតផលដែលមានគុណភាពខ្ពស់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២ : "បង្កើនការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកសិកម្មនិងការសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម"

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាសំខាន់លើការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធស្រោចស្រពកសិកម្ម សូទ្យាបូមទឹកកសិកម្ម ការពង្រីកការតភ្ជាប់ផ្លូវទៅកសិដ្ឋាន ការផ្តល់អគ្គិសនីដែលមានតម្លៃអនុគ្រោះដល់សហគមន៍កសិកម្ម ជំរុញការវិនិយោគវិស័យឯកជនក្នុងការផលិតនិងកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម លទ្ធភាពទទួលបានឥណទានជនបទ និងការសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្មឱ្យបានល្អប្រសើរ។

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៣ : "បង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានដីកសិកម្ម ព្រៃឈើ និងជលផលរូបកម្មដោយនិរន្តរភាព"

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ចំពោះការគ្រប់គ្រងដីកសិកម្ម ទឹក ព្រៃឈើ អនុផលព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ ក៏ដូចជាធនធានជលផលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងនិរន្តរភាព។ បង្កើនភាពធន់នឹងអាកាសធាតុក្នុងប្រព័ន្ធផលិតកម្ម និងសម្រួលដល់ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធស្បៀង ឆ្ពោះទៅរកការផ្គត់ផ្គង់ចំណីអាហារដែលមានតម្លៃសមរម្យ មានសុវត្ថិភាព និងមានជីវជាតិ។

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៤ : "ពង្រឹងអភិធានកិច្ចនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យកសិកម្ម"

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺផ្តោតលើការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ការអនុវត្តច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ ព្រមទាំងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសនិងការអប់រំកសិកម្ម រួមទាំងការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងវិស័យទាំងមូល។ ការដឹកនាំលើការស្តារស្ថានភាពឡើងវិញពីជំងឺកូវីដ-១៩ ហើយដកស្រង់យកមេរៀននិងបទពិសោធដែលទទួលបាននាពេលនេះយកទៅអនុវត្តជាភារកិច្ចការចម្បង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិដែលអាចកើតមាននាពេលអនាគត។

គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រនិងលទ្ធផលដែលត្រូវសម្រេចក្នុងវិស័យកសិកម្ម នឹងត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសកម្មភាពគោលនយោបាយលម្អិតតាមអនុវិស័យនីមួយៗ នៅក្នុងកម្មវិធី/គម្រោងប្រតិបត្តិការជាក់លាក់ដែលនឹងត្រូវរៀបចំនៅក្នុងផែនការមេវិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០៣០។

៥- យុទ្ធសាស្ត្រ

ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងគោលនយោបាយ ក៏ដូចជាចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា វិធានការគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះសំខាន់ៗនឹងត្រូវដាក់ចេញសម្រាប់អនុវត្តពីឆ្នាំ២០២២ ដល់ឆ្នាំ២០៣០រួមមាន៖

ផ្នែកទី១ : ការធ្វើទំនើបកម្មនិងពាណិជ្ជបរិយកម្មខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១ : "លើកកម្ពស់ខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្មប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែង"

ក.១- បង្កើនផលិតភាពនិងតម្លៃបន្ថែមនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃដំណាំ

- ១.១- បង្កើនផលិតភាពដំណាំអាទិភាព (ស្រូវ ដំឡូងមី ពោត ស្វាយចន្ទី ចេក ស្វាយ រុក្ខជាតិលម្អ បន្លែ មៀន/តាងែន ម្រេច អំពៅ ទុរេន ដូង ម្នាស់ ស្រកានាគ ប៊ែរ លូ ដំឡូងជាំ និងម្នេស) តាមរយៈការគាំទ្របច្ចេកទេសកសិកម្មទំនើបដល់កសិករ/អ្នកផលិត និងពង្រឹងសមត្ថភាពសហគមន៍កសិកម្ម។
- ១.២- បង្កើនពិពិធកម្មក្នុងផលិតកម្មនិងកាត់បន្ថយហានិភ័យពីការដាំដំណាំតែមួយមុខនិងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រតាមមុខដំណាំនីមួយៗ ដោយប្រើអភិក្រមខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្ម។
- ១.៣- អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រការផលិតនិងបង្កើនការធ្វើយន្តកម្មផលិតកម្មដំណាំ។
- ១.៤- លើកកម្ពស់ឧស្សាហកម្មគ្រាប់ពូជដំណាំនិងបង្កើនការគ្រប់គ្រងធាតុចូលកសិកម្ម។
- ១.៥- កែលម្អគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្មនិងកសិពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងរៀបចំស្តង់ដារផលិតផលកសិកម្មឱ្យបានសមស្រប។
- ១.៦- កំណត់តំបន់ដាំដុះនិងកសាងផែនទីដាំដុះដំណាំកសិកម្ម។
- ១.៧- ពង្រឹងការងារស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម និងបង្កើនសមត្ថភាពពិសោធន៍កសិកម្ម។
- ១.៨- ពង្រឹងសេវាកម្មគាំទ្រនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងផលិតកម្មដំណាំ។

ក.២- បង្កើនផលិតភាពនិងតម្លៃបន្ថែមនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃកៅស៊ូ

- ២.១- ពង្រឹងនិងកែលម្អខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្មកៅស៊ូ តាមរយៈការពង្រីកបច្ចេកទេសផលិតកម្មកៅស៊ូប្រកបដោយនិរន្តរភាព ពង្រឹងសហគមន៍កៅស៊ូគ្រួសារ និងអភិវឌ្ឍទីផ្សារកៅស៊ូ។

- ២.២- ពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ ដោយត្រូវបង្កើនបណ្តាញផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់អ្នកផលិតកៅស៊ូ ដើម្បីបង្កើនគុណភាពនិងផលិតភាពកៅស៊ូ។
- ២.៣- លើកកម្ពស់ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសលើការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូនិងធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូអភិវឌ្ឍដើម្បីគាំទ្រផលិតកម្មនិងការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូប្រកបដោយចីរភាព។

ក.៣- បង្កើនផលិតភាពនិងតម្លៃបន្ថែមនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្មសត្វ

- ៣.១- ជំរុញការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យបសុសត្វឆ្នាំ២០១៦-២០២៥ និងរៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការនេះសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល១០ឆ្នាំទៅមុខទៀត។
- ៣.២- លើកកម្ពស់ផលិតកម្មសត្វដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងនិងបរិយាបន្ន(អនុវត្តការចិញ្ចឹមសត្វល្អ កែលម្អពូជសត្វ បច្ចេកទេស គុណភាព សុវត្ថិភាពចំណី ការបង្កាត់ពូជសត្វ ...)។
- ៣.៣- លើកកម្ពស់សុខភាពសត្វ សុខុមាលភាពសត្វ និងសុខភាពសាធារណៈ(ជីវសុវត្ថិភាព កាត់បន្ថយអត្រាឈឺស្លាប់សត្វ ផលិតវ៉ាក់សាំង បសុឱសថ ព្យាបាល អនាម័យសត្វ សាច់ និងផលិតផលសត្វ ពិឃាតសត្វដោយសមានធម៌ មន្ទីរពិសោធន៍វិនិច្ឆ័យជំងឺសត្វ)។
- ៣.៤- លើកកម្ពស់ការផ្សព្វផ្សាយលើការអនុវត្តបច្ចេកទេសនិងការបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងជំរុញការងារស្រាវជ្រាវសុខភាពសត្វនិងផលិតកម្មសត្វ។
- ៣.៥- លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជន សមាគម/សហគមន៍ចិញ្ចឹមសត្វ និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងអនុវិស័យសុខភាពសត្វនិងផលិតកម្មសត្វ។
- ៣.៦- សម្របសម្រួលការវិនិយោគឯកជនលើការចិញ្ចឹមសត្វ ការបង្កើតរោងចក្រផលិតចំណីសត្វ ផលិតវ៉ាក់សាំងនិងផលិតបសុឱសថ ព្រមទាំងការកែច្នៃសម្រាប់ការនាំចេញ។
- ៣.៧- បន្តជំរុញលើកទឹកចិត្តការចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារតាមទីជនបទ ដែលជាប្រភពចំណូលបន្ថែមរបស់កសិករខ្នាតតូច រួមទាំងផ្តល់ធាតុចូលផលិតកម្មដែលមានផលវិជ្ជមានដល់ការចិញ្ចឹមសត្វ។

ក.៤- លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍកសិឧស្សាហកម្មនិងកសិទេសចរណ៍

- ៤.១- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនិងទំនើបកម្មផ្នែកកសិឧស្សាហកម្ម ដោយត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពផលិតដល់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ឆ្លើយតបតាមស្តង់ដារគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ។
- ៤.២- សិក្សានិងបង្កើតស្ថានភាពកសិឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជាសម្រាប់ប្រមូលផ្តុំសហគ្រាសកែច្នៃផលិតផលកសិកម្មដើម្បីផលិតបម្រើឱ្យការនាំចេញ។
- ៤.៣- លើកកម្ពស់កសិទេសចរណ៍ក្នុងខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មនៃវិស័យកសិកម្មនិងជំរុញការអភិវឌ្ឍខ្សែច្រវាក់បែតង ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលកសិកម្មដល់សេវាកម្មនិងអាជីវកម្មទេសចរណ៍។

៤.៤- ពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យលើគុណភាព សុវត្ថិភាពសម្រាប់ផល ផលិតផលកសិកម្មដោយអនុលោមតាមស្តង់ដារជាតិនិងអន្តរជាតិ។

៤.៥- ពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងបរិយាបន្នសម្រាប់ផល ផលិតផល កសិកម្មតាមយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា។

ក.៥- បង្កើនផលិតភាពតាមការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាវិទ្យាសាស្ត្រក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម

៥.១- ជំរុញការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មទំនើប(ប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹក ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិតចង្រៃ កសិដ្ឋានមានដំបូល/ សំណាញ់)។

៥.២- លើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញ សូឡាបូមទឹក ជំរុញសហគ្រាសកសិកម្ម ឱ្យប្រើបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មវៃឆ្លាត និងការកសាងនិងប្រើប្រាស់ឡូជីវឌីណាមិក។

៥.៣- លើកកម្ពស់និងអនុវត្តផលិតកម្មកសិកម្មសរីរាង្គ (CamOrganic) អនុវត្តកសិកម្មល្អ (CamGAP) និងកសិកម្មដែលវៃឆ្លាតនឹងអាកាសធាតុ ជាមួយនឹងការអនុវត្តនូវបច្ចេកវិទ្យា វៃឆ្លាតនិងទំនើប។

៥.៤- ពង្រឹងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទូរគមនាគមន៍ទំនើបដើម្បី ផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករទាំងអស់ ដោយប្រើប្រព័ន្ធដែលផ្អែកលើតម្រូវការនិងការគាំទ្រចំ គោលដៅប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់។

៥.៥- ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃផលិតកម្ម កសិកម្ម ពិសេសក្រោយពេលប្រមូលផល ដើម្បីធានាបាននូវគុណភាព សុវត្ថិភាព និង ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

ក.៦- បង្កើនផលិតភាពនិងតម្លៃបន្ថែមនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃវារីប្រកម្ម

៦.១- ពង្រឹងការងារស្រាវជ្រាវពូជ ពង្រីកផលិតកម្មពូជ ជំរុញបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមទំនើប រួមទាំង ស្រាវជ្រាវកែលម្អពូជត្រីធម្មជាតិនិងអភិរក្សពូជត្រីដែលមានតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ដើម្បីបង្កាត់ ពូជឱ្យបានកាន់តែច្រើន សម្រាប់ចែកចាយលែងក្នុងទន្លេ បឹង ស្រះធម្មជាតិ និងចែកជូន ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីចិញ្ចឹមតាមបែបធម្មជាតិតាមវាលស្រែ។

៦.២- សិក្សាអំពីសក្តានុពលនៃទីតាំង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលត្រូវគាំទ្រ និងបរិស្ថានដែល អំណោយផលដើម្បីបង្កើតតំបន់វារីប្រកម្ម។

៦.៣- ចងក្រងបណ្តុំវារីប្រកម្មទៅតាមតំបន់នីមួយៗ ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពផលិតកម្ម ងាយស្រួល ក្នុងការផ្តល់បច្ចេកទេស ឥណទាន និងទីផ្សារ។

- ៦.៤ រៀបចំផែនការផលិតកម្មនិងសកម្មភាពវារីវប្បកម្មជាក់លាក់ទៅតាមប្រភេទវារីសត្វ ព្រមទាំងរៀបចំបង្កើតបណ្តុំអាជីវករ/អ្នកប្រមូលទិញ និងភ្ជាប់ទៅកាន់ទីផ្សារតាមរយៈការអនុវត្តនូវយន្តការ “ផលិតកម្មវារីវប្បកម្មតាមកិច្ចសន្យា” រវាងបណ្តុំវារីវប្បករនិងបណ្តុំអាជីវករ។
- ៦.៥ សម្របសម្រួលដល់វារីវប្បករក្នុងការទទួលបាននូវតម្លៃអគ្គិសនីសមស្រប ដើម្បីជំរុញការធ្វើវារីវប្បកម្មនិងការបង្កើតរោងចក្រកែច្នៃផលវារីវប្បកម្មសម្រាប់នាំចេញ។
- ៦.៦ សម្របសម្រួលដល់វារីវប្បករក្នុងការទទួលបាននូវឥណទាន ដែលមានអត្រាការប្រាក់ទាបសមរម្យ តាមរយៈធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម។
- ៦.៧ ពិនិត្យលទ្ធភាពលើការលើកលែងឬព្យួរអាករលើតម្លៃបន្ថែមនិងពន្ធនាំចូលគ្រឿងម៉ាស៊ីនសម្ភារៈបរិក្ខារ និងឧបករណ៍ដែលបម្រើដល់ការជំរុញនិងអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម។
- ៦.៨ សិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតតំបន់ពិសេសសម្រាប់ការធ្វើវារីវប្បកម្មទឹកសាបនៅតាមតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គកម្ពុជានិងសិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតតំបន់ពិសេសសម្រាប់ការធ្វើវារីវប្បកម្មសមុទ្រសម្រាប់នាំចេញ។
- ៦.៩ រៀបចំផែនការនៃការបង្កើតទីផ្សារផលវារីវប្បកម្មនិងមានការគាំទ្រនូវមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនផលវារីវប្បកម្មទៅដល់កន្លែងចែកចាយនៅតាមរាជធានី/ខេត្តដល់បណ្តុំវារីវប្បករ។

ក.៧- បង្កើនផលិតភាពនិងតម្លៃបន្ថែមនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្មព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ

- ៧.១ ពង្រឹងនិងកែលម្អខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្មព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ តាមរយៈការពង្រឹងបច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្មនិងកែច្នៃប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងពង្រឹងសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើ។
- ៧.២ ពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃដោយបង្កើនបណ្តាញផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធដើម្បីបង្កើនគុណភាពនិងផលិតភាពព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ ពិសេសបង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសក្នុងការសិក្សា ពិសោធន៍ស្រាវជ្រាវប្រភេទពូជឈើឆាប់ផ្តល់ផលមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់។
- ៧.៣ លើកកម្ពស់ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសលើការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុពិដេកអភិវឌ្ឍ ដើម្បីគាំទ្រផលិតកម្មនិងការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃប្រកបដោយចីរភាព។
- ៧.៤ បង្កើនផលិតកម្មព្រៃឈើដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងនិងបរិយាបន្ន តាមរយៈការជំរុញការអនុវត្តគម្រោងសហការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ ពិសេសដាំប្រភេទពូជឈើដែលមានតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់។
- ៧.៥ លើកកម្ពស់ការផ្សព្វផ្សាយ ការពង្រឹងសមត្ថភាព ការបណ្តុះបណ្តាល និងការផ្សព្វផ្សាយការអនុវត្តបច្ចេកទេស ព្រមទាំងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់និងគោលនយោបាយ។

- ៧.៦- លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជននិងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងអនុវិស័យព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ។
- ៧.៧- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនិងបច្ចេកទេសកែច្នៃឈើដាំឱ្យស្របតាមស្តង់ដារ សម្រាប់បម្រើដល់ការនាំចេញនូវផលិតផលឈើដាំ។

ក.៨- ពង្រឹងប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារប្រកបដោយនិរន្តរភាព

- ៨.១- អនុវត្តវិធានការបច្ចេកទេសសំដៅធ្វើឱ្យមាននូវអាហារដែលមានសុវត្ថិភាពនិងមានអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកាត់បន្ថយបញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់ទម្រង់ ដោយរួមបញ្ចូលការលើកកម្ពស់យេនឌ័រ។
- ៨.២- ជំរុញឱ្យមានប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព បរិយាបន្ន និងធន់ជាងមុនដែលអាចបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ដោយត្រូវជំរុញការធ្វើទំនើបកម្មនៃផលិតកម្មស្បៀងអាហារ។
- ៨.៣- អនុវត្តផែនទីបង្ហាញផ្លូវស្តីពីប្រព័ន្ធស្បៀងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០។
- ៨.៤- អនុវត្តនូវវិធានការកាត់បន្ថយការបាត់បង់ស្បៀងតាមបណ្តោយខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម។

ក.៩- ជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្សែប្រចាក់តម្លៃកសិកម្ម

- ៩.១- រៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រកសិកម្មអេឡិចត្រូនិកនិងបង្កើតប្រព័ន្ធគាំទ្រកសិកម្មតាមបែបឌីជីថលដើម្បីជំរុញផលិតកម្មកសិកម្ម រួមទាំងការចែករំលែកព័ត៌មានបច្ចេកទេសកសិកម្មទាន់ពេលវេលា។
- ៩.២- បង្កើតនិងអនុវត្តឧបករណ៍សម្រាប់ឌីជីថលនីយកម្មក្នុងការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ឌីជីថល និងឧបករណ៍ឆ្លាតវៃដោយកសិករទាំងបុរសនិងស្ត្រី។
- ៩.៣- បង្កើតនិងសម្របសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់វេទិកាឌីជីថលសម្រាប់កសិពាណិជ្ជកម្ម។
- ៩.៤- ផ្តល់សេវាកម្មដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ជាពិសេសគាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រការចេញលិខិតអនុញ្ញាតនានា ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសាធារណៈសមស្របតាមតម្រូវការជាតិនិងអន្តរជាតិ។
- ៩.៥- គាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍនិងការគ្របដណ្តប់ទូលំទូលាយនៃបណ្តាញឌីជីថលនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងតំបន់ជនបទនិងតំបន់កសិកម្ម ដើម្បីសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទូរគមនាគមន៍។

- ៩.៦. អនុវត្តសាកល្បងសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដែលប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងទំនើបលើបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មជាក់លាក់និងវិស័យអាទិភាព(ផលិតកម្មស្រូវ កៅស៊ូ សត្វនិងវារីវប្បកម្មជាដើម) ។
- ៩.៧. អនុវត្តសាកល្បងគំនិតនៃការដាក់បញ្ចូលកសិករវ័យក្មេងជាអ្នកសម្របសម្រួលបន្ថែមលើភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលលើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនង ដែលគាំទ្រដោយអ្នកអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាវៃឆ្លាត។
- ៩.៨. ពង្រឹងការអនុវត្តប្រព័ន្ធបញ្ជូនតែមួយជាតិ (National Single Window) ។
- ៩.៩. សម្របសម្រួលការស្រាវជ្រាវនិងអនុវត្តសាកល្បងវេទិកាឌីជីថលសម្រាប់កៀរគរការវិនិយោគសាធារណៈលើការដាំឈើវិបុលកម្មនិងចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ។

ក.១០. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារសម្រាប់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម

- ១០.១. បង្កើតនិងពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្មដើម្បីកែលម្អលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារ តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងអាជីវកម្មឬយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា។
- ១០.២. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារសម្រាប់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យមតាមរយៈការរៀបចំផ្សព្វផ្សាយតាំងលក់ផលិតផលកសិកម្មនៅតាមបណ្តារាជធានីខេត្ត។
- ១០.៣. ជំរុញការអនុវត្តបច្ចេកទេសសមស្របនិងធាតុចូល ដើម្បីធានាការចំណាយទាបនៃផលិតកម្មសំដៅបង្កើនការប្រកួតប្រជែងរបស់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម។
- ១០.៤. បង្កើតលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារ ជាមួយនឹងតម្លៃថេរក្នុងរដូវប្រមូលផល (ចងក្រងបណ្តុំអាជីវកម្ម ដោយភ្ជាប់ទីផ្សារតាមយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា) ។
- ១០.៥. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការផ្សារភ្ជាប់ខ្សែច្រវាក់តម្លៃក្នុងចំណោមគ្នាអង្គនានា ដោយត្រូវផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករក្នុងការរៀបចំការផលិតនូវផលិតផលកសិកម្ម ស្របគ្នាជាមួយតម្រូវការផ្គត់ផ្គង់លើទីផ្សារ។
- ១០.៦. ពង្រីកសេវាកម្មព័ត៌មានទីផ្សារកសិកម្មបែបឌីជីថលដល់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម សំដៅភ្ជាប់ទីផ្សារកសិកម្មនិងកសាងទំនុកចិត្តក្នុងចំណោមគ្នាអង្គនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម។
- ១០.៧. បង្កើតបណ្តុំអាជីវកម្មរបស់កសិករនិងអ្នកកែច្នៃសិផលសម្រាប់បង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការចែកចាយនិងគ្រប់គ្រងតម្លៃទីផ្សារ។
- ១០.៨. ជំរុញការបញ្ចូលសកម្មភាពទេសចរណ៍និងអេកូទេសចរណ៍ទៅក្នុងសហគមន៍កសិកម្មសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍នេសាទ និងសហគមន៍ដែលមានសក្តានុពលដទៃទៀត។

ផ្នែកទី២ : ការវិនិយោគសាធារណៈនិងឯកជនក្នុងវិស័យកសិកម្ម

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២ : "បង្កើនការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកសិកម្មនិងការសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម"

១.១- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការស្រោចស្រពកសិកម្ម

- ១.១- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សផ្នែកធារាសាស្ត្រកសិកម្ម។
- ១.២- គ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍធនធានទឹកនិងការអនុវត្តការពង្រីកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។
- ១.៣- គ្រប់គ្រងទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត។
- ១.៤- គ្រប់គ្រងព័ត៌មានស្តីពីធនធានទឹកនិងឧតុនិយម។
- ១.៥- បង្កើនការការពារនិងអភិរក្សធនធានទឹក។
- ១.៦- ធ្វើផែនទីនិងកំណត់តំបន់ស្រោចស្រពកសិកម្មដើម្បីធ្វើផែនការផលិតកម្មកសិកម្មសមស្រប។
- ១.៧- ការកំណត់និងធ្វើអាទិភាពដល់តំបន់សក្តានុពលសម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។
- ១.៨- សាងសង់និងស្តារស្ថានីយបូមទឹកសម្រាប់បម្រើឱ្យការងារកសិកម្ម។
- ១.៩- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ទឹកក្នុងតំបន់កសិកម្មដែលទទួលបានការស្រោចស្រព។
- ១.១០- ជំរុញលើកទឹកចិត្តស្តារព្រែក បឹង អូរ ស្រះ ត្រពាំងធម្មជាតិ សម្រាប់ស្តុកទឹកអន្តរាគមន៍ពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតជាអន្តរកាល និងជួយពន្លឿនការដោះទឹកជំនន់ផងដែរ។

១.២- ពង្រីកការភ្ជាប់ផ្លូវចូលទៅកសិដ្ឋានបណ្តាញអគ្គិសនីនិងការដឹកជញ្ជូនផលិតផលកសិកម្ម

- ២.១- បង្កើនថវិកាវិនិយោគដើម្បីសាងសង់និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តគាំទ្រកសិកម្ម និងត្រូវពង្រីកការភ្ជាប់ផ្លូវចូលទៅកសិដ្ឋាន ទីផ្សារ និងសហគ្រាសកសិកម្មឱ្យបានល្អប្រសើរ។
- ២.២- ពង្រីកការគ្របដណ្តប់និងបង្កើនស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ ដោយសាងសង់ស្ថានីយបន្ថែមនៅតំបន់សក្តានុពលកសិកម្ម ពិសេសពង្រីកបណ្តាញអគ្គិសនីសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម និងសហគ្រាសកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម។
- ២.៣- ពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនថវិកានិងគ្រប់គ្រងមូលនិធិអគ្គិសនីភារៈបនីយកម្មជនបទ ដើម្បីជួយដល់ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីសម្រាប់ការងារផលិតកម្មកសិកម្ម។
- ២.៤- ពង្រីកប្រព័ន្ធហ្ស៊ីស្ត្រិកសម្រាប់ផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីផ្តល់នូវការដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការដឹកជញ្ជូនកសិផល រួមទាំងការរៀបចំបង្កើតផ្សារបោះដុំកសិផល និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រក្រោយពេលប្រមូលផលចាំបាច់ផ្សេងទៀត។

១.៣- លើកកម្ពស់ការវិនិយោគកសិកម្មនិងកិច្ចសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម

- ៣.១- ជំរុញវិស័យឯកជនឱ្យបង្កើនការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម កសិឧស្សាហកម្ម ពង្រឹងភាពជាដៃគូក្នុងការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម ព្រមទាំងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសធុរកិច្ចនិងវិនិយោគ។

ផ្នែកទី២ : ការវិនិយោគសាធារណៈនិងឯកជនក្នុងវិស័យកសិកម្ម

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២ : "បង្កើនការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកសិកម្មនិងការសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម"

១.១. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការស្រោចស្រពកសិកម្ម

- ១.១. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សផ្នែកធារាសាស្ត្រកសិកម្ម។
- ១.២. គ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍធនធានទឹកនិងការអនុវត្តការពង្រីកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។
- ១.៣. គ្រប់គ្រងទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត។
- ១.៤. គ្រប់គ្រងព័ត៌មានស្តីពីធនធានទឹកនិងឧតុនិយម។
- ១.៥. បង្កើនការការពារនិងអភិរក្សធនធានទឹក។
- ១.៦. ធ្វើផែនទីនិងកំណត់តំបន់ស្រោចស្រពកសិកម្មដើម្បីធ្វើផែនការផលិតកម្មកសិកម្មសមស្រប។
- ១.៧. ការកំណត់និងធ្វើអាទិភាពដល់តំបន់សក្តានុពលសម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។
- ១.៨. សាងសង់និងស្តារស្ថានីយបូមទឹកសម្រាប់បម្រើឱ្យការងារកសិកម្ម។
- ១.៩. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ទឹកក្នុងតំបន់កសិកម្មដែលទទួលបានការស្រោចស្រព។
- ១.១០. ជំរុញលើកទឹកចិត្តស្តារព្រែក បឹង អូរ ស្រះ ត្រពាំងធម្មជាតិ សម្រាប់ស្តុកទឹកអន្តរាគមន៍ពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតជាអន្តរកាល និងជួយពន្លឿនការដោះទឹកជំនន់ផងដែរ។

១.២. ពង្រីកការភ្ជាប់ផ្លូវចូលទៅកសិដ្ឋានបណ្តាញអគ្គិសនីនិងការដឹកជញ្ជូនផលិតផលកសិកម្ម

- ២.១. បង្កើនថវិកាវិនិយោគដើម្បីកសាងនិងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តគាំទ្រកសិកម្ម និងត្រូវពង្រីកការភ្ជាប់ផ្លូវចូលទៅកសិដ្ឋាន ទីផ្សារ និងសហគ្រាសកសិកម្មឱ្យបានល្អប្រសើរ។
- ២.២. ពង្រីកការគ្របដណ្តប់និងបង្កើនស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ ដោយសាងសង់ស្ថានីយបន្ថែមនៅតំបន់សក្តានុពលកសិកម្ម ពិសេសពង្រីកបណ្តាញអគ្គិសនីសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម និងសហគ្រាសកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម។
- ២.៣. ពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនថវិកានិងគ្រប់គ្រងមូលនិធិអគ្គិសនីភ្ជាប់បន្ថែមកម្មវិធីបទ ដើម្បីជួយដល់ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីសម្រាប់ការងារផលិតកម្មកសិកម្ម។
- ២.៤. ពង្រីកប្រព័ន្ធហ្ស៊ីស្ត្រិកសម្រាប់ផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីផ្តល់នូវការដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការដឹកជញ្ជូនកសិផល រួមទាំងការរៀបចំបង្កើតផ្សារបោះដុំកសិផល និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រក្រោយពេលប្រមូលផលចាំបាច់ផ្សេងទៀត។

១.៣. លើកកម្ពស់ការវិនិយោគកសិកម្មនិងកិច្ចសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម

- ៣.១. ជំរុញវិស័យឯកជនឱ្យបង្កើនការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម កសិឧស្សាហកម្ម ពង្រឹងភាពជាដៃគូក្នុងការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម ព្រមទាំងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសធុរកិច្ចនិងវិនិយោគ។

- ៣.២- លើកទឹកចិត្តនិងផ្តល់ការថែទាំការវិនិយោគក្នុងស្រុកនិងបរទេសក្នុងវិស័យកសិកម្មតាមរយៈការបង្កើតគោលនយោបាយ បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ និងជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ។
- ៣.៣- សម្របសម្រួលវិនិយោគលើការបង្កើតតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសសម្រាប់កែច្នៃផលិតផលកសិកម្មនាំចេញ។
- ៣.៤- ពង្រីកភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈនិងផ្នែកឯកជន ពិសេសការបង្កើតសហព័ន្ធកសិឧស្សាហកម្មកម្ពុជា។
- ៣.៥- បន្តកែទម្រង់និងការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នក្នុងការផ្តល់សេវា កាត់បន្ថយចំណាយលើការធ្វើធុរកិច្ច ដោយពិនិត្យជាចាំបាច់លើបញ្ហាបទប្បញ្ញត្តិ នីតិវិធីនៃការអនុវត្ត សំដៅបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។
- ៣.៦- លើកទឹកចិត្តបង្កើតនិងពង្រីកភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន លើការបង្កើតរោងចក្រផលិតដឹកសិកម្មនិងចំណីសត្វក្នុងស្រុកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ជីនិងចំណីសត្វមានគុណភាពខ្ពស់ ថ្លៃសមស្របដែលធានាបាននូវផលិតផលកសិកម្មមានទិន្នផល និងសុវត្ថិភាពខ្ពស់ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ទាំងក្នុងស្រុក តំបន់ និងទីផ្សារអន្តរជាតិ។
- ៣.៧- លើកកម្ពស់ការវិនិយោគទៅលើវិបុលកម្មសត្វព្រៃដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ដោយបង្កលក្ខណៈអំណោយផលដែលផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តវិស័យឯកជន នៅក្នុងការធ្វើវិបុលកម្មសត្វព្រៃ។
- ៣.៨- ជំរុញការវិនិយោគលើគម្រោងបង្កើតមូលដ្ឋានឧស្សាហកម្មកែច្នៃឈើដាំ។

១.៤- បង្កើនឥទ្ធិពលហិរញ្ញវត្ថុនិងឥណទានក្នុងវិស័យកសិកម្ម

- ៤.១- បង្កើនការប្រើប្រាស់ថវិកាសាធារណៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផល ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មដែលឆ្លើយតបនឹងភាពចាំបាច់និងតម្រូវការរបស់អ្នកផលិត អ្នកកែច្នៃនិងអ្នកនាំចេញ។
- ៤.២- សម្របសម្រួលនិងអភិវឌ្ឍសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុនិងផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុ ស្របតាមតម្រូវការសម្រាប់កសិដ្ឋានខ្នាតតូចនិងមធ្យម និងកសិធុរកិច្ច។
- ៤.៣- បង្កើនឥណទានសម្រាប់វិស័យកសិឧស្សាហកម្ម ដោយត្រូវបង្កើនទំហំទឹកប្រាក់កម្ចីរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម និងធនាគារសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យម ដើម្បីបម្រើសេចក្តីត្រូវការហិរញ្ញវត្ថុរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធកសិឧស្សាហកម្ម។
- ៤.៤- ជំរុញឱ្យមានការចូលរួមនិងបង្កើនលទ្ធភាពប្រើប្រាស់សេវាធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្មឱ្យកាន់តែច្រើនបន្ថែមទៀត ដើម្បីបម្រើសេចក្តីត្រូវការហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គការនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃ ពិសេសពង្រីកបន្ថែមនូវឥណទានក្រៅពីស្រូវអង្ករ ដោយបង្កើនឥណទានដល់ការចិញ្ចឹមសត្វ ការបង្កើតសត្តយាតដ្ឋាន ការកែច្នៃផលិតផលសត្វ វារីវប្បកម្ម ការកែច្នៃផល ផលិតផលផលផល ការគាំទ្រសហគមន៍ ការដាំឈើ ការធ្វើវិបុលកម្ម និងចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រកសិកម្មផ្សេងទៀត។

**ផ្នែកទី៣ : កំណើនប្រកបដោយចីរភាពនិងការបង្កើនភាពធន់ទៅនឹងការ
ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ**

**គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៣ : "បង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានដីកសិកម្ម ព្រៃឈើ និងជលផល
ប្រកបដោយនិរន្តរភាព"**

គ.១- លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ

- ១.១- ជំរុញការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍព្រៃឈើ មានភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយ
ត្រូវរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យព្រៃឈើសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល១០ឆ្នាំទៅមុខ និង
រៀបចំយន្តការអនុវត្តផែនការនេះឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។
- ១.២- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើសហគមន៍ ជំរុញការរៀបចំ និងអនុវត្តផែនការ
គ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការចងក្រងផែនការគ្រប់គ្រង
ព្រៃសហគមន៍និងលើកកម្ពស់ជីវភាពសហគមន៍តាមរយៈការអនុវត្តប្រព័ន្ធកសិកម្ម។
- ១.៣- ជំរុញការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍសត្វព្រៃនិងជីវៈចម្រុះ ពិសេសជំរុញការថែរក្សា ចិញ្ចឹម និង
ការធ្វើវិបុលកម្មសត្វព្រៃជាលក្ខណៈគ្រួសារនិងកសិដ្ឋាន។
- ១.៤- ជំរុញការចុះបញ្ជីដីព្រៃឈើ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត
ពាក់ព័ន្ធនឹងព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។
- ១.៥- ពង្រឹងការស្រាវជ្រាវដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ។
- ១.៦- ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័នសម្រាប់ការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយនិរន្តរភាពទាក់ទង
នឹងធនធានព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ។

គ.២- លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល

- ២.១- ជំរុញការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យជលផលឆ្នាំ២០១៥-២០២៤ និង
រៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការនេះសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល១០ឆ្នាំទៅមុខទៀត។
- ២.២- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ ពិសេសពង្រឹងសមត្ថភាពសហគមន៍
នេសាទក្នុងការចូលរួមគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានជលផល និងលើកកម្ពស់ជីវភាព
រស់នៅប្រជាជននេសាទនៅតាមសហគមន៍ ព្រមទាំងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍
ស្រះជម្រកត្រី។
- ២.៣- លើកទឹកចិត្តបង្កើនការការពារ អភិរក្សធនធានជលផល នៅតាមបឹង អូរ ព្រែក ទន្លេ សមុទ្រ
និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងផែននេសាទ។

- ២.៤ ពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយជំរុញការចិញ្ចឹមត្រីតាមបែបធម្មជាតិនៅតាមវាលស្រែ តាមទីតាំងណាដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីស្តារត្រីធម្មជាតិឡើងវិញ កែលម្អប្រភពផ្គត់ផ្គង់ត្រីតាមបែបធម្មជាតិកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ជីនិងថ្នាំគីមីកសិកម្មដែលបំផ្លាញត្រីនិងជីវៈចម្រុះ។
- ២.៥ ជំរុញការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានជលផលដោយផ្ដោតលើការវិភាគខ្សែច្រវាក់តម្លៃរួមទាំងការគ្រប់គ្រងក្រោយប្រមូលផល។
- ២.៦ ជំរុញការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនិងបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីកែលម្អគុណភាពនៃផលរបស់អ្នកនេសាទខ្នាតតូចសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀងនិងអាហារូបត្ថម្ភ។
- ២.៧ បង្កើនការអភិវឌ្ឍខ្សែច្រវាក់តម្លៃជលផលនិងលើកកម្ពស់ការនាំចេញផល ផលិតផលជលផល។
- ២.៨ ជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងជលផលសមុទ្រ។
- ២.៩ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីជលផលនិងបទប្បញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការនេសាទខុសច្បាប់។
- ២.១០ ពង្រឹងសមភាពយេនឌ័រនិងលុបបំបាត់ពលកម្មកុមារក្នុងវិស័យជលផល។

ក.៣. លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងធនធានជីវកសិកម្ម

- ៣.១ អនុវត្តកម្មវិធីសកម្មភាពជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការធ្លាក់ចុះនៃគុណភាពដី សំដៅរក្សានិងបង្កើនផលិតភាពដីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ការកែលម្អស្ថានភាពនៃជីវិតរស់នៅរបស់ប្រជាជន ព្រមទាំងក្នុងការរួមចំណែកកាត់បន្ថយនិងបន្ស៊ាំជាមួយនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ៣.២ ទប់ស្កាត់ការរេចរើលដីនិងបង្កើនផលិតភាពដីតាមរយៈការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយឯកសារបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនិងពង្រីកការអនុវត្តបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងដីកសិកម្ម។
- ៣.៣ រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់និងអនុវត្តឱ្យបានសកម្ម ដើម្បីទប់ស្កាត់ការខ្សោះជីវជាតិដី គុណភាពទឹក និងការពារធនធានធម្មជាតិ។
- ៣.៤ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអភិរក្សដីកសិកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយត្រូវស្តារទីជម្រាលនិងសេវាកម្មអេកូឡូស៊ី រួមទាំងការជំរុញអនុវត្តបង្ហាញអំពីការអនុវត្តក្នុងការគ្រប់គ្រងដីកសិកម្មនិងការរៀបចំបង្ហាញអំពីប្រសិទ្ធភាពនៃការបញ្ចូលក្បាលជីវមគ្គាក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្មបែបយន្តបន្លិយកម្ម។
- ៣.៥ ពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងលើការគ្រប់គ្រងដីនិងទីជម្រាលដោយចីរភាព។
- ៣.៦ លើកកម្ពស់កសិកម្មអភិរក្សនិងប្រពលវប្បកម្មនិរន្តរភាពនិងអេកូឡូស៊ី។
- ៣.៧ បង្កើនការអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រវិធីសាស្ត្រគាំទ្រវិស័យកសិកម្ម ដោយផ្ដោតលើការមិនមានការប្រើប្រាស់ជីគីមីដែលមិនស្របតាមស្តង់ដារ ព្រមទាំងជំរុញការងារកសិកម្មដែលប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិឱ្យមាននិរន្តរភាព។

គ.៤- ពង្រឹងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- ៤.១- ជំរុញការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព តាមរយៈការបង្កើតនិងអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឆ្នាំ២០៣០។
- ៤.២- ជំរុញការប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងចីរភាព តាមរយៈការបង្កើតនិងអនុវត្តនូវគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឡឌីជីថល ឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០។
- ៤.៣- លើកកម្ពស់ផលិតកម្មកសិកម្មដែលមានមេត្រីភាពបរិស្ថាននិងជំរុញផលិតកម្មដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន តាមរយៈការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មអភិរក្ស។
- ៤.៤- សម្របសម្រួលការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មកម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកអព្យាក្រឹតកាបូន(Carbon Neutral) ។
- ៤.៥- អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលប៉ះពាល់ដល់ធនធានជលផល រួមទាំងវារីវប្បកម្ម។
- ៤.៦- សម្របសម្រួលគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទី១២ ដែលជាការប្រើប្រាស់និងផលិតកម្មដោយនិរន្តរភាពឱ្យស្របនឹងគោលនយោបាយនៃការប្រើប្រាស់ដីគីមី។

ផ្នែកទី៤ : ការកែទម្រង់ស្ថាប័ននិងបញ្ហាអន្តរាគមន៍

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៤ : "ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យកសិកម្ម"

ឃ.១- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ននិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស

- ១.១- ធ្វើការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងស្ថាប័នទៅជាវចនាសម្ព័ន្ធដែលមានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន រួមទាំងការគ្រប់គ្រងនិងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សប្រកបដោយការគាំទ្រនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។
- ១.២- ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យកសិកម្ម តម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការពង្រឹងសមត្ថភាពមនុស្សនិងស្ថាប័នក្នុងវិស័យកសិកម្ម ព្រមទាំងធានាសមភាពយេនឌ័រក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។
- ១.៣- ពង្រឹងគុណភាពនៃការអប់រំកសិកម្មតាមរយៈការអនុវត្តផែនការមេឆ្នាំ២០៣០ របស់គ្រឹះស្ថានអប់រំកសិកម្មនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈក្នុងវិស័យកសិកម្ម សម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដើម្បីផ្តល់នូវលទ្ធភាពបង្កើតមុខរបរវិជ្ជាជីវៈដែលទាក់ទាញ ផ្អែកលើគុណផល និងមានចំណូលខ្ពស់។
- ១.៤- បង្កើនសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម ធ្វើការស្រាវជ្រាវមូលដ្ឋាន និងការស្រាវជ្រាវបែបអនុវត្តដែលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ ព្រមទាំងត្រូវរៀបចំនិងអនុវត្តគោលនយោបាយស្រាវជ្រាវកសិកម្មកម្ពុជា។

- ១.៥ ពង្រឹងសមត្ថភាពសេវាផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសលើជំនាញផ្នែកកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ទាក់ទាញ ប្រមូលផ្តុំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មថ្មីៗនិងឌីជីថលដល់កសិករវ័យក្មេង ព្រមទាំងពង្រឹងការភ្ជាប់រវាងការស្រាវជ្រាវនិងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។
- ១.៦ បង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនិងចុះបញ្ជីកសិកម្ម (ដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ ព្រៃឈើ ជលផល ជាដើម) ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការគ្រប់គ្រងនិងព្យាករណ៍ការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការសម្រាប់ដាក់ចេញនូវវិធានការនានាក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មទាំងមូល។

ឃ.២- ការរៀបចំតាក់តែងច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនាករកំពុងនឹងវិស័យកសិកម្ម

- ២.១ រៀបចំកសាងច្បាប់ថ្មីៗបន្ថែមទៀតនិងធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យកសិកម្មឱ្យស្របតាមសភាពការណ៍ជាក់ស្តែង(ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើនិងច្បាប់ស្តីពីជលផល) ។
- ២.២ ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាដែលបានដាក់ចេញឱ្យអនុវត្តដើម្បីពង្រឹងវិស័យកសិកម្មឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។
- ២.៣ រៀបចំកសាងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តក្រោមច្បាប់(អនុក្រឹត្យ ប្រកាសនានា) និងពិនិត្យលើតម្រូវការកែសម្រួលបទប្បញ្ញត្តិ ដែលគ្រប់គ្រងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ដើម្បីផ្តល់បរិយាកាសគាំទ្រដល់អ្នកផលិតផលិតផលកសិកម្ម អ្នកកែច្នៃ និងអ្នកនាំចេញ។
- ២.៤ ពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយនិងការយល់ដឹងជាសាធារណៈលើច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិដែលទាក់ទងនឹងវិស័យកសិកម្ម។

ឃ.៣- បង្កើនភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងវិស័យកសិកម្ម

- ៣.១ ជំរុញការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងសមត្ថភាពការងារនៅក្នុងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទឱ្យមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគ្រប់គ្រង ដឹកនាំ និងគាំទ្រដល់កិច្ចអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យនេះ។
- ៣.២ ពង្រឹងសមត្ថភាពដើម្បីទាក់ទាញការគាំទ្រនិងអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
- ៣.៣ លើកកម្ពស់ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនិងអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទក្នុងការអនុវត្ត ដែលគិតត្រូវពីយេនឌ័រ។
- ៣.៤ ផ្តល់ចំណេះដឹងបច្ចេកទេសកសិកម្មនិងចំណេះដឹងជាក់លាក់ ការងារប្រតិបត្តិការ ព្រមទាំងព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់ការអនុវត្តនិងវាយតម្លៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

[Handwritten signature]

៣. ៥- ពង្រឹងយន្តការនៃការអនុវត្តរបស់អង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ដើម្បីបង្កើន
ការសម្របសម្រួល ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មនៃគម្រោងទាំងអស់ឱ្យមានសង្គតិភាព និង
ជំរុញការអនុវត្តឆ្លើយតបទៅនឹងវិធានការគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម។

៦- យន្តការសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម

ឆ្នាំ២០២២-២០៣០

យុទ្ធសាស្ត្រដែលបានរៀបរាប់ខាងលើគឺផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការរៀបចំនិងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌ
គោលនយោបាយជាក់លាក់មួយ ដោយផ្អែកលើយន្តការសហការជិតស្និទ្ធនិងសម្របសម្រួលដើម្បីធានា
ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មរហូតដល់ឆ្នាំ២០៣០ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
សសរស្តម្ភគោលនយោបាយតាមផ្នែកទាំងបួនផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌរួមមួយសម្រាប់គាំទ្រដល់ការអនុវត្តគោល
នយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ។ សសរស្តម្ភទាំងបួននេះមិនមែនជាសមាសធាតុដោយឡែក
តែឯងនោះទេ ប៉ុន្តែជាការពង្រឹងគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយផ្អែកលើសកម្មភាពសម្របសម្រួលនិងការបំពេញ
បន្ថែមជាមួយនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យផ្សេងៗទៀត។

តួអង្គសំខាន់ៗដែលត្រូវអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០
រួមមានក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គឺជាស្ថាប័នទទួលខុសត្រូវដឹកនាំការអនុវត្តផ្ទាល់ ដោយ
មានការចូលរួមពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងមានការចូលរួមពីដៃគូ
អភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជនដែរ។ ជំហានទាំងបួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើត ការអនុវត្ត និងការវាយតម្លៃ
គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះរួមមាន៖

- ១- ការប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់ : ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រុមការងាររៀបចំ
គោលនយោបាយបានធ្វើការសិក្សាលើឯកសារនិងរបាយការណ៍គោលនយោបាយដែលពាក់
ព័ន្ធដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការតាក់តែងគោលនយោបាយនេះ។ ការពិគ្រោះយោបល់គោល
នយោបាយនៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវបានធ្វើឡើង។ មន្ត្រីនិងអ្នកជំនាញសំខាន់ៗ
របស់រាជរដ្ឋាភិបាលបានចូលរួមផ្តល់យោបល់ ដើម្បីធានាថាគំនិតនិងយោបល់ទាំងនោះត្រូវ
បានដាក់ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ។
- ២- ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជន : វិធានការគោលនយោបាយដូចដែល
មានចែងក្នុងគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ផ្តល់ឱកាស
ឱ្យអ្នកគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសនិងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ រួមទាំងវិស័យឯកជននិងដៃគូអភិវឌ្ឍ បង្កើន
កិច្ចសហការគ្នាក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងការទទួល
ខុសត្រូវខ្ពស់ តាមរយៈកិច្ចសម្របសម្រួលពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជាមួយ

ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងក្រុមការងារបច្ចេកទេស (TWGs) ពាក់ព័ន្ធ ទាំងអស់។

៣. ការអនុវត្តនិងការសម្របសម្រួល : ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រុមការងារ បច្ចេកទេសនឹងដឹកនាំតាមវិធីសាស្ត្រសម្របសម្រួល សហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ រួមទាំងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យ កសិកម្ម និងផែនការមេវិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០៣០ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវអនុវត្តតាមអភិក្រមគោលនយោបាយ “ភាពជាដៃគូរដ្ឋ/ដៃគូ អភិវឌ្ឍ វិស័យឯកជន និងអ្នកផលិត/សហគមន៍កសិកម្ម” ដែលនឹងគាំទ្រដល់ដំណើរការនៃ ការអនុវត្តនេះបានល្អប្រសើរ។

៤. យន្តការសម្រាប់ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ : ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំអំពីវឌ្ឍនភាពនិងនិរន្តរភាពសំខាន់ៗធៀប នឹងស្ថានភាពរបស់គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខា ប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការសំខាន់ៗទាំងអស់ត្រូវទទួលខុសត្រូវ ដោយត្រួតពិនិត្យនូវភាព សមស្របនៃវិធានការនិងសម្របសម្រួលការអនុវត្តរបស់ខ្លួន។ កិច្ចដំណើរការត្រួតពិនិត្យគឺនឹងត្រូវ ផ្អែកលើយន្តការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ ដែលនឹងត្រូវបង្កើតឡើងដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដោយសហការជាមួយក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានានិងរដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមជាតិ។ ប្រព័ន្ធស្ថិតិកសិកម្ម ដែលជាឧបករណ៍តាមដាននិងវាយតម្លៃ ត្រូវតែពង្រឹងឱ្យ មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

៧. បទប្បញ្ញត្តិ

ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ត្រូវការថវិកាពីប្រភព សំខាន់ចំនួនបីគឺ ថវិកាជាតិ ថវិកាដៃគូអភិវឌ្ឍ និងការវិនិយោគរបស់វិស័យឯកជន។ ថវិកាជាតិដែល ទទួលបានពីកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ត្រូវបានបែងចែក ឱ្យបានសមស្របទៅតាមក្រសួងស្ថាប័ននិងអង្គការបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពក្នុង គោលនយោបាយនេះ។ បណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍពាក់ព័ន្ធនឹងបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រភាពជាដៃគូក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគោលបំណងនិងគោលដៅដែលបានកំណត់នៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិនេះ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ស្នើឱ្យវិស័យឯកជនបង្កើនការបណ្តាក់ទុនវិនិយោគដើម្បីធ្វើទំនើបកម្មវិស័យកសិកម្មផងដែរ។

កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា គឺជាវិធានការគោល នយោបាយដ៏សំខាន់និងបានកំណត់ទិសដៅច្បាស់លាស់ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើ ធាតុចូលនិងមជ្ឈការ ទៅជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើសមិទ្ធកម្មនិងវិមជ្ឈការ។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា ផ្អែកលើលទ្ធផលបូសមិទ្ធកម្មនេះគឺជាប្រព័ន្ធផ្សារភ្ជាប់ការវិភាជន៍ថវិកាទៅនឹងសកម្មភាពដែលជាប្រយោជន៍

ជាក់ស្តែងនិងក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីច្បាស់លាស់ ឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់ ក្រសួងស្ថាប័ន ក៏ដូចជាគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាថាថវិកាពិតជាដើរតួនាទីសំខាន់ និងជាឧបករណ៍បម្រើឱ្យគោលនយោបាយប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិនិងប្រសិទ្ធភាព។

ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបន្តដាក់ចេញនូវកម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាពអាទិភាពជាក់ លាក់ សំដៅធ្វើការវិភាគន័យថវិកាជាតិ និងថវិកាដែលបានមកពីដៃគូអភិវឌ្ឍឱ្យបានសមស្រប ឆ្លើយតបទៅ នឹងស្ថានភាពកំណត់ក្នុងគោលនយោបាយនេះ។ ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានិងមធ្យោបាយដើម្បី សម្រេចបានរបស់កម្មវិធីទាំងអស់នោះ អាចត្រូវបានកែសម្រួលដោយយោងទៅលើលទ្ធផលការងារ និង ធនធានដែលមាន។

ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបង្កើតគម្រោងលម្អិតដើម្បីដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធី វិនិយោគសាធារណៈពាណិជ្ជកម្ម (PIP) ដោយអនុលោមតាមសេចក្តីណែនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង សម្របសម្រួលដោយក្រសួងផែនការ។ ក្នុងន័យនេះ ដៃគូអភិវឌ្ឍត្រូវពិនិត្យឡើងវិញនូវបញ្ជីគម្រោងនៃកម្មវិធី វិនិយោគសាធារណៈ ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងការរៀបចំគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ស្របតាមទិសដៅនិងសក្តានុពល។

ក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធចាំបាច់ត្រូវបន្តខិតខំទាក់ទាញជំនួយបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូ អភិវឌ្ឍនានា ដើម្បីចូលរួមចំណែកក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មប្រកបដោយ ជោគជ័យ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនឹងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍បន្តប្រើប្រាស់ក្រុមការងារ បច្ចេកទេសកសិកម្មនិងទឹក(TWG-AW) ព្រមទាំងក្រុមការងារបច្ចេកទេសចម្រុះស្តីពីកំណែទម្រង់នេសាទ (TWG-F) ក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្តីពីកំណែទម្រង់ព្រៃឈើ(TWG-FR) ក្រុមការងារបច្ចេកទេសចម្រុះស្តីពី សន្តិសុខស្បៀងនិងអាហារូបត្ថម្ភ(TWG-FSN) ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់រៀបចំជំនួយបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ។ ក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនឹងបន្តប្រើប្រាស់ វេទិការាជរដ្ឋាភិបាលវិស័យឯកជន ដើម្បីទាក់ទាញការវិនិយោគកាន់តែច្រើន ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដែល វិស័យឯកជនប្រឈមនិងលើកកម្ពស់សហគ្រិនភាពរួមទាំងសហគ្រាសកសិកម្មខ្នាតតូចនិងមធ្យម ជាពិសេស សហគ្រាសកសិពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគិនផ្នែកកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម ដែលជាការរួមចំណែកដ៏សំខាន់ ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

៨. ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ

ការអនុវត្តផែនការការងារក្រោមគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះតម្រូវឱ្យមាន ការសម្របសម្រួលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីក្រសួង/ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង អង្គការបច្ចេកទេស។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គឺជាស្ថាប័ននាំមុខក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ។

នយោបាយជាតិនេះ។ គណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួល ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ននិងអង្គភាពបច្ចេកទេសដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្ត ក្រោមក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ត្រូវបង្កើតយន្តការនៃការអនុវត្តនិងរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលការងារប្រចាំឆ្នាំមកក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីមានមូលដ្ឋានបូកសរុបជូនគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។ ក្រសួងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវរៀបចំការប្រជុំពិភាក្សាកម្រិតបច្ចេកទេស ដើម្បីឱ្យក្រសួងស្ថាប័ននិងអង្គភាពអនុវត្តពាក់ព័ន្ធរាយការណ៍ពីវឌ្ឍនភាព និងបញ្ហាប្រឈមនានាក្នុងពេលអនុវត្ត។

ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃអំពីវឌ្ឍនភាពនៅដើមអាណត្តិនឹងត្រូវរៀបចំនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ដោយត្រូវចុះសិក្សាលម្អិតនិងប្រមូលព័ត៌មានដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់សូចនាករដែលបានកំណត់នៅក្នុងកម្រិតនៃវិធានការគោលនយោបាយ។ ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពពាក់កណ្តាលអាណត្តិនឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ២០២៧ ហើយការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃចុងក្រោយនឹងធ្វើនៅឆ្នាំ២០៣០ ដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធផល ធៀបនឹងសូចនាករដែលបានកំណត់ និងវាស់វែងលទ្ធផលដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិនេះ។

ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មប្រកបដោយជោគជ័យ ក៏នឹងអាស្រ័យលើស្ថានភាពក្នុងតំបន់និងពិភពលោក ក៏ដូចជាសភាពការណ៍ក្នុងប្រទេស ដែលអាចជះឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់ឬដោយប្រយោលទៅលើដំណើរការនៃការធ្វើទំនើបកម្មកសិកម្ម ការប្រកួតប្រជែងកសិពាណិជ្ជកម្មផលិតភាពនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី និងកម្រិតនៃការវិនិយោគឯកជន។ ក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃនឹងត្រូវបានអនុវត្តនៅគ្រប់កម្រិតទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចការនេះ។ ដើម្បីធានាថាដំណើរការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃមានភាពរលូន ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនឹងចាត់តាំងបុគ្គលទទួលខុសត្រូវ (មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់) ដើម្បីសម្របសម្រួលនិងរាយការណ៍ជូនក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អំពីវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០។

៩. ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ ឱ្យទទួលបាននូវភាពជោគជ័យទៅបានគឺអាស្រ័យទៅលើកត្តាហានិភ័យខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ដែលត្រូវកំណត់ឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់នូវអត្តសញ្ញាណដែលនាំឱ្យហានិភ័យទាំងនោះត្រូវបានកាត់បន្ថយ។

១. ហានិភ័យខាងក្នុង : ការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅគ្រប់កម្រិតដែលជាយន្តការនាំដល់ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនេះ ឱ្យទទួលបាននូវភាពជោគជ័យ។ កត្តានេះត្រូវបានឱ្យដឹងដោយ

មានការឯកភាពគ្នា មានឆន្ទៈរួមគ្នា សម្របសម្រួលនូវការអនុវត្តសកម្មភាពនិងការសហការក្នុងភាពជាដៃគូ
នៃភាគីពាក់ព័ន្ធពីក្រសួងស្ថាប័ន ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជន ព្រមទាំងរួមគ្នារកដំណោះស្រាយនូវបញ្ហា
ប្រឈមដែលកើតមានក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដើម្បីឱ្យការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះមានប្រសិទ្ធភាព។

២- ហានិភ័យខាងក្រៅ : វិស័យកសិកម្មនៅតែជួបបញ្ហាប្រឈមនិងភាពងាយរងគ្រោះ ទៅនឹងការ
ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គ្រោះរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ និងជំងឺផ្សេងៗ បានជះឥទ្ធិពលនិងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់
ជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏អាចបង្កើតភាពមិនច្បាស់លាស់នៃការអនុវត្តគោលនយោបាយ
ជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ផងដែរ។ ជាងនេះទៅទៀត ការកើតឡើងនៃហានិភ័យ
ផ្សេងទៀត ដូចជាជំងឺកូវីដ-១៩ ជំងឺរាតត្បាតជាសកល សង្គ្រាមជាដើម ដែលបានជះឥទ្ធិពលដល់ការ
អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ បានរំខានដល់ខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់និងតម្រូវការ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់លំហូរពាណិជ្ជកម្ម
ក្នុងតំបន់និងពិភពលោក និងការសម្របសម្រួលកសិពាណិជ្ជកម្ម។

ផែនការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនឹងត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីបញ្ជៀសបានឬកាត់បន្ថយជាមុននូវផលប៉ះពាល់
ទាំងឡាយដែលអាចកើតមានឡើង។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ គឺមានជាប់
ពាក់ព័ន្ធដល់ការជួយអន្តរាគមន៍ ក៏ដូចជាការលើកទឹកចិត្តពីរដ្ឋ ទាំងផ្នែកពង្រឹងអភិបាលកិច្ច ការគ្រប់គ្រង
សមត្ថភាពបច្ចេកទេស ការប្តេជ្ញាចិត្ត និងឆន្ទៈនយោបាយខ្ពស់ សំដៅជួយដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានា
ដែលនឹងជួបប្រទះ ពិសេសការលំបាករបស់វិស័យឯកជនក្នុងការអនុវត្តផែនការវិនិយោគធំៗក្នុងផ្នែកកសិកម្ម
និងកសិឧស្សាហកម្ម។

ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យទាំងកត្តាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ព្រមទាំងបញ្ហាប្រឈម ដែលបាន
សន្មតនឹងកើតមានក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង
អ្នកពាក់ព័ន្ធពីក្រសួងស្ថាប័ន ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជន ត្រូវរួមគ្នាវិភាគនិងរកវិធីសាស្ត្រកាត់បន្ថយ និង
គ្រប់គ្រងនូវហានិភ័យ ដែលកើតឡើងជាយថាហេតុ តាមរយៈយន្តការសម្របសម្រួលរបស់គណៈកម្មា
ធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការដោះស្រាយ ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់អនុវត្ត
គោលនយោបាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

១០- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ជារួម គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០ គឺជាក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ
រយៈពេលវែង ដែលផ្តល់ជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវទូលំទូលាយមួយ ដើម្បីដឹកនាំវិស័យកសិកម្មកម្ពុជាឆ្ពោះទៅរក
កំណើនប្រកបដោយចីរភាពនៅឆ្នាំ២០៣០ ស្របតាមស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គមសាកលនិងរួមចំណែកដល់
ការសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការប្រែក្លាយប្រទេសកម្ពុជាទៅជាប្រទេសមាន
ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។ ឆន្ទៈមោះមុត និង
សមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈរបស់ក្រសួងស្ថាប័ន ដែលទទួលបន្ទុកអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ និងជាកម្លាំងរួមគ្នា

មួយដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅគោលនយោបាយ ដូចដែលបានកំណត់និងដើម្បីលើកកម្ពស់កំណើន
នៃវិស័យកសិកម្មឱ្យមានភាពប្រកួតប្រជែង មានចីរភាព និងមានភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
ការរួមរួមក្នុងគោលបំណងតែមួយក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ពិតជាកម្លាំងមួយសម្រាប់ភាពជោគ
ជ័យក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មជាក់ជាមិនខាន។

ដោយឡែក ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធក៏មានកិច្ចការជាច្រើនទៀត ដែលនឹងត្រូវអនុវត្តក្នុងគោល
នយោបាយនេះនិងត្រូវសម្រេចឱ្យបានលទ្ធផលជាក់ស្តែងនាពេលខាងមុខ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវទិសដៅ
គោលនយោបាយទាំងអស់ខាងលើ គ្រប់អង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធក្នុងអនុវិស័យនីមួយៗ ដែលស្ថិតនៅក្រោម
ការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងស្ថាប័នត្រូវតែខិតខំធ្វើយ៉ាងណាអនុវត្តការងារឱ្យបានសកម្មនិងខ្លាំងក្លានូវបណ្តា
សកម្មភាពទាំងឡាយដូចដែលបានដាក់ចេញក្នុងគោលនយោបាយនេះ។ ជាមួយគ្នានេះ គណៈកម្មាធិការ
គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក៏នឹងត្រូវបង្កើនការសម្របសម្រួលជាមួយក្រសួងស្ថាប័នដទៃទៀត
ដែលមានភារកិច្ចអនុវត្តនូវសកម្មភាពគោលនយោបាយគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម។

ការប្តេជ្ញាយ៉ាងមុតមាំក្នុងការសម្របសម្រួលនិងអនុវត្តគឺជាមូលដ្ឋាននៃជោគជ័យ ដោយត្រូវប្រែ
ក្លាយផែនការសកម្មភាពដែលមានក្នុងគោលនយោបាយជាតិនេះឱ្យទៅជាការអនុវត្តជាក់ស្តែង តាមរយៈ
ការខិតខំបង្កើននិងប្រើប្រាស់ធនធានក្នុងស្រុក ព្រមទាំងកៀរគរធនធានពីបណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍនិងវិស័យ
ឯកជននានា ក៏ដូចជាការធ្វើសមាហរណកម្មគ្រប់ជ្រុងជ្រោយឱ្យគួរអង្គពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងអស់ចូលរួម
អនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ឱ្យសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលប្រកបដោយគុណភាពនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ពិតជា
នឹងចូលរួមសហការអនុវត្តសកម្មភាពការងារ ជាពិសេសសហគមន៍អន្តរជាតិនានានឹងបន្តផ្តល់ជំនួយទាំង
បច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងលើកទឹកចិត្តកសិករចូលរួមសកម្ម ដើម្បីរួមចំណែកជួយទ្រទ្រង់ដល់ដំណើរ
ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០នេះ ឱ្យទទួលបាននូវលទ្ធផល
ផ្ទៃផ្តាជារិជ្ជមាននិងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតាមផែនការនិងការរំពឹងទុក ជាមួយនឹងការប្តេជ្ញាចូលរួមយ៉ាង
សកម្មនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្ត ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនិងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស
កម្ពុជាឱ្យរីកចម្រើនរុងរឿងនាពេលអនាគត។

ឧបសម្ព័ន្ធ១ : ស្របនាករគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ២០២២-២០៣០

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១ : លើកកម្ពស់ខ្សែចាក់ដំណើរការសកម្មភាពសេវាសាធារណៈប្រកួតប្រជែង

វិធានការគោលនយោបាយ	សូចនាករ	សូចនាករវឌ្ឍនភាព/សូចនាករសមិទ្ធកម្មបង្ហាញ	មធ្យោបាយផ្សេងៗ/ប្រភពទិន្នន័យ
គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១	កំណើនតម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតកម្មដំណាំកើនឡើង ៣,១ % ក្នុងមួយឆ្នាំ	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតកម្មដំណាំកើនឡើងពី១៣ ១៣០ ពាន់លានរៀលក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ១៨ ៣៧២ ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងផែនការ (វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ)
	កំណើនតម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតកម្មសត្វនិងកើនឡើង ២,៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតកម្មសត្វកើនឡើងពី ២ ៥០២ ពាន់លានរៀលក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៣ ៣៥៥ ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងផែនការ (វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ)
	អត្រា (%) នៃការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មកែច្នៃធៀបនឹងការនាំចេញផលិតផលសរុប	អត្រា (%) នៃការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មកែច្នៃធៀបនឹងការនាំចេញផលិតផលសរុបកើនពី៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ១៥% នៅឆ្នាំ២០៣០	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២ : បង្កើនការគាំទ្រហោដ្ឋារបស់សម្ព័ន្ធកម្មិតកម្ពុជានិយមសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

វិធានការគោលនយោបាយ	សូចនាករ	សូចនាករសម្រាប់សម្រេចបាន	មធ្យោបាយផ្សេងៗ/ប្រភពទិន្នន័យ
គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២	អត្រា (%) លទ្ធភាពប្រសាទស្របពង្សាវតារ (រដ្ឋវិស្វាល័យ និងរដ្ឋវិទ្យាល័យ) កើនឡើង	អត្រា (%) លទ្ធភាពប្រសាទស្របពង្សាវតារ (រដ្ឋវិស្វាល័យ និងរដ្ឋវិទ្យាល័យ) កើនឡើងពី៦១,១៨% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៧០% នៅឆ្នាំ២០៣០	ក្រសួងធនធានមនុស្ស និងឧត្តមនាយកដ្ឋាន
	អត្រា (%) នៃសហគមន៍កសិកម្មត្រូវបានជំរុញឱ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំការអនុវត្តគម្រោងបង្កើនសិទ្ធិស្រែចម្ការកសិកម្ម	អត្រា (%) នៃសហគមន៍កសិកម្មត្រូវបានជំរុញឱ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំការអនុវត្តគម្រោងបង្កើនសិទ្ធិស្រែចម្ការកសិកម្ម	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងព័ត៌មានជាតិ (អាជ្ញាធរអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា)
	អត្រា (%) នៃសហគមន៍កសិកម្មត្រូវបានជំរុញឱ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំការអនុវត្តគម្រោងបង្កើនសិទ្ធិស្រែចម្ការកសិកម្ម	អត្រា (%) នៃសហគមន៍កសិកម្មត្រូវបានជំរុញឱ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំការអនុវត្តគម្រោងបង្កើនសិទ្ធិស្រែចម្ការកសិកម្ម	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៣ : បង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានជីវិតកសិកម្ម ព្រៃឈើ និងសរសៃសម្រកមេដោយនិរន្តរភាព

វិធានការគោលនយោបាយ	សូចនាករ	សូចនាករវឌ្ឍនភាព/សូចនាករសមិទ្ធកម្មបង្ហាញ	មធ្យោបាយផ្សេងៗ/ប្រភពទិន្នន័យ
គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៣	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតផលព្រៃឈើកើនឡើងប្រមាណ ១,២%ក្នុងមួយឆ្នាំ	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតផលព្រៃឈើកើនឡើងពី ១ ៤៩០ ពាន់លានរៀល ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ១ ៦៩៩ ពាន់លានរៀល នៅឆ្នាំ២០៣០	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងផែនការ (វិទ្យាស្ថានជាតិស៊ីតិ)
	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតផលនេសាទកើនឡើងយ៉ាងហោចណាស់៤,៣%ក្នុងមួយឆ្នាំ	តម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតផលនេសាទកើនឡើងពី ៥ ៤៩៣ ពាន់លានរៀល ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៧ ២៩៩ ពាន់លានរៀល នៅឆ្នាំ២០៣០	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងផែនការ (វិទ្យាស្ថានជាតិស៊ីតិ)

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៤ : "ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានសត្វក្នុងវិស័យកសិកម្ម"

វិធានការគោលនយោបាយ	សូចនាករ	សូចនាករវឌ្ឍនភាព/សូចនាករសមិទ្ធកម្មបង្ហាញ	មធ្យោបាយផ្សេងៗ/ប្រភពទិន្នន័យ
គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៤	កែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធអង្គភាពនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	រចនាសម្ព័ន្ធអង្គភាពរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទត្រូវបានកែសម្រួល	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
	ច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិក្រោមច្បាប់ត្រូវបានបង្កើត	- ចំនួនច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិក្រោមច្បាប់ត្រូវបានបង្កើត - ចំនួនច្បាប់ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស សេចក្តីសម្រេច និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិត្រូវបានអនុម័ត និងជំរុញឱ្យអនុវត្ត	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
	អត្រានិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ/	- អត្រា (%) នៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ	ប្រភពទិន្នន័យពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

	វិទ្យាស្ថានដែលសិក្សាផ្នែកកសិកម្ម ឬមុខជំនាញពាក់ព័ន្ធ ទទួលបានការងារធ្វើ	- អត្រា (%) នៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាដែលមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ទាំងស្រុង និងបុរេស មានទំនាក់ទំនងការងារ	រក្សាប្រមាញ់ និងនេសាទ
--	--	--	-----------------------

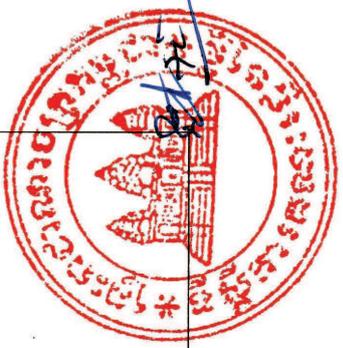
ឧបសម្ព័ន្ធទី២ : ម៉ាត្រិកស្ត្រីពីវិធានការសោលនយោបាយ/ផែនការសេដ្ឋកិច្ចសាធារណៈ

ល.រ.	វិធានការសោលនយោបាយ/ផែនការសេដ្ឋកិច្ចសាធារណៈ	ចេញវិញ្ញាបនបត្រ				ស្ថានភាពទទួលបានសេវា
		២០២២-២០២៣	២០២៤	២០២៧-២០៣០	២០៣០	
ក- ការធ្វើទំនើបកម្មនិងការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម/ឧបត្ថម្ភសេដ្ឋកិច្ចសាធារណៈ						
១	បង្កើនផលិតកម្មសាធារណៈនិងសេវាសេដ្ឋកិច្ចសាធារណៈ សូចនាករ - តម្លៃនៃផលិតផលដំណាំក្រៅពីស្រូវកើនឡើងពី១៦ ០០០ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០១៩ ដល់២០ ៨០០ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០ - តម្លៃនៃផលិតផលស្រូវកើនឡើងពី៧ ៤០០ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០១៩ ដល់៩ ៧៥០ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០ - កំណើន(%) បរិមាណនាំចេញផលិតផលកសិកម្មកើនពី៧%ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០២០-២០២៥ និង៦%ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០២៦-២០៣០។	✓	✓	✓	✓	
១.១	បង្កើនផលិតភាពដំណាំអាទិភាព តាមរយៈការគាំទ្របច្ចេកទេសកសិកម្មទំនើប	✓	✓	✓	✓	
១.២	បង្កើនពិពិធកម្មក្នុងផលិតកម្មនិងកាត់បន្ថយហានិភ័យពីការដំណាំតែមួយមុខ និងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រតាមមុខដំណាំនីមួយៗ	✓	✓	✓	✓	
១.៣	អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងបង្កើនការធ្វើយន្តការផលិតកម្មដំណាំ	✓	✓	✓	✓	
១.៤	ការលើកកម្ពស់ឧស្សាហកម្មគ្រាប់ពូជដំណាំ និងធាតុចូលសម្រាប់ដំណាំកសិកម្ម	✓	✓	✓	✓	

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម

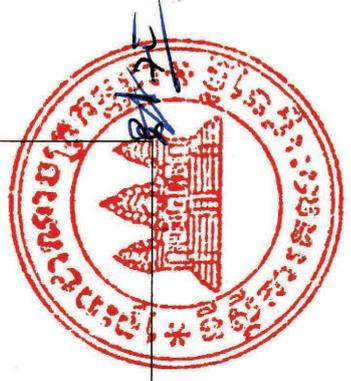

១.៥	កែលម្អគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម និងកសិពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងរៀបចំស្តង់ដារផលិតផលកសិកម្ម	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - វិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធ
១.៦	កំណត់តំបន់ដាំដុះនិងកសាងផែនទីដាំដុះដំណាំកសិកម្ម	✓	✓		
១.៧	ពង្រឹងការងារស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម និងបង្កើនសមត្ថភាពពិសោធន៍កសិកម្ម	✓	✓	✓	
១.៨	ពង្រឹងសេវាកម្មគាំទ្រនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងផលិតកម្មដំណាំ	✓	✓	✓	
២	<p>បង្កើនផលិតភាពនិងសមត្ថភាពនៃខ្សែបន្ទាត់អន្តរកៅស៊ូ</p> <p>សូចនាករ</p> <ul style="list-style-type: none"> - បង្កើនផ្ទៃដីកៅស៊ូចៀវដំរើ២៥០ ៥០០ហិ.ត. នៅឆ្នាំ២០១៩ ដល់៣៣១ ០០០ហិ.ត. នៅឆ្នាំ២០៣០ - បង្កើនផលិតកម្មកៅស៊ូពី២៨៧ ៦០០តោនក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់៤៦៣ ០០០តោននៅឆ្នាំ២០៣០ - បង្កើនចំណូលសរុបពី៣៧៧លានដុល្លារក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់៩៦១លានដុល្លារនៅឆ្នាំ២០៣០។ 	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការពិនិត្យប្រកាសឱវាទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - សមាគមអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូកម្ពុជា - ធនាគារសហគ្រាសជនបទ និងមធ្យម - ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម
២.១	ពង្រឹងនិងកែលម្អខ្សែបន្ទាត់តម្លៃផលិតកម្មកៅស៊ូ តាមរយៈការពង្រីកបច្ចេកទេសផលិតកម្មកៅស៊ូប្រកបដោយនិរន្តរភាព ពង្រឹងសហគមន៍កៅស៊ូគ្រួសារ និងអភិវឌ្ឍនីតិវិធីកៅស៊ូ	✓	✓	✓	
២.២	ពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ ដោយបង្កើនបណ្តាញផ្សេងៗបច្ចេកវិទ្យាដល់អ្នកផលិតកៅស៊ូ ដើម្បីបង្កើនគុណភាពនិងផលិតភាពកៅស៊ូ ពង្រឹងស្តង់ដារកៅស៊ូស្របតាមតម្រូវការទីផ្សារ	✓	✓	✓	
២.៣	លើកកម្ពស់ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសលើការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូនិងធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូអភិវឌ្ឍ ដើម្បីគាំទ្រផលិតកម្មនិងការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូប្រកបដោយចីរភាព	✓	✓	✓	

បង្កើនផលវិភាគការងារនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ប្រជាជនក្នុងតំបន់ភ្នំពេញ

៣	<p>សុចរណ៍</p> <ul style="list-style-type: none"> - តម្លៃទឹកប្រាក់ផលិតផលសត្វសរុបត្រូវបង្កើនពី ៣០៨ ពាន់លានរៀលក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៦០០ ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០ - អត្រា(%) នៃការផ្គត់ផ្គង់សាច់ក្នុងស្រុកកើនឡើងពី ៥០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៩០% នៅឆ្នាំ២០៣០ - ការចិញ្ចឹមសត្វសម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្មកើនឡើងពី ៣០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ៦៣% នៅឆ្នាំ២០៣០។ 	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងកសិកម្ម,រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការជំនាញក្រោមឱវាទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ក្រសួងដី និងថាមពល (អគ្គិសនីកម្ពុជា) - ធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម - ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម
៣.១	ជំរុញការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យបសុសត្វឆ្នាំ២០១៦-២០២៥ និងរៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការនេះសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល១០ឆ្នាំទៅមុខទៀត	✓	✓	✓	
៣.២	លើកកម្ពស់ផលិតកម្មសត្វដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងនិងបរិយាបន្ន(អនុវត្តការចិញ្ចឹមសត្វល្អ កែលម្អពូជសត្វ បច្ចេកទេស គុណភាព សុវត្ថិភាពចំណី ការបង្កាត់ពូជសត្វ ...)។	✓	✓	✓	
៣.៣	លើកកម្ពស់សុខភាពសត្វ សុខុមាលភាពសត្វ និងសុខភាពសាធារណៈ (ជីវសុវត្ថិភាព កាត់បន្ថយអត្រាឈឺស្លាប់ ផលិតភ័ក់សាំង បសុឱសថ ព្យាបាល អនាម័យសត្វ សាច់ និងផលិតផលសត្វ ពិយោគសត្វដោយសមាជិក មន្ទីរពិសោធន៍វិនិច្ឆ័យជីវិតសត្វ)	✓	✓	✓	
៣.៤	លើកកម្ពស់ការផ្សព្វផ្សាយលើការអនុវត្តបច្ចេកទេសនិងការបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ ជំរុញការងារស្រាវជ្រាវសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ	✓	✓	✓	
៣.៥	លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជននិងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ អន្តរជាតិក្នុងអនុវិស័យសុខភាពនិងផលិតកម្មសត្វ	✓	✓	✓	
៣.៦	សម្របសម្រួលការវិនិយោគឯកជនលើការចិញ្ចឹមសត្វ ការបង្កើតរោងចក្រផលិតចំណីសត្វ ផលិតភ័ក់សាំង និងផលិតបសុឱសថ ព្រមទាំងការកែច្នៃសម្រាប់ការនាំចេញ	✓	✓	✓	

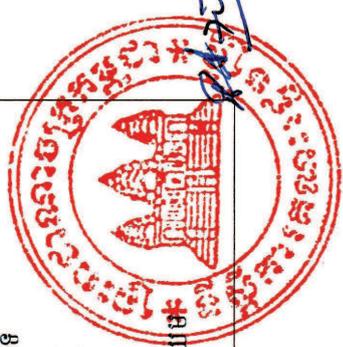

៣.៧	ជំរុញលើកទឹកចិត្តការចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារតាមទីជនបទ ដែលជាប្រភពចំណូលបន្ថែមរបស់កសិករខ្នាតតូច រួមទាំងផ្តល់ធាតុចូលកសិកម្មដែលមានផលវិជ្ជមានដល់ការធ្វើស្រែចម្ការ។	✓	✓	✓	
៤	<p>លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍកសិឧស្សាហកម្ម និងកសិទេសចរណ៍</p> <p>ស្ថិតិសាស្ត្រ</p> <p>អត្រា(%) នៃការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មកែច្នៃធៀបនឹងការនាំចេញសរុប ចំណុចដៅ : ១០% នៃបរិមាណនាំចេញសរុបនៅឆ្នាំ២០២៥ និង១៥% នៅឆ្នាំ២០៣០។</p>				
៤.១	ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនិងទំនើបកម្មផ្នែកកសិឧស្សាហកម្ម ដោយត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពផលិតផលសហគ្រាសជនបទនិងមធ្យម ឆ្លើយតបតាមស្តង់ដារគុណភាព និងសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
៤.២	សិក្សានិងបង្កើតស្ថានភាពឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជាសម្រាប់ប្រមូលផ្តុំសហគ្រាសកែច្នៃផលិតផលកសិកម្មដើម្បីផលិតបម្រើឱ្យការនាំចេញ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ក្រសួងទេសចរណ៍ - សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា
៤.៣	លើកកម្ពស់កសិទេសចរណ៍ក្នុងខ្សែប្រក់ផលិតកម្មនេសីយកសិកម្ម	✓	✓	✓	
៤.៤	ពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនិងត្រួតពិនិត្យលើគុណភាព សុវត្ថិភាពសម្រាប់ផល ផលិតផលកសិកម្មដោយអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ	✓	✓	✓	
៤.៥	ពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារប្រកបដោយនិរន្តរភាពនិងបរិយាបន្នសម្រាប់ផល ផលិតផលកសិកម្មតាមយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា	✓	✓	✓	
៥	<p>បង្កើនលទ្ធភាពការអនុវត្តបម្រែបម្រួលនិងការគាំទ្រប្រចាំខ្សែប្រចាំកសិកម្ម</p> <p>ស្ថិតិសាស្ត្រ</p> <ul style="list-style-type: none"> - អត្រា (%) របស់ផលិតករកសិកម្ម/សហគមន៍កសិកម្មដែលមានវិញ្ញាបនបត្រ GAP កើនឡើង ចំណុចដៅ : កសិដ្ឋាននៃសហគមន៍កសិកម្មយ៉ាងតិច៤០% មានវិញ្ញាបនបត្រ GAP នៅឆ្នាំ២០៣០ - អត្រា (%) នៃការប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញក្នុងផលិតកម្មកសិកម្មកើនឡើង។ 				

(Handwritten signature)

៥.១	ជំរុញការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មទំនើប (ប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹក ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិតចង្រៃ កសិដ្ឋានមានដំបូល/សំណោរ)	✓	✓	✓	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការពិភពក្រោមឱវាទ
៥.២	លើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញ សូឡាប្រមូលកម្រិត ជំរុញសហគ្រាសកសិកម្មឱ្យប្រើបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មវឌ្ឍន៍ និងការកសាងនិងប្រើប្រាស់ឡឌីអុស៊ីន	✓	✓	✓	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
៥.៣	លើកកម្ពស់និងអនុវត្តផលិតកម្មកសិកម្មសីវាង (CamOrganic) អនុវត្តកសិកម្មល្អ (CamGAP) និងកសិកម្មដែលវឌ្ឍន៍និងអាកាសធាតុ ជាមួយនឹងការអនុវត្តនូវបច្ចេកវិទ្យាវឌ្ឍន៍ទំនើប	✓	✓	✓	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
៥.៤	ពង្រឹងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទូរគមនាគមន៍ទំនើប ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករទាំងអស់ ដោយប្រើប្រព័ន្ធដែលផ្អែកលើតម្រូវការ និងការគាំទ្រចំពោះលទ្ធផលប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់	✓	✓	✓	- ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍
៥.៥	ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃផលិតកម្មកសិកម្ម ពិសេសក្រោយពេលប្រមូលផលដើម្បីធានាបាននូវគុណភាពសុវត្ថិភាព និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់	✓	✓	✓	- ក្រសួងដី និងថាមពល (អគ្គិសនីកម្ពុជា) - ធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម - ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម - សមាគម និងវិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធ
៦	បង្កើនលទ្ធភាពនិងស្នូលនៃការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាវឌ្ឍន៍ សូចនាករ				
៦.១	តម្លៃផលវិវិវប្រកម្មកើនឡើងពី ៦១៥លានដុល្លារនៅឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ១ ២០០លានដុល្លារនៅឆ្នាំ២០៣០។ ពង្រឹងការងារស្រាវជ្រាវពង្រឹងផលិតកម្មពង្រឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមទំនើប រួមទាំងស្រាវជ្រាវកែលម្អពង្រឹងផលិតកម្មពង្រឹងអភិវឌ្ឍន៍ពង្រឹងផលិតកម្មសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ដើម្បីបង្កើនចំណូលឱ្យបានកាន់តែច្រើន សម្រាប់ចែកចាយលើក្នុងទន្លេ បឹង ស្រះ ធម្មជាតិ និងចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីចិញ្ចឹមតាមបែបធម្មជាតិតាមវាលស្រែ	✓	✓	✓	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការពិភពក្រោមឱវាទ
៦.២	សិក្សាអំពីសក្តានុពលនៃទឹកតាំង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលត្រូវគាំទ្រ និងបរិស្ថានដែលអំណោយផលដើម្បីបង្កើតតំបន់វិវិវប្រកម្ម	✓	✓	✓	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម

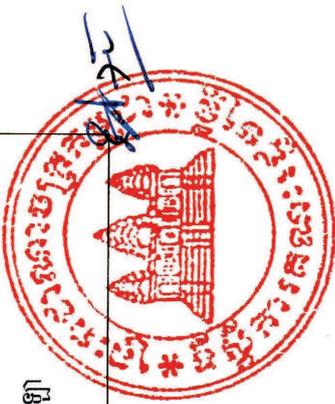
៦.៣	ចងក្រងបណ្តុំភារីវប្បករនៅតាមតំបន់នីមួយៗ ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពផលិតកម្ម ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់បច្ចេកទេស ឥណទាន និងទីផ្សារ	✓	✓	✓	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
៦.៤	រៀបចំផែនការផលិតកម្មនិងសកម្មភាពភារីវប្បករដាក់ទៅតាមប្រភេទភារីវប្បករ ព្រមទាំងរៀបចំបង្កើតបណ្តុំអាជីវករ/អ្នកប្រមូលទិញនិងភ្ជាប់ទៅកាន់ទីផ្សារតាមរយៈ ការអនុវត្តនូវយន្តការផលិតកម្មភារីវប្បកម្មតាមកិច្ចសន្យា រវាងបណ្តុំភារីវប្បករ និង បណ្តុំអាជីវករ	✓	✓		- ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល (អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា) - ក្រសួងបរិស្ថាន - សមាគមភារីវប្បកម្មកម្ពុជា
៦.៥	សម្របសម្រួលដល់ភារីវប្បករក្នុងការទទួលបាននូវតម្លៃអគ្គិសនីសមស្រប ដើម្បី ជំរុញការធ្វើភារីវប្បកម្មនិងការបង្កើតរោងចក្រកែច្នៃផលភារីវប្បកម្មសម្រាប់នាំចេញ	✓	✓		- ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម
៦.៦	សម្របសម្រួលដល់ភារីវប្បករក្នុងការទទួលបាននូវឥណទាន ដែលមានអត្រាការ ប្រាក់ទាបសមរម្យ តាមរយៈធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម	✓	✓		
៦.៧	ពិនិត្យលទ្ធភាពលើការលើកលែងប្តូរអាករលើតម្លៃបន្ថែមនិងពន្ធនាំចូលក្រៅ ម៉ាស៊ីន សម្ភារៈបរិក្ខារ ឧបករណ៍ដែលបម្រើដល់ការដឹកជញ្ជូនអភិវឌ្ឍន៍ភារីវប្បកម្ម	✓	✓		
៦.៨	សិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតតំបន់ពិសេសសម្រាប់ការធ្វើភារីវប្បកម្មទឹកសាបនៅតាមតំបន់ ជីសណ្តូទន្លេមេគង្គកម្ពុជា និងសិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតតំបន់ពិសេសសម្រាប់ការធ្វើ ភារីវប្បកម្មសមុទ្រសម្រាប់ការនាំចេញ	✓	✓		
៦.៩	រៀបចំផែនការនៃការបង្កើតទីផ្សារផលភារីវប្បកម្មនិងមានការកំទ្រុនរួមធ្យោបាយ ដឹកជញ្ជូនផលភារីវប្បកម្មទៅដល់កន្លែងចែកចាយនៅតាមរាជធានី/ខេត្តដល់បណ្តុំ ភារីវប្បករ	✓	✓		
៧	បង្កើតវិសោធនកម្មនិងស្នូលបង្កើនលទ្ធភាពនៃការអនុវត្តទ្រព្យសម្បត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម				
៧.១	- តម្លៃជាទឹកប្រាក់នៃផលិតកម្មលើដាំកើនឡើង១៥%ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ពង្រឹងនិងកែលម្អខ្សែប្រាក់តម្លៃផលិតកម្មប្រព្រឹត្តិសព្វប្រៃ តាមរយៈការពង្រឹង បច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្មនិងកែច្នៃប្រកបដោយនិរន្តរភាពនិងពង្រឹងសមត្ថភាព	✓	✓	✓	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

៧.២	សហគមន៍ព្រៃឈើ ពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ ដោយបង្កើនបណ្តាញផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់អ្នកអ្នកពាក់ព័ន្ធដើម្បីបង្កើនគុណភាពនិងផលិតភាពព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ ពិសេសបង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសក្នុងការសិក្សា ពិសោធន៍ស្រាវជ្រាវប្រភេទពូជឈើឆាប់ផលនិងមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់	✓	✓	✓	និងអង្គការពិភពលោកក្រោមឱវាទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្មវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - វិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធ
៧.៣	លើកកម្ពស់ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសលើការអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូអភិវឌ្ឍ ដើម្បីគាំទ្រផលិតកម្មនិងការអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃប្រកបដោយចីរភាព	✓	✓	✓	
៧.៤	បង្កើនផលិតកម្មព្រៃឈើដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងនិងបរិយាបន្ន តាមរយៈការជំរុញការអនុវត្តគម្រោងសហការដាំព្រៃឈើឡើងវិញជាមួយវិស័យឯកជន	✓	✓	✓	
៧.៥	លើកកម្ពស់ការផ្សព្វផ្សាយ ការពង្រឹងសមត្ថភាព ការបណ្តុះបណ្តាល និងការផ្សព្វផ្សាយការអនុវត្តបច្ចេកទេស ព្រមទាំងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់និងគោលនយោបាយ	✓	✓	✓	
៧.៦	លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជននិងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងអនុវិស័យព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ	✓	✓	✓	
៧.៧	ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនិងបច្ចេកទេសកែច្នៃឈើដាំឱ្យស្របតាមស្តង់ដារជាសម្រាប់បម្រើដល់ការនាំចេញនូវផលិតផលឈើដាំ	✓	✓	✓	
៨	ពង្រឹងប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារប្រកបដោយនិរន្តរភាព				
៨.១	អនុវត្តវិធានការបច្ចេកទេសសំដៅធ្វើឱ្យមាននូវអាហារដែលមានសុវត្ថិភាពនិងមានអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកាត់បន្ថយបញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ ដោយរួមបញ្ចូលការលើកកម្ពស់យេនឌ័រ	✓	✓	✓	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការពិភពលោកក្រោមឱវាទ

៨.២	ជំរុញឱ្យមានប្រព័ន្ធស្បៀងអាហារកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព បរិយាបន្ននិងផលិតផល មុន ដែលអាចបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ដោយត្រូវជំរុញការធ្វើ ទំនើបកម្មនៃផលិតកម្មស្បៀងអាហារ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រុមប្រឹក្សាស្ថាប័ន អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
៨.៣	អនុវត្តផែនការបង្ហាញផ្លូវស្តីពីប្រព័ន្ធស្បៀងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព នៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងសុខាភិបាល
៨.៤	អនុវត្តនូវវិធានការកាត់បន្ថយការបាត់បង់ស្បៀងអាហារតាមបណ្តោយខ្សែច្រវាក់ តម្លៃកសិកម្ម	✓	✓	✓	
៩	ជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលក្នុងការអភិវឌ្ឍ ខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម				
៩.១	បង្កើតប្រព័ន្ធគាំទ្រកសិកម្មតាមបែបឌីជីថលដើម្បីជំរុញផលិតកម្មកសិកម្ម រួមទាំង ការចែករំលែកព័ត៌មានកសិកម្មទាន់ពេលវេលា	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ
៩.២	បង្កើតនិងអនុវត្តឧបករណ៍សម្រាប់ឌីជីថលនិយមកម្មក្នុងការអប់រំ ការបណ្តុះ បណ្តាល និងការងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ ឧបករណ៍ឌីជីថលនិងឧបករណ៍ឆ្លាតវៃដោយកសិករទាំងឡាយនិងស្ត្រី	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
៩.៣	បង្កើតនិងសម្របសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់វេទិកាឌីជីថលសម្រាប់ កសិពាណិជ្ជកម្ម	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
៩.៤	ផ្តល់សេវាកម្មដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ជាពិសេសគាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធផ្តល់ វិញ្ញាបនបត្រ ការចេញលិខិតអនុញ្ញាត ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងការផ្សព្វផ្សាយ ព័ត៌មានសាធារណៈ សម្របសម្រួលតាមស្តង់ដារជាតិកម្ពុជា និងអន្តរជាតិ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងព័ត៌មាន - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

<p>៤.៥ គាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍន៍និងការគ្រប់គ្រងដល់ទូលំទូលាយនៃបណ្តាញឌីជីថលនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងតំបន់ជនបទនិងតំបន់កសិកម្ម ដើម្បីសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទូរគមនាគមន៍</p>	✓	✓	✓	<p>- ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - វិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធ</p>
<p>៤.៦ អនុវត្តសកល្យងសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដែលប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងទំនើប លើបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មជាក់លាក់និងវិស័យអាទិភាព (ផលិតកម្មស្រូវ កៅស៊ូ សត្វ កំរីរប្រកម្ម)</p>	✓	✓	✓	
<p>៤.៧ អនុវត្តសកល្យងព័ត៌មាននៃការដាក់បញ្ចូលកសិករវ័យក្មេង ជាអ្នកសម្របសម្រួលបន្ថែមលើភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលលើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនង ដែលគាំទ្រដោយអ្នកអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាវគ្គាត</p>	✓	✓	✓	
<p>៤.៨ ពង្រឹងការអនុវត្តប្រព័ន្ធបញ្ជាតែមួយជាតិ (National Single Window)</p>	✓	✓	✓	
<p>៤.៩ សម្របសម្រួលការស្រាវជ្រាវនិងអនុវត្តសកល្យងវេទិកាឌីជីថលសម្រាប់កៀរគរការវិនិយោគសាធារណៈលើការដាំឈើបុលកម្មនិងចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ</p>	✓	✓	✓	
<p>១០ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពទូលំទូលាយនៃការសម្រាប់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម</p>				
<p>១០.១ បង្កើតនិងពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្មដើម្បីកែលម្អលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងអាជីវកម្មយុទ្ធសាស្ត្រដល់តែកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា</p>	✓	✓	✓	<p>- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ</p>
<p>១០.២ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារសម្រាប់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យមតាមរយៈការរៀបចំផ្សព្វផ្សាយតាំងលក់ផលិតផលកសិកម្មនៅតាមបណ្តាភាពធានីខេត្ត</p>	✓	✓	✓	<p>- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ</p>
<p>១០.៣ ជំរុញការអនុវត្តបច្ចេកទេសសម្របសម្រួលនិងធាតុចូល ដើម្បីធានាការចំណាយទាបនៃផលិតកម្ម សំដៅបង្កើនការប្រកួតប្រជែងរបស់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម</p>	✓	✓	✓	

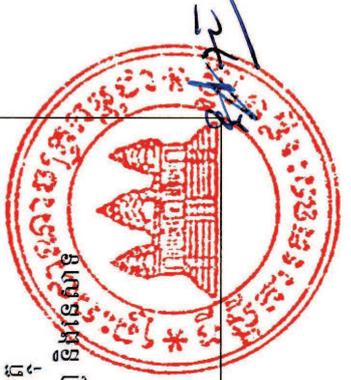

១០.៤	បង្កើតលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ទីផ្សារ ជាមួយនឹងតម្លៃថេរក្នុងរដ្ឋប្រមូលផល (ចងក្រងបណ្តុំអាជីវកម្មដោយភ្ជាប់ទីផ្សារតាមយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា)	✓	✓	✓	✓
១០.៥	ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការផ្សារភ្ជាប់ខ្សែច្រវាក់តម្លៃក្នុងចំណោមតួអង្គនានា ដោយត្រូវផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករក្នុងការរៀបចំការផលិតនូវផលិតផលកសិកម្មស្របគ្នា ជាមួយតម្រូវការផ្គត់ផ្គង់លើទីផ្សារ	✓	✓	✓	✓
១០.៦	ពង្រីកសេវាកម្មព័ត៌មានទីផ្សារកសិកម្មដល់កសិករខ្នាតតូចនិងមធ្យម សំដៅភ្ជាប់ទីផ្សារកសិកម្មនិងកសាងទំនុកចិត្តក្នុងចំណោមតួអង្គនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃលើតម្លៃកសិផល	✓	✓	✓	✓
១០.៧	បង្កើតសមាគមកសិករនិងអ្នកកែច្នៃកសិផលសម្រាប់បង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការចែកចាយនិងគ្រប់គ្រងតម្លៃទីផ្សារ	✓	✓	✓	✓
១០.៨	ជំរុញការបញ្ចូលសកម្មភាពទេសចរណ៍និងអេកូទេសចរណ៍នៅក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍នេសាទ និងសហគមន៍ដែលមានសក្តានុពលដទៃទៀត	✓	✓	✓	✓

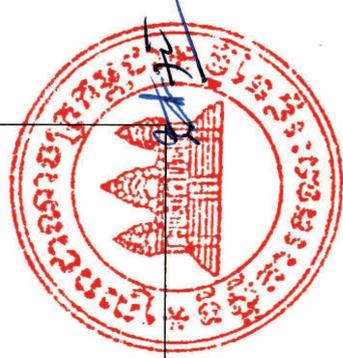
ខ. ការវិនិយោគសាធារណៈនិងឯកជនក្នុងវិស័យកសិកម្ម

១	បង្កើតប្រសិទ្ធភាពនៃការស្រោចស្រពកសិកម្ម សូចនាករ អត្រា (%) ផ្ទៃដីដំណាំស្រូវដែលអាចទទួលបានការស្រោចស្រព (វស្សានិងប្រាំង) កើនឡើងចំណុចដៅ : កើនឡើងពី៦១,១៨% ឆ្នាំ២០១៤ ដល់ប្រមាណ៧០% ឆ្នាំ២០៣០។	✓	✓	✓	✓
១.១	ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សផ្នែកធារាសាស្ត្រកសិកម្ម	✓	✓	✓	✓
១.២	គ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍធនធានទឹកនិងអនុវត្តការពង្រីកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ	✓	✓	✓	✓
១.៣	គ្រប់គ្រងទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត	✓	✓	✓	✓

- ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
- វិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធ

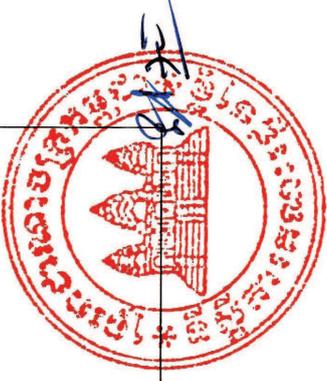

១.៤	គ្រប់គ្រងព័ត៌មានស្តីពីធនធានទឹកនិងឧតុនិយម	✓	✓	✓	✓
១.៥	បង្កើនការការពារនិងអភិរក្សធនធានទឹក	✓	✓	✓	✓
១.៦	ធ្វើផែនទីនិងកំណត់តំបន់ស្រោចស្រពកសិកម្មដើម្បីធ្វើផែនការផលិតកម្មកសិកម្មសមស្រប	✓	✓	✓	
១.៧	ការកំណត់និងធ្វើអាទិភាពដល់តំបន់សក្តានុពលសម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ	✓	✓	✓	✓
១.៨	សាងសង់និងស្តារស្ថានីយបូមទឹកសម្រាប់បម្រើឱ្យការងារកសិកម្ម	✓	✓	✓	✓
១.៩	បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ទឹកក្នុងតំបន់កសិកម្មដែលទទួលបានការស្រោចស្រព	✓	✓	✓	✓
១.១០	ជំរុញលើកទឹកចិត្តការប្រែកម្រិត បឹង អូរ ស្រះ ត្រពាំងធម្មជាតិ សម្រាប់ស្តុកទឹកអន្តរាគមន៍ពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតជាអន្តរកាលនិងជួយពន្លឿនការដោះទឹកជំនន់	✓	✓	✓	✓
២	ពង្រីកការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកស្រាវជ្រាវស្រាវអង្កេតស្រាវជ្រាវនិងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ				
	សូចនាករ				
	- ប្រវែង(គីឡូម៉ែត្រ) ផ្លូវជនបទតភ្ជាប់ទៅកសិដ្ឋានត្រូវបានសាងសង់				
	- ៣០% នៃសហគមន៍កសិកម្មទទួលបានអគ្គិសនីមានតម្លៃអនុគ្រោះ				
២.១	បន្តបង្កើនថវិកាវិនិយោគដើម្បីកសាងនិងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រស្តុកទឹកស្រាវជ្រាវពង្រីកការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកស្រាវជ្រាវ និងសហគ្រាសកសិកម្មឱ្យបានល្អប្រសើរ	✓	✓	✓	✓
២.២	ពង្រីកការគ្រប់គ្រងបណ្តុះបណ្តាលនៃការផ្គត់ផ្គង់ ដោយសាងសង់ស្ថានីយបន្ថែមនៅតំបន់សក្តានុពលកសិកម្ម ពិសេសពង្រីកបណ្តាញអគ្គិសនីសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មក្នុងសហគមន៍កសិកម្មនិងសហគ្រាសកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម	✓	✓	✓	✓

- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

២.៣	ពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនថវិកានិងគ្រប់គ្រងមូលនិធិអគ្គិសនីភ្នំស្រីក្សាវិនិយោគកម្មវិនិយោគ ដើម្បីជួយដល់ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីសម្រាប់ការងារផលិតកម្មកសិកម្ម	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងសាធារណៈការ និងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល (អគ្គិសនីកម្ពុជា) - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការជំនាញក្រោមឱវាទ
២.៤	ពង្រីកប្រព័ន្ធចូញស្រូវសម្រាប់ផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីផ្តល់នូវការដឹកជញ្ជូន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការដឹកជញ្ជូនកសិផល រួមទាំងការ រៀបចំបង្កើតផ្សារបោះដុំកសិផលនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតាំទ្រក្រោយពេលប្រមូល ផលចាំបាច់ផ្សេងទៀត	✓	✓	✓	
៣	<p>លើកកម្ពស់ការវិនិយោគកសិកម្មនិងកសិកម្មសម្រួល</p> <p>កសិពាណិជ្ជកម្ម</p> <p>សុបត្ថម្ភ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ទុនវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសនិងវិនិយោគក្នុងស្រុកសម្រាប់វិនិយោគកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្មកើនឡើង១០% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ 				
៣.១	ជំរុញវិនិយោគកសិកម្មបង្កើនការវិនិយោគក្នុងវិនិយោគកសិកម្ម ពង្រឹងភាពជាដៃគូក្នុង ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម ព្រមទាំងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសនិងវិនិយោគ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការជំនាញក្រោមឱវាទ
៣.២	លើកទឹកចិត្តនិងផ្តល់ការថែទាំការវិនិយោគក្នុងស្រុកនិងបរទេសក្នុងវិនិយោគកសិកម្ម តាមរយៈការបង្កើតគោលនយោបាយ បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ និងជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ ស្តីពីវិនិយោគ	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា
៣.៣	សម្របសម្រួលវិនិយោគលើការបង្កើតតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសសម្រាប់កែច្នៃ ផលិតផលកសិកម្មនាំចេញ	✓	✓	✓	
៣.៤	ពង្រីកភាពជាដៃគូរវាងវិនិយោគសាធារណៈនិងផ្នែកឯកជន តាមរយៈការបង្កើត សហព័ន្ធកសិឧស្សាហកម្មកម្ពុជា	✓	✓	✓	

៣.៥	បន្តតែម្រងនិងការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នក្នុងការផ្តល់សេវា កាត់បន្ថយចំណាយលើការធ្វើធុរកិច្ច ដោយពិនិត្យជាចាំបាច់លើបញ្ហាបទប្បញ្ញត្តិ នីតិវិធីនៃការអនុវត្តសំដៅបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ	✓	✓	✓	
៣.៦	លើកទឹកចិត្តបង្កើតនិងពង្រីកភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន លើការបង្កើតរោងចក្រផលិតជីកសិកម្ម និងចំណីសត្វក្នុងស្រុកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ជីនិងចំណីសត្វមានគុណភាពខ្ពស់ ថ្លៃសមស្របដែលធានាបាននូវផលិតផលកសិកម្មមានទិន្នផល និងសុវត្ថិភាពខ្ពស់ សម្រាប់ប្រើប្រាស់បានទាំងក្នុងស្រុក តំបន់ និងទីផ្សារអន្តរជាតិ	✓	✓	✓	
៣.៧	លើកកម្ពស់ការវិនិយោគទៅលើវិបុលកម្មសត្វព្រៃដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារដោយបង្កលក្ខណៈអំណោយផលដែលផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តវិនិយោគឯកជននៅក្នុងការធ្វើវិបុលកម្មសត្វព្រៃ	✓	✓	✓	
៣.៨	ជំរុញការវិនិយោគលើគម្រោងបង្កើតមូលដ្ឋានឧស្សាហកម្មកែច្នៃឈើដាំ	✓	✓	✓	
៤	បង្កើនបទពិសោធន៍ស្រាវជ្រាវស្រាវអន្តរជាតិសំរាប់សិក្សា ស្រុក ប្រាក់កម្ចីរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្មសម្រាប់វិស័យកសិកម្មកើនឡើងចំណុចដៅ: អត្រា(%) នៃប្រាក់កម្ចីក្រៅពីស្រូវកើនពី២៣% ឆ្នាំ២០១៩ ដល់៤៧% ឆ្នាំ២០៣១។	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម - ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ធនាគារសហប្រតិបត្តិការសហគ្រាសជនបទនិងកសិកម្ម
៤.១	បង្កើនការប្រើប្រាស់ថវិកាសាធារណៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផល ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដែលធ្វើយតបនឹងភាពចាំបាច់និងតម្រូវការរបស់អ្នកផលិត អ្នកកែច្នៃ និងអ្នកនាំចេញ	✓	✓	✓	
៤.២	សម្របសម្រួលនិងអភិវឌ្ឍសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុនិងផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុ ស្របតាមតម្រូវការសម្រាប់កសិដ្ឋានខ្នាតតូចនិងមធ្យម និងកសិធុរកិច្ច	✓	✓	✓	

៤.៣	បង្កើនធានាសម្រាប់វិស័យកសិកម្ម ដោយត្រូវបង្កើនទំហំទឹកប្រាក់កម្ចីរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម និងធនាគារសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមកម្ពុជា ដើម្បីបម្រើសេចក្តីត្រូវការហិរញ្ញវត្ថុរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្ម	✓	✓	✓	
៤.៤	ជំរុញឱ្យមានការចូលរួមនិងបង្កើនលទ្ធភាពប្រើប្រាស់សេវាធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម កាន់តែច្រើនបន្ថែមទៀត ដើម្បីបម្រើសេចក្តីត្រូវការហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គនានានៅក្នុងខ្សែប្រាក់តម្លៃ ពិសេសពង្រីកបន្ថែមនូវធានាសម្រាប់ក្រៅពីស្រូវអង្ករ ដោយបង្កើនធានាដល់ការចិញ្ចឹមសត្វ វារីវប្បកម្ម កែច្នៃផលផលិតផលផលជលផល សហគមន៍ ការដាំឈើ ការធ្វើវិបុលកម្ម និងចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកម្រិតកសិកម្មផ្សេងទៀត	✓	✓	✓	

គ. កំណើនប្រកបដោយចីរភាពនៃការបង្កើនការចងចាំនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

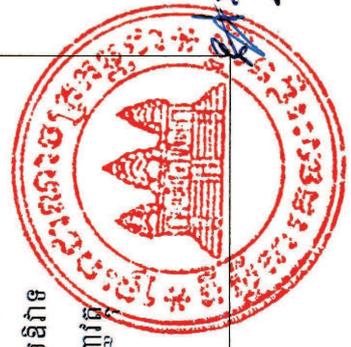
១	<p>សូចនាករ</p> <ul style="list-style-type: none"> - តម្លៃតម្លៃបន្ថែមសរុបនៃផលិតផលព្រៃឈើកើនឡើងពី ១ ៤៩០ ពាន់លានរៀល ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ១ ៦៩៩ ពាន់លានរៀលនៅឆ្នាំ២០៣០ - ប្រាក់ចំណូលព្រៃឈើសហគមន៍កើនឡើង២៥%ក្នុងមួយឆ្នាំ។ 	✓	✓	✓	
១.១	ជំរុញការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍព្រៃឈើ មានភាពធននិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយត្រូវរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យព្រៃឈើសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល១០ឆ្នាំទៅមុខ និងរៀបចំយន្តការអនុវត្តផែនការនេះឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់	✓	✓	✓	
១.២	បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើសហគមន៍ ជំរុញការរៀបចំ និងអនុវត្តផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការចងក្រងផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ និងលើកកម្ពស់ជីវភាពសហគមន៍តាមរយៈ	✓	✓	✓	

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
- អង្គការជំនាញក្រោមឱវាទ
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- ក្រសួងបរិស្ថាន

(Handwritten signature)

២.៤	ពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយជំរុញការចិញ្ចឹមត្រីតាមបែបធម្មជាតិនៅតាមវាលស្រែ តាមទីតាំងណាដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីស្តារត្រីធម្មជាតិឡើងវិញ កែលម្អប្រភពផ្គត់ផ្គង់ត្រីតាមបែបធម្មជាតិ កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំ និងថ្នាំគីមីកសិកម្មដែលបំផ្លាញត្រីនិងជីវៈចម្រុះ	✓	✓	✓	
២.៥	ជំរុញការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានជលផលដោយផ្ដោតលើការវិភាគខ្សែច្រវាក់តម្លៃរួមទាំងការគ្រប់គ្រងក្រោយប្រមូលផល	✓	✓	✓	
២.៦	ជំរុញការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនិងបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីកែលម្អគុណភាពនៃផលរបស់អ្នកនេសាទខ្នាតតូចសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀងនិងអាហារូបត្ថម្ភ។	✓	✓	✓	
២.៧	បង្កើនការអភិវឌ្ឍខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលនិងលើកកម្ពស់ការនាំចេញផលផលិតផលជលផល	✓	✓	✓	
២.៨	ជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងជលផលសមុទ្រ	✓	✓	✓	
២.៩	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីជលផលនិងបទប្បញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការនេសាទខុសច្បាប់	✓	✓	✓	
២.១០	ពង្រឹងសមភាពយេនឌ័រនិងលុបបំបាត់ពលកម្មកុមារក្នុងវិស័យជលផល	✓	✓	✓	
៣	លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងធនធានសិកសិកម្ម				
៣.១	អនុវត្តកម្មវិធីសកម្មភាពជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការធ្លាក់ចុះនៃគុណភាពដី	✓	✓	✓	
៣.២	ទប់ស្កាត់ការបរិវេលដីនិងបង្កើនផលិតភាពដី តាមរយៈការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ឯកសារបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ និងពង្រីកការអនុវត្តបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងដីកសិកម្ម	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការជំនាញក្រោមឱវាទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងបរិស្ថាន
៣.៣	រៀបចំផែនការសកម្មភាពដាក់លាក់និងអនុវត្តឱ្យបានសកម្ម ដើម្បីទប់ស្កាត់ការខ្សោះជីវជាតិដី គុណភាពទឹក និងការពារធនធានធម្មជាតិ	✓			

(Handwritten signature)

៣.៤	ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអភិរក្សជីវិតសត្វរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយត្រូវស្តារទីជម្រាលនិងសេវាកម្មអេកូឡូស៊ី រួមទាំងការជំរុញអនុវត្តបង្ហាញអំពីការអនុវត្តលក្ខណៈការគ្រប់គ្រងជីវិតសត្វនិងការរៀបចំបង្ហាញអំពីប្រសិទ្ធភាពនៃការបញ្ចូលក្បាលជីវិតសត្វក្នុងការធ្វើផលិតកម្មសត្វបែបយន្តបន្តិយកម្ម	✓	✓	✓	
៣.៥	ពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងលើការគ្រប់គ្រងជីវិតនិងទីជម្រាលដោយចីរភាព	✓	✓	✓	
៣.៦	លើកកម្ពស់កម្រិតអភិរក្សនិងប្រពលវប្បកម្មនិរន្តរភាពនិងអេកូឡូស៊ី	✓	✓	✓	
៣.៧	បង្កើនយុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់ស្រូវស្រែកម្រិតទាប មិនមានការប្រើប្រាស់ជីគីមីដែលមិនស្របតាមស្តង់ដារ ព្រមទាំងជំរុញកសិកម្មដែលប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិឱ្យមាននិរន្តរភាព	✓	✓	✓	
៤	លទ្ធផលនៃការប្រមូលសម្ភារៈសំណាក				
៤.១	ជំរុញការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈការបង្កើតនិងអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឆ្នាំ២០៣០	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការពិភពលោកកម្ពុជា - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល (អគ្គិសនីកម្ពុជា)
៤.២	ជំរុញការប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងចីរភាពតាមរយៈការបង្កើតនិងអនុវត្តនូវគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាំថ្នាំឧស្ម័ន ឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០៣០	✓	✓	✓	
៤.៣	ជំរុញផលិតកម្មនូវផលិតផលដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន តាមរយៈការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មអភិរក្ស	✓	✓	✓	
៤.៤	សម្របសម្រួលការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅរកអព្យាក្រឹតកាបូន (Carbon Neutral)	✓	✓	✓	

(Handwritten signature)

៤.៥	អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធដើម្បីទប់ទល់នឹងភាពរាំងស្ងួតដែលប៉ះពាល់ដល់ធនធាន	✓	✓	✓	✓
៤.៦	ជលផល រួមទាំងកំរិតវប្បកម្ម សម្របសម្រួលគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទី១២ ដែលជាការប្រើប្រាស់និង ផលិតកម្មដោយនិរន្តរភាពឱ្យស្របនឹងគោលនយោបាយនៃការប្រើប្រាស់ដីគីមី	✓	✓	✓	✓

ឃ- ការត្រួតពិនិត្យនិងការត្រួតពិនិត្យអន្តរកាល

១ ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចនិងការត្រួតពិនិត្យអន្តរកាល					
១.១	ធ្វើការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងស្ថាប័នទៅជាបច្ចេកទេសផ្គត់ផ្គង់ដែលមានប្រសិទ្ធភាពជាង មុន រួមទាំងការគ្រប់គ្រងនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយការគាំទ្រ និង មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់	✓	✓		- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ
១.២	ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យកសិកម្ម	✓	✓	✓	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ
១.៣	ពង្រឹងគុណភាពនៃការអប់រំកសិកម្ម តាមរយៈការអនុវត្តផែនការមេឆ្នាំ២០៣០ របស់គ្រឹះស្ថានអប់រំកសិកម្មនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈក្នុងវិស័យកសិកម្មសម្រាប់ អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដើម្បីផ្តល់នូវលទ្ធភាពបង្កើតមុខរបរវិជ្ជាជីវៈដែលទាក់ទាញ ផ្អែកលើគុណផលនិងមានចំណូលខ្ពស់	✓	✓	✓	- ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
១.៤	បង្កើនសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម ធ្វើការស្រាវជ្រាវមូលដ្ឋាន និងការស្រាវជ្រាវបែបអនុវត្តដែលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ ព្រមទាំងត្រូវ រៀបចំនិងអនុវត្តគោលនយោបាយស្រាវជ្រាវកសិកម្មកម្ពុជា	✓	✓	✓	
១.៥	ពង្រឹងសមត្ថភាពសេវាផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសលើជំនាញផ្នែកកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងទាក់ទាញ ប្រមូលផ្តុំ និងបណ្តុះបណ្តាលកសិករវ័យក្មេងជាមួយនិង បច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មថ្មីៗ និងឌីជីថល	✓	✓	✓	

១.៦	បង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនិងចុះបញ្ជីកសិកម្ម (ដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ ព្រៃឈើ ជលផល ជាដើម) ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការគ្រប់គ្រងនិងព្យាករណ៍ការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការសម្រាប់ដាក់ចេញនូវវិធានការនានាក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មទាំងមូល	✓	✓	✓	
២	ការតាក់តែងច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តន្តរាជក្រឹត្យ និងសំបុត្រសីកម្ម				<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងយុត្តិធម៌ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ
២.១	រៀបចំកសាងច្បាប់ថ្មីៗបន្ថែមទៀតនិងធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យកសិកម្មឱ្យស្របតាមសភាពការណ៍ជាក់ស្តែង (ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ និងច្បាប់ស្តីពីជលផល)	✓	✓	✓	
២.២	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តន្តរាជក្រឹត្យអនុវត្តដើម្បីពង្រឹងវិស័យកសិកម្មឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់	✓	✓	✓	
២.៣	រៀបចំកសាងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តន្តក្រោមច្បាប់ (អនុក្រឹត្យ ប្រកាសនានា) និងពិនិត្យលើតម្រូវការកែសម្រួលបទប្បញ្ញត្តិ ដែលគ្រប់គ្រងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ដើម្បីផ្តល់បរិយាកាសគាំទ្រដល់អ្នកផលិតផលកសិកម្ម អ្នកកែច្នៃ និងអ្នកនាំចេញ	✓	✓	✓	
២.៤	ពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយនិងការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តន្តទាក់ទងនឹងកសិកម្ម	✓	✓	✓	
៣	បង្កើតភាពស្មើគ្នាសម្រាប់ស្ត្រីកសិកម្ម				<ul style="list-style-type: none"> - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គភាពជំនាញក្រោមឱវាទ
៣.១	ជំរុញការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងសមត្ថភាពការងារនៅក្នុងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទឱ្យមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគ្រប់គ្រង ដឹកនាំ និងគាំទ្រដល់កិច្ចអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យនេះ	✓	✓	✓	
៣.២	ពង្រឹងសមត្ថភាពដើម្បីទាក់ទាញការគាំទ្រនិងអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍	✓	✓	✓	

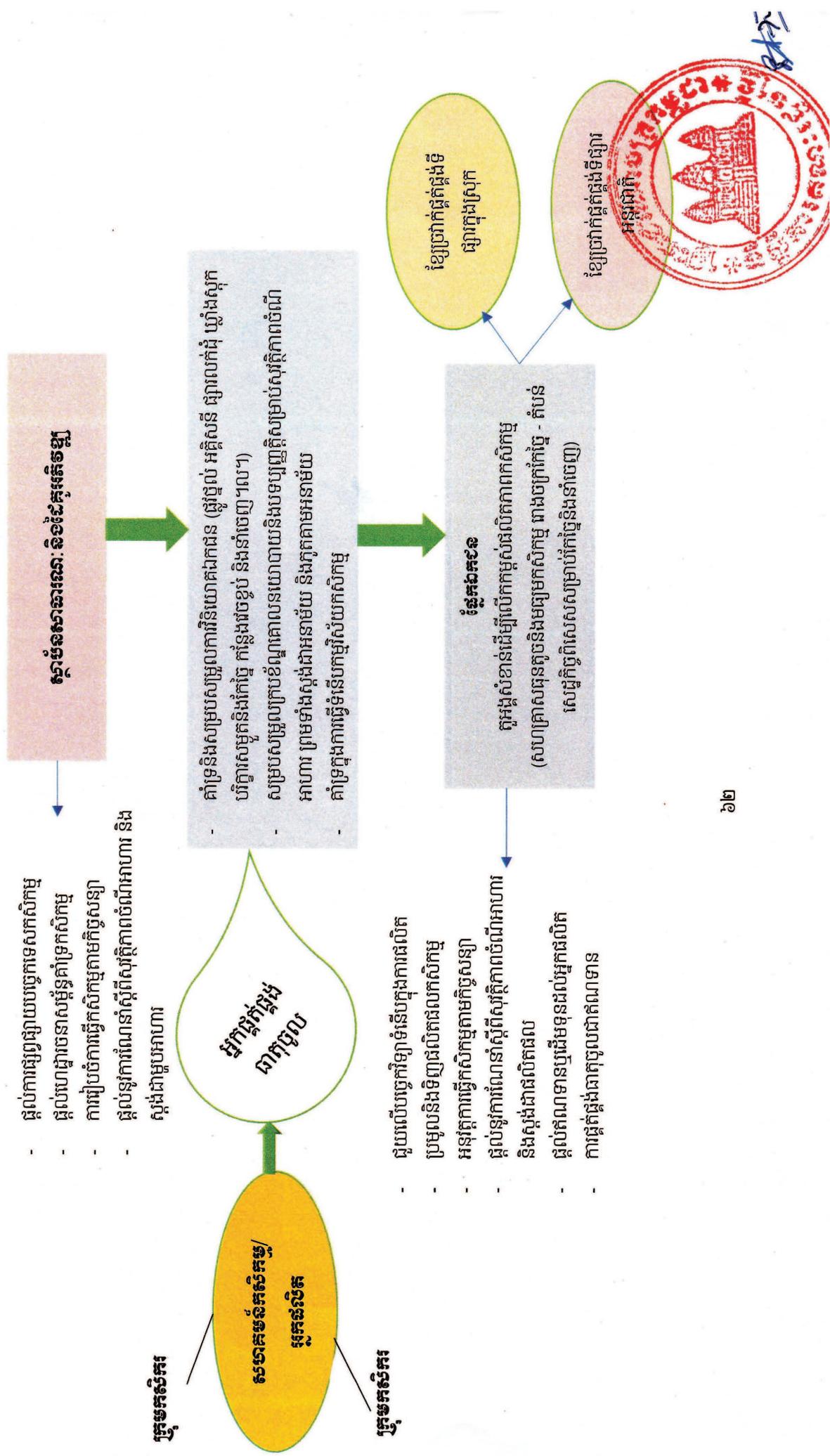
Handwritten signature or initials in blue ink.

	វិស័យកសិកម្ម ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ				
៣.៣	លើកកម្ពស់ការបញ្ជូនយន្តការនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទក្នុងការអនុវត្ត ដែលពិតគួរឱ្យយោបល់	✓	✓	✓	✓
៣.៤	ផ្តល់ចំណេះដឹងបច្ចេកទេសនិងចំណេះធ្វើ ការងារប្រតិបត្តិការ ព្រមទាំងព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់ការអនុវត្តនិងវាយតម្លៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ	✓	✓	✓	✓
៣.៥	ពង្រឹងយន្តការនៃការអនុវត្តរបស់អង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ដើម្បីបង្កើនការសម្របសម្រួល ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មនៃគម្រោងទាំងអស់ឱ្យមានសង្គតិភាព និងជំរុញការអនុវត្តឆ្លើយតបទៅនឹងវិធានការគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម	✓	✓	✓	✓

Handwritten signature in blue ink.

រូបភាពទី១ : ភាពជាដៃគូអាចវិនិយោគអាណា: ផ្នែកឯកជន អ្នកជំរិត/សហគមន៍កសិកម្ម (៤Ps)

- ផ្តល់ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្ម
- ផ្តល់បណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់កសិកម្ម
- ការរៀបចំការធ្វើកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា
- ផ្តល់នូវការណែនាំស្តីពីសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ និងស្តង់ដារបណ្តាញ

**ដាក់ផ្គត់ផ្គង់
ធានាចូល**

- ជួយលើបច្ចេកវិទ្យាទំនើបក្នុងការផលិត
- ប្រមូលនិងទិញផលិតផលកសិកម្ម
- អនុវត្តការធ្វើកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា
- ផ្តល់នូវការណែនាំស្តីពីសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ និងស្តង់ដារផលិតផល
- ផ្តល់ឥណទានឬដើមទុនដល់អ្នកផលិត
- ការផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលជាឥណទាន

ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ និងដៃគូវិនិយោគ

- គាំទ្រនិងសម្របសម្រួលការវិនិយោគឯកជន (ផ្លូវថ្នល់ អគ្គិសនី ផ្សារលក់ដុំ ឃ្នាំងស្តុក បរិក្ខារសម្រុកនិងកែច្នៃ កន្លែងធុនខ្ពស់ និងនាំចេញ។ល។)

- សម្របសម្រួលក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនិងបទប្បញ្ញត្តិសម្រាប់សុវត្ថិភាពចំណីអាហារ ព្រមទាំងស្តង់ដារអនាម័យ និងភូតតាមអនាម័យ

- គាំទ្រក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មវិស័យកសិកម្ម

ផ្នែកឯកជន

ក្នុងអង្គការដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតភាពកសិកម្ម (សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមកសិកម្ម រោងចក្រកែច្នៃ - តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសសម្រាប់កែច្នៃនិងនាំចេញ)

ខ្សែប្រាក់ផ្គត់ផ្គង់
ផ្សារក្នុងស្រុក

ខ្សែប្រាក់ផ្គត់ផ្គង់
អន្តរជាតិ

